Serie nouă
Mai 2010
5
(CVII)
36 pagini
9 lei

Am ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Premiile "A.M."
Laureaţii Radio România Cultural
Aniversări: Nicolae Brânduş, Octavian Nemescu
Opera Comică pentru Copii în Egipt
Vedete la Chişinău
Crizantema de argint

În imagine: Laureaţii Premiilor "A.M."
Foto: Gabi Boholţ

Ieşirea din recluziune

Liviu DĂNCEANU

© Mihai Cosma, 2007

Ceva mă leagă de Octavian Nemescu, cu mult mai adevărat şi mai durabil, decât ar fi putut-o face o întâlnire fără urme în haosul dezmăţat al vieţii. Şi poate că acel ceva e tocmai naivitatea noastră inhibată, nutrită de experienţe nu de puţine ori descumpănitoare în ordinea spiritului, dar şi o generozitate exhibată, fixată pe încrederea în semeni, ceea ce ne împiedică, îndeobşte, să ratăm marile şanse ale inimii. Chiar dacă nu se recunoaşte ca atare, Octavian Nemescu este un romantic în fază cronică, adică un cruciat al restaurării totalitarismului vieţii şi cunoaşterii pe baza recuperării unei dimensiuni mitologice şi a unei cosmologii spiritualizate. Pledoaria sa vizează un nomos esenţial: reconectarea şi reconjugarea binelui, frumosului şi adevărului într-o lume în care cele trei valori suverane au ajuns să trăiască într-un spaţiu non-gravitaţional, incapabil să le strângă laolaltă. O lume pentru care Octavian Nemescu este, neîndoios, un inadaptabil, inadecvabil şi incoercibil. Şi totuşi, desantul său are drept stindard tocmai adaptarea, adecvarea şi coerciţia dimensiunii estetice la una etică. Ce altceva decât categorii morale sunt gravitatea, puritatea ori pateticul ? Or, muzica lui Nemescu musteşte de solemnitate şi adâncime, de candoare şi limpezime, de ardoare şi pasiune. Cea mai mare insultă care se poate aduce creaţiei sale este să spui că e doar frumoasă, căci aprecierea aceasta, în izolarea ei critico-estetică de tip modern (ori monden) vizând zona gusturilor şi a plăcerii, este dacă nu denigratoare, cel puţin total improprie. Compozitorul nu-şi durează muzica pentru plăcerea cuiva. Aceasta nu înseamnă că Octavian Nemescu se leapădă neapărat de frumuseţe, ci aspiră la ne izolarea esteticului de rest, adică de tot ce-l face să fie. De altfel, simt că în sinea lui, Octav nu dă doi bani pe teoria estetică, vană şi futilă speculaţie, cât despre estetism, vorba lui Alexandru Paleologu, e un semn sigur de mitocănie. În compensaţie, cunoaşterea artei, experienţa umană, morală, metafizică sunt la mare preţ. Neputându-ne însă sihăstri în pusta esteticului, riscăm să devenim pesimişti. Cum pesimist, pentru un cunoscut de ocazie, pare a fi şi Octavian Nemescu. Nimic mai derutant, căci .în esenţa lui pesimismul e temeinic aşezat pe retractilitate şi disimulare, ceea ce nu e cazul la un personaj timid, capabil oricând de eliberări violente (ce amorsează ulterior chemări spre redempţie), iscate din siajul realităţii şi nu al ficţionalităţii. În fond deprimarea, scepticismul, descurajarea sunt jerbe ale plăsmuirii ca alteritate a obiectivităţii imanente. Or, numai de ficţiune nu poate fi vorba în cazul operei lui Octavian Nemescu, o operă născută şi crescută din înlănţuirea impecabilă de opusuri mereu mai convingătoare, lăsându-ne impresia unei mecanici a creaţiei zămislită de duhul unui model a cărui fascinaţie rezidă din preeminenţa originalităţii. Aidoma celui caracterizat de Nietzsche ca fiind original, Octavian Nemescu nu este primul care vede ceva nou, ci vede, ca şi cum ar fi noi, lucrurile vechi şi cunoscute, văzute şi revăzute de toată lumea. Şi totul făcut cu acea discreţie ce aduce o tainică alinare sufletelor conturbate, coborâte până în cele mai înfricoşătoare abisuri ale durerii. Cu o gramatică a exprimării alese pe care o întăresc bunele obiceiuri în ordinea unei civilităţi exemplare, Octavian Nemescu respinge a priori ignoranţa, acel principiu fecund al multor calamităţi publice ori private. El ştie că a ignora înseamnă a plânge, iar a cunoaşte înseamnă a geme. Cu toate acestea e curios să guste mereu din fructele (nicidecum oprite) ce se pârguie în grădina muzicii savante, ca dealtfel şi în livezile vecine. Împrumutând tonul blândelor prietenii, care nu are nimic comun cu bătaia aprecierativă pe umăr, nici cu tămâierile circumstanţiale, îndrăznesc să mă întreb cum poate fi ocolit un artist arestat în secretele fiinţei lui, ca un înger solitar, superior neintegrat, bântuit de un complex al naufragierii pe ţărmuri înnegurate şi ameninţat de alaiul tuturor vicisitudinilor ce se manifestă de-a lungul lor ? Cum poţi fi indiferent în prezenţa unui om pentru care educaţia are încă şansa de a face parte din economia vieţii şi a supravieţuirii, o viaţă ce se poate salva numai prin cultura trăită cu autenticitate şi disperare ? În Phaidros, Platon afirmă că văzul este singurul simţ care înalţă, cel mai răzbătător, cel mai înrobit imaginii, dar şi cel mai capabil să o depăşească în propria ei idealitate şi să mijlocească, astfel, accesul la idealitatea însăşi. Îl şi văd pe Octav încruntându-se la această argumentaţie întru hegemonia civilizaţiei ochiului. Dar îl simt totodată solidar faptului că într-o vreme când spiritul s-a retras din lume în formele lui tradiţional consfinţite, iar fiinţa lui este ameninţată poate ca niciodată să dispară, orice efort de a-l vizualiza trebuie susţinut. Poate aşa îmi vor fi iertate şi modestele mele cuvinte despre o personalitate a culturii româneşti care, acum, la ceas aniversar, absolvită deci de mult jinduita protecţie, este constrânsă să iasă din sfânta-i recluziune. Îmi doresc din suflet ca cel puţin în mod deliberat să nu o fi expus unor riscuri incalculabile ce pot veni atât din exterior cât şi din interior. La urma urmei, oricât ar fi de incredibil, Octavian Nemescu nu e decât un om şi un artist aflat, iată, la şaptezeci de ani. Să ne bucurăm şi să despicăm zarea cu gândurile noastre eliberate de durere şi împovărate de nădejde.

DIN SUMAR

Aniversare Octavian Nemescu 2-3
Aniversare Nicolae Brânduş 4-5
Seară Balanchine 6
Colaborare româno-sârbă 7
Gheorghe Firca la 75 de ani 8
Adio, Emilia Comişel! 10
Concerte sub... lupă 11-13
Universitaria 14-15
Premii "A.M." 18-20
Punctul pe j... azz 21
Evenimente 22-23
Gala folk "Om bun" 24
Pe micul ecran 27
Aniversări luna mai 29
Teatrul muzical ca teatru total 30
Ştiri 32-33
Crizantema de argint 35

Fațete ale „muzicii inițiatice”

Despina PETECEL-THEODORU

Concertele destinate periodic fie aniversării, fie comemorării creatorilor proeminenți ai culturii noastre muzicale, din trecut şi de azi, au o dublă semnificație: pe de o parte, ele constituie un ”antidot” împotriva uitării, pe de altă parte oferă ocazia familiarizării specialiştilor şi melomanilor cu stilul şi particularitățile de limbaj specifice creatorilor respectivi, privite în ansamblul lor. M-aş opri la două asemenea concerte: primul, organizat la finele lunii Martie, în colaborare cu UCMR şi Centrul Național de Cultură „Tinerimea Română”, desfăşurat în sala „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică şi dedicat compozitorului, muzicologului şi profesorului Octavian Nemescu, la împlinirea a şapte decenii de viață; cel de-al doilea, inclus în proiectele Muzeului Național „George Enescu” şi dedicat compozitorului, muzicologului şi profesorului Costin Cazaban (n. 9 Septembrie 1946, Bucureşti), decedat în februarie 2009, la Paris, unde era rezident din 1983.

Adept al „raportului triadic” *natural-cultural-transcultural* aplicat sunetelor – singurul prin care susține că ar fi posibilă „descoperirea *arhetipalității* ca *modalitate* şi *formă universală* de existență şi exprimare a culturalului” -, Octavian Nemescu îşi întemeiază actul componistic pe simplitatea şi puritatea *intervalelor primare* – terța, cvarta, cvinta, octava - şi a *armonicelor naturale*, într-un cuvânt, a *consonanței*. Itinerariile conturate de fluctuațiile motivelor, înălțimilor sunetelor, formulelor ritmice ori de pivotarea *cadențelor* în jurul unor fundamentale, ca tot atâtea *centre de gravitație* sau *temelii* ale edificiului arhitectonic, generează în plan grafic, forme circulare, elipsoidale, rectangulare, spiralate, prin intermediul cărora autorul țintește atingerea *esenței arhetipale* a sunetului. Demersul său muzical întâlneşte şi se interferează cu maniere analoge de expresie adoptate de către pictori precum Horia Bernea, Marin Gherasim, Wanda Mihuleac, Alexandru Chira etc. – fiecare intenționând să recupereze aşa-numitul *arhetip al Sinelui* sau *arhetipul total* – promotorul acestuia din urmă, în muzică, fiind considerat însuşi Octavian Nemescu. Ideea redefinirii conceptului de extracție jungiană, însuşită de către Octavian Nemescu şi, în genere, de către majoritatea creatorilor secolelor XX-XXI vizează – în opinia muzicianului - refacerea unității din Natură şi transformarea ei în fundament universal al culturilor, „dincolo de dimensiunile lor istorice şi geografice.” Nu întâmplător, Dan Dediu – unul dintre „prefațatorii” concertului la care ne referim - l-a numit „sacerdot al muzicii”, „iubitor de idee” şi creator al unei „muzici de idei”. Iar cele trei opus-uri interpretate impecabil de Ansamblul „Archaeus” condus de Liviu Dănceanu şi de Ansamblul „Game” coordonat de Alexandru Matei au fost concludente în acest sens.

Octavian Nemescu

Beitsonorum („casa sunetului” sau „matricea” prototipului sonor) a inaugurat programul muzical deschizând totodată porțile purității genuine, pe care autorul o cultivă cu asiduitate. Regăsim aici *intervale consonante* sub forma armonicelor naturale ale sunetelor Do-Sol-Mi, la rândul lor *rezolvări consonante* ale lui FA# - *centrul de gravitație* al acestor sunete „insulare”. Unisonul, polieterofoniile – şi ele specifice gândirii muzicale a lui Octavian Nemescu – induc în ascultător *starea de consonanță* – pandant al „stărilor de lumină” la care se referea Aristotel vorbind despre momentul accederii la Adevăr – armonizând discordanțele şi antinomiile existenței. Timbrul reliefat al pianului (excepțională Rodica Dănceanu în redarea algoritmilor cadențiali şi în relevarea substanței ideatice a lucrării), are ca suport fondul electronic discret (reglat ca de obicei cu precizie şi subtilitate de către Erika Nemescu), dar şi instrumentele de percuție (mânuite cu desăvârşită artă şi implicare spirituală de către Alexandru Matei), tăceri semnificative, absorbții de sunete şi goluri...pline de vibrație emoțională, în adâncul cărora percepem ecoul vag al vocalelor emise, la un moment dat, de către instrumentişti. Şi, dacă până atunci, elementele intervalice şi ritmico-timbrale fuseseră disparate – şi datorită intervențiilor clopotelor în al căror motiv se putea distinge, aluziv, desenul ritmico-melodic al întrebării beethoveniene: „*muss es sein*”? (*trebuie să fiu, să exist*?) – finalul le regrupează într-o curgere fluidă, ce integrează om şi Natură într-un flux unic, în fața căruia, interpreții se înclină pe rând, într-un gest de supremă venerație.

Centralitatea, ca reper imuabil al *construcției de sine* reapare în următoarea piesă, *Trison* (1987) – un dialog percusiv spectaculos, ca o emulație, între Alexandru Matei şi Gabriel Dorobanțu. Lucrarea debutează intempestiv, cu lovituri violente de tobe şi timpani, într-un ritm repetitiv, obsesiv, sincopat, aproape ritualic, cu cezuri periodice amintind de unele asperități definitorii pentru teatrul *Nô*. Primitivism sau sentință divină, ce precede începutul oricărei evoluții, ca un avertisment în privința consecințelor posibile în cazul devierii de la Adevăr?! Dar Octavian Nemescu încorporează violența, o dizolvă invariabil în pânza electronică suavă, produsă de rezonanța armonicelor naturale, aşa cum procedase în *Metabizantinirikon*. Ca o pedală, această *rumoare a naturii*, în care sunt asimilate componentele „raportului triadic” e comprimată în trisonul Do-Sol-Mi - acest din urmă sunet plasat în registrul supra-acut ca un strigăt; un strigăt leit-motivic, ce sparge tăcerea şi liniştea marcate de sunetul cristalin al marimbei şi care dispare, pentru a reapărea în finalul piesei.

Concertul s-a încheiat cu *Finalis septima*, ce a reunit ansamblurile „Archaeus” şi Game”. Compusă în 1989, piesa e construită din tensiuni paroxistice, cărora li se opun – în sens compensatoriu – clipele de armonie şi puritate arhetipale. Alternanța *agresivitate-transfigurare* trimite la emblema romantismului – *Sturm und Drang* – îndreptățindu-l pe Liviu Dănceanu să-l numească pe Octavian Nemescu, în deschiderea concertului, drept un „romantic cronic”! În *Finalis septima* compozitorul „identifică timpurile finale – ca *arhetipuri ale morții* -, suprapunându-le atemporalității.” Dacă „naşterea e aceeaşi pentru toți”, momentul morții cunoaşte maniere dintre cele mai variate: „de la violență, la disperare şi de la durerea apocaliptică la resemnare...” Şi aici e prezentă triada *natural-cultural-transcultural*, ca un parcurs al metamorfozării ființei, sugerat de timbrul pastoral al fluierului – ce înlocuieşte alternativ oboiul şi clarinetul şi în ale cărui secvențe auzim, în filigran, formule ritmice de joc popular -, ca şi de cortegiul *cadențelor finale* (tehnică utilizată frecvent de Octavian Nemescu). Autorul gravitează şi aici în jurul *consonanței*, în care om-Natură fac corp comun, vorbind despre redobândirea armoniei cu sine şi cu Universul, la capătul strădaniilor, adesea dramatice ale individului, de purificare a existenței terestre. Armonicelor naturale, intonate de instrumente, le corespund vocalele sau fonemele emise tot de instrumentişti, ambele ipostaze convergând spre acel *centru unic*, echivalent al Adevărului absolut. În seara concertului aniversar ne-am aflat în fața unei personalități „extrem de complexe”, cu o „natură tragică” şi tocmai de aceea – era de părere muzicologul Octavian Lazăr Cosma - „a încerca să-l definim ar fi riscant”. Admirabilă la Octavian Nemescu mi se pare *consecvența* cu care şi-a proiectat întreaga operă, de la *Triunghi* (1963), la *Patru dimensiuni în timp* (1966), de la *Metabizantinirikon* (1984), la *Alpha-Omega recidiva* (1989), la *Finaleph* (1990) şi *Simfonia a VII-a, a „Păcii eterne*” (1999); de la *Combinații în cercuri* (1965), la *Spectacol pentru o clipă* (1974), la *Beitsonorum* (1999) şi alte partituri ale ultimilor ani. Toate acestea n-au avut alt țel, decât acela – profetic într-un fel - de a înfăptui o „nouă muzică, inițiatică”, ce ar trebui să accentueze „comunicarea dintre om şi Natură, dintre om şi Cosmos.”

O atitudine oarecum similară găsim în muzica şi gândirea muzicală ale lui Costin Cazaban, ambele ilustrate în concertul din seara zilei de 11 Aprilie, de o succesiune de piese cu titluri sugestive pentru preocupările sale *interdisciplinare*, mai ales în domeniul *logicii dinamice şi contradictorii* postulate de Stéphane Lupasco, pe baza căreia îşi concepe şi teza de doctorat cu titlul *Temps musical: espace musical comme fonctions logiques/Timpul muzical: spațiu muzical ca funcții logice*, tipărită la Paris în 2000, la editura Harmattan.

În timp ce în muzica lui Octavian Nemescu *intuiția* joacă un rol important în generarea parcursului sintactico-morfologic al discursului sonor, în cazul lui Costin Cazaban, *conceptele* sunt cele care dau naştere, inspirându-le, formelor şi formulelor de limbaj. Muzica progresează în spațiu şi timp, dând curs ideilor lupasciene, în lumina cărora „gândirea n-a vizat niciodată decât *noncontradicția*, orientându-se întotdeauna direct spre ea” [...]. „...o afirmație respinge o negație, o negație respinge o afirmație şi totuşi forțele, ordinile pe care le reprezintă nu se epuizează”, ci „schițează un *monism* şi o *noncontradicție*.”

Concertul, prefațat de Octavian Nemescu, Ana Maria Avram, Dumitru Avakian, Gheorghe Firca, s-a deschis cu *Trei mici studii pentru pian* (2000). Îmbibate de o certă amprentă impresionistă, cele *Trei mici studii*, cântate în *primă audiție românească* de către Andrei Tănăsescu, în Aula Palatului Cantacuzino a Muzeului Național „George Enescu” au concentrat gândirea abstract-filosofică a compozitorului într-o partitură minuțios elaborată, nelipsită însă de dimensiunea poetică, imaginativă, plină de rafinament şi plasticitate – atribute caracteristice atât omului, cât şi operelor sale, cărora le conferă farmec şi ingenuitate; ca şi când,

Costin Cazaban – aidoma lui Mozart – ar prefera să prezinte (exprime) lucrurile serioase şi grave sub auspiciile ludicului... Andrei Tănăsescu – alt spirit lucid, problematic, dar şi dispus să-şi asume ludicul – a tălmăcit micile studii cu o pătrundere ireproşabilă a *esenţei* gândirii muzicale *in nuce* a autorului. Următoarea piesă, *Alétheia* (2001), a amplificat aria de manifestare sonoră introducând, prin *textura* ei *spectrală*, ideea curgerii infinite a gândului (de sorginte *heracliteană*, cf. mărturiei compozitorului), dar şi pe aceea a Adevărului, perceptibil – cf. teoriei platonice – prin *ne-uitare*, *rememorare,* adică *fără-uitare*. Scriitura heterofonică a lucrării, cu accente *expresioniste* de data aceasta, permite interferarea dimensiunilor spaţio-temporale, repartizate celor 8 violoncele. Lucrarea are densitate şi coerenţă, deşi elementele contrastante abundă – ca în orice efort de a atinge intangibilul – i.e. Adevărul; după cum există şi unele reminiscenţe amintind de consistenţa structurii interioare a *Octetului* enescian sau de aerul fantasmatic al *Nopţii transfigurate* schönbergiene. Ea pare a se construi pe sine din goluri (viduri) echilibrate (umplute) constant de ritmuri şi armonii - procedeu comparabil cu cel tipic principiului *solve e coagula*, care-l interesa în mod special pe compozitor. Este şi motivul pentru care, aşa cum remarca Dumitru Avakian, muzica lui Costin Cazaban „nu se lasă descoperită de la-nceput", „asupra ei trebuie să revii." Ansamblul „Violoncelissimo" coordonat de Marin Cazacu şi dirijat de Constantin Grigore a interpretat lucrarea cu supleţe şi muzicalitate în care am recunoscut pecetea mentorului lor, Marin Cazacu. Dublul aspect: *concret/metafizic* al creaţiei lui Costin Cazaban, remarcat în evocarea sa de către Ana Maria Avram, s-a reflectat în piesa *Alcyon* (1998) pentru vioară şi bandă – „metaforă a zborului păsării mitice, care dă titlul lucrării" -, tălmăcită exemplar, cu sunet cizelat şi frazare inteligentă de către Diana Cazaban. Inspirată de legenda lui Alcyon, fiul vântului, „zburând mereu între cer şi mare" – de unde şi forma literei **V**, pe care „o împrumută muzica" -, lucrarea angrenează contrariile într-o dinamică alternativă, interşanjabilă, permanentă: vioara constituie elementul concret, raţional, logic, ce întreţine tensiunea lăuntrică, iar fundalul sonor realizat electronic sugerează ideea zborului imaterial. Inserturile de clopote şi clopoţei, fac diferenţa între puritatea naturii şi densitatea şi concreteţea materiei, iar intervenţia timpanilor accentuează tensiunea furtunii – din afara şi din lăuntrul fiinţei -, ambele fiind însă biruite de „evadarea finală", graţie zborului. După aceste două partituri, scrise la graniţa dintre secolele XX-XXI, Ana Maria Avram a dat viaţă – la propriu -, cu dinamismul ei efervescent, mustind de inventivitate şi patos al trăirii, uneia dintre primele lucrări ale compozitorului, *Naturalia I* pentru pian şi bandă (1975). La fel ca în cele precedente, fundalul înregistrat pe bandă vorbeşte despre cadrul natural ce contribuie, ca şi în creaţiile lui Octavian Nemescu, la înţelegerea mai nuanţată a raportului *natural-cultural*. Reîntoarcerea la sunetul fundamental şi ascensiunile intervalice repetate induc sentimentul de „act sisific", sporit şi de unele rostiri nesemantice auzite pe bandă, în care discernem vag „citate din *Mitul lui Sisif* de Albert Camus." Pasionat de dramaturgia fracturată a tematicii mitologice, Costin Cazaban apelează adesea la astfel de surse de inspiraţie, considerându-le concordante cu dramaturgia muzicală. Conform observaţiei lui Gheorghe Firca, el compune, nu atât ca „pledoarie" pentru meşteşugul său componistic, cât „pentru ideea în sine." *Daedalus* (1999) – piesa care a încheiat concertul comemorativ Costin Cazaban – are ca punct de pornire istoria *labirintului* construit de către faimosul arhitect al antichităţii greceşti, la porunca regelui Cretei, Minos. Ana Maria Avram i-a coordonat, de la pian, pe cei câţiva membri ai ansamblului „Hyperion" (clarinet, vioară, violoncel), cu o energie şi agilitate frenetice, care au zădărnicit însăşi impenetrabilitatea labirintului! Atât banda, cât şi partitura pianului conţin trasee accidentate, cu meandre conducând invariabil la deformări anamorfotice ale demersului sonor, cu repetiţii, căutări, distorsionări ale sunetelor, mai ales în pasajele violoncelului, toate ilustrând încercările disperate ale celui captiv, de a se depăşi pe sine pe parcursul acestei stranii „călătorii" iniţiatice! *Daedalus* e, de aceea, òpusul în care Costin Cazaban experimentează *discrepanţa* dintre dorinţă şi limita „de-depăşit", ca „disjuncţie noncontradictorie pură, absolută, ea însăşi factor al existenţialităţii logice", pe care, pentru a o obţine – spune Lupasco – „e de ajuns să se opereze o astfel de disjuncţie riguroasă." Căci, dacă ne-am mărgini *„la logicul pur, adevărul definit de noncontradicţie n-ar mai fi posibil"* (Lupasco, *Logica dinamică a contradictoriului*).

Ambele concerte analizate aici au pus în valoare profunzimea gândirii teoretice şi muzicale a celor doi compozitori, pledând o dată în plus pentru apropierea de muzica prezentului cu mai puţine prejudecăţi şi mai multă curiozitate şi deschidere spre înţelegerea fenomenului creator contemporan.

Premiile... muzicale ale Radio România Cultural

Premiul de excelenţă – pianistul Valentin Gheorghiu

Gălăţean prin naştere, bucureştean prin devenire, universal prin vocaţie, născut în aceeaşi zi cu Bach - în 21 martie - a împlinit acum două zile 82 de ani, laureatul Premiului de Excelenţă din acest an este un simbol al pianisticii româneşti. Longevitatea sa artistică îl plasează printre cei cîţiva artişti români care continuă să-şi încînte auditoriul aşa cum au făcut-o din momentul debutului. În cazul său debutul avea loc în timpul celui de-al doilea război mondial, alături de Filarmonica "George Enescu". În luna aprilie o să-l puteţi reasculta pe scena Sălii Radio într-un recital extraordinar în care va apărea alături de fiica şi de soţia sa. Până atunci, însă, îl invit pe scena Teatrului Odeon pe laureatul Premiului de Excelenţă Radio România Cultural. Doamnelor şi domnilor, Valentin Gheorghiu!

Premiul pentru muzică – pianista Luiza Borac

"Pentru subtilitatea tuşeului şi a frazării, ca şi pentru profunzimea interpretării ", a primit în anul 2009 4 stele în recenziile realizate de revista *Times*. Subiectul – noul album Chopin înregistrat anul trecut. Tot în 2009 a fost inclusă în Steinway Wall of Fame, după 10 ani de activitate sub egida Steinway Artist. E important de amintit şi că din discografia sa complexă nu lipseşte muzica enesciană. Doamnelor şi domnilor, este vorba despre cîştigătoarea premiului Radio România Cultural la secţiunea muzică, **pianista Luiza Borac**, care a venit de la Hanovra special pentru această gală şi pe care o aştept alături de mine, pe scenă.

Premiul „In memoriam Iosif Sava" – tenorul Tudor Ilincăi

Debutul său internaţional, care a fost şi un veritabil succes, s-a petrecut în ianuarie 2009 pe scena Operei din Hamburg. Au urmat Opera de Stat din Viena, Opera din Hanovra şi debutul la Covent Garden în decembrie 2009, în Boema, unde obţine aprecierea publicului şi a criticii de specialitate. În perioada 2010 – 2013, este aşteptat pe scenele operelor din Hamburg, Atena, Berlin, Toulouse, Barcelona, Monte Carlo, Viena, Lausanne, Marseille, Santiago de Chile şi lista nu se încheie aici. Este vorba, doamnelor şi domnilor, despre cîştigătorul premiului „In memoriam Iosif Sava", **tenorul Teodor Ilincăi,** pe care îl invit pe scenă!

Foto: Radu Sigheti

Concert aniversar Nicolae Brânduş

Lelia ŞERBĂNESCU-RĂDULESCU

Duminică, 18 aprilie 2010 orele 18.00, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România l-a sărbătorit pe unul dintre cei mai marcanţi membri ai săi, organizând un spectacol aniversar intitulat *„Portret componistic Nicolae Brânduş”*. Invitaţii de seamă ai lumii muzicale româneşti: compozitorii Octavian Nemescu şi Dan Dediu, muzicologul Gheorghe Firca, alăturându-li-se preşedintele UCMR Octavian Lazăr Cosma, directoarea Muzeului Naţional „George Enescu” -compozitoarea Laura Manolache, distinsele doamne Elena Rotărescu şi Roxana Susanu sau profesorul Constantin Ionescu-Vovu, pentru a enumera doar câteva nume dintre musafirii prezenţi în Aula Palatului Cantacuzino, erau cu toţii veniţi să ureze un gând bun maestrului sărbătorit la a 75-a sa aniversare.

Urma un concert alcătuit din câteva dintre cele mai frumoase şi captivante lucrări ale creatorului Nicolae Brânduş, interpretat de valoroşi artişti cum sunt: violonista Diana Moş, mezzosoprana Antonela Bârnat, baritonul Cristian Ardelean, pianistul Sorin Petrescu, flautistul Ion Bogdan Ştefănescu şi percutistul Doru Roman.

Cuvântul de deschidere a revenit compozitorului Octavian Nemescu, care a făcut o succintă şi elocventă prezentare *„lui Ninel Brânduş”*, aşa cum îşi permit amicii să i se adreseze. În tabloul pe care l-a conturat, a subliniat profunzimea artei şi talentul deosebit, afirmate în opinia domniei sale în patru ipostaze diferite, fiecare la fel de complexă.

Prima este aceea de interpret redutabil pe care l-a cunoscut la sfârşitul anilor 1950, când l-a ascultat interpretând, cu mult curaj pentru acele vremuri, lucrările lui Bela Bartók, I.Stravinski, S.Prokofiev, precum şi unele concerte dificile (*Concertul în Mi bemol major* de Liszt, *Concertul în fa diez minor* de Rahmaninov, *„Imperialul”* de Beethoven).

A doua este cea de creator inspirat, amintindu-şi cum amândoi, alături de Irina Odăgescu şi Lucian Meţianu, au avut neşansa de a se izbi de inflexibilitatea maestrului Mihail Jora faţă de noile curente de avangardă la modă. Ei formau un grup de opoziţie, alăturându-se şi altor tineri creatori din corpul profesoral, cum erau Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Anatol Vieru sau Ştefan Niculescu ...

O a treia ipostază enumerată a fost cea de *„teoretician profund al muzicii româneşti”*, semnând nenumărate articole, în special în revista *Muzica* (al cărei redactor a devenit în 1981), publicând apoi volumul *Interferenţe* (cu o prefaţă semnată de Solomon Marcus, adaug eu), apărut la Editura Muzicală în 1984, în care îşi va prezenta întreaga gândire componistică.

Şi ultima, dar nu cea de pe urmă, era ipostaza de pedagog, influenţând generaţii de-a rândul, mai întâi în calitate de Lector al Catedrei de Muzică de Cameră a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din Bucureşti (între anii 1969-1981), apoi de Conferenţiar (1992-1995) şi Profesor (din 1996 până în prezent) al Universităţii Naţionale de Muzică, fiind actualmente Consultant ştiinţific şi conducător de doctorate, mentor al multor muzicieni nepreţuiţi ai scenelor interpretative româneşti şi internaţionale.

Programul a debutat cu patru dintre cei ***Şapte Psalmi*** scrişi iniţial pentru bariton, pian şi percuţie pe versurile lui Tudor Arghezi în anul 1965 (despre care compozitorul îşi aminteşte cu plăcere că le-a interpretat în primă audiţie alături de baritonul Vasile Micu, în aceeaşi Aulă a Palatului Cantacuzino, înregistrându-le apoi pentru Radiodifuziunea Română!). *Psalmii* au fost interpretaţi de către baritonul Cristian Ardelean şi pianistul Sorin Petrescu într-o simbioză perfectă şi cu o tehnică impecabilă, mulându-se natural pe textul muzical, surprinzând esenţialul acestor superbe miniaturi vocal-instrumentale şi dramatismul mesajului religios, genial intensificat de către compozitor.

O altă lucrare ce se înscrie perfect personalităţii compozitorului Nicolae Brânduş, dedicată exclusiv instrumentelor de percuţie atât de dragi maestrului (şi aproape nelipsite din creaţia dumnealui *in generis*), interpretată cu o virtuozitate impecabilă atât instrumentală, cât şi teatrală de către percuţionistul Doru Roman, exponent al şcolii clujene şi discipol al unuia dintre maeştri instrumentelor de percuţie din România, Grigore Pop, a fost ***Rhythmodia.*** Compusă în anul 1982 ca un „Concert pentru percuţie solo”, concert extras şi dezvoltat într-o piesă de sine stătătoare din opera *La Ţigănci* – conform explicaţiei primite din partea maestrului însuşi, *Rhythmodia* mă duce cu gândul la Colindele de Crăciun, la jocurile folclorice de care m-am bucurat din copilărie în vacanţele petrecute la ţară, cum sunt „Capra” sau „Ursul”, cu ritmurile lor primordiale, pre-creştine, găsind chiar legături cu muzica de Jazz într-un mod paradoxal. Ca lucrare înscrisă genului de teatru instrumental, evocă într-o manieră convingătoare Oaşul prin ritmuri divers obţinute la toacă, clopote sau glockenspiel, dar şi prin dansul folcloric specific zonei transpus de percuţionist, sau prin ritmuri din paşi şi bătăi din palme. Doru Roman te ajută să înţelegi perfect ce reprezintă teatrul instrumental în viziunea maestrului, prin jocul său continuu la care participă complex, apelând la întreaga sa măiestrie, stăpânind universul instrumentelor de percuţie cu care acoperă întreaga scenă a Aulei. Sunt impresionată de virtuozitatea de care a dat dovadă într-un dificil solo de xilofon-xilorimbă, recomandându-se drept un muzician plurivalent în ţesătura bogatei armonii a textului muzical, combinând inteligent xilofonul cu timpanii printr-o punte de ritmuri gestuale, totul într-un crescendo viu ce implică energii nebănuite, amintindu-mi de *Boléro*-ul ravelian. Prin accentele asimetrice de tip aksak merg cu ideea mai departe, spre muzica bartókiană sau stravinskiană, atât de bine cunoscute de compozitor.

Muzica este întreruptă de intervenţia unui alt invitat ce a luat cuvântul, respectiv Rectorul Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, compozitorul Dan Dediu, cel care a esenţializat muzica maestrului făcând referire la *„acea virtuozitate ce implică o latură acrobatică*” şi care a considerat că Nicolae Brânduş şi-a direcţionat energiile creatoare spre trei zone centrale, clasificând *„zona de experiment furibund, în care s-a lansat după 1960”*, apoi *„zona ironică*” pe care tânărul compozitor o cataloghează drept o zonă a *„umorului absurd şi a bizareriilor”*, şi o a treia zonă, cea *„dinamică a dinamicii”*. D. Dediu a subliniat aici *„lupta neobosită a ritmului aksak”*, opinând că Nicolae Brânduş scrie *„o muzică de dezvoltare”,* încheind discursul său cu urarea de *„La Mulţi Ani!”* adresată reverenţios sărbătoritului.

Bowstring pentru vioară solo în realizarea sensibilă a violonistei Diana Moş, cea care va fi şi prima interpretă a piesei încă din anul apariţiei -2002 (mărturisindu-mi mai târziu că a fost o lucrare dezvoltată pe baza unui extras al operei *Logodna)*, se apropie de spiritul lucrărilor enesciene, lăsându-mă să întrevăd omagiul adus ilustrului muzician. Se succed cu repeziciune viziuni ale plaiurilor moldave cu subtilele sale energii, plasând surprinzătoare glissando-uri voalate cu terminaţii abrupte şi tremolo-uri fine în combinaţii cu accente sclipinde, aruncate într-un spaţiu imaginar numai de autor ştiut.

Aplauzele lasă loc unui nou discurs, al muzicologului şi profesorului Gheorghe Firca:

„Doamnelor şi Domnilor,

…Îmi amintesc că în 1970 am fost convertit să-mi îndrept paşii spre oraşul Köln. Alături de Lucian Meţianu am păşit în

Hochschule für Musik auzind prin uşi din coridorul Universităţii pe cineva care încerca Imperialul de L. van Beethoven. Dar îl încerca într-o variantă inegalabilă! Meţianu s-a întors spre mine şi a exclamat: Nu poate fi decât un român! Într-adevăr, intrând în sala de unde izvorau sonorităţile l-am văzut pe N. Brânduş …". Ignorând aparent sala, profesorul Gh. Firca se va adresa maestrului prieten cu admiraţie, făcându-i o emoţionantă caracterizare: *„Ai ceva aparte de spus în fiecare dintre exprimările tale – logica muzicalului era pur vocală în* Psalmi, *ceea ce arată că te pricepi a scrie foarte bine pentru voce – într-un fel extrem de personal. Adesea ţi-ai atras şi denumirea de încăpăţânat al muzicii româneşti; într-un sens pozitiv, evident!"*

Madrigals and Drums a urcat în scenă o trupă de artişti de o calitate desăvârşită: Antonela Bârnat - mezzosoprană, Doru Roman - percuţie, Sorin Petrescu - pian şi Ion Bogdan Ştefănescu – flaut, toţi într-o formă interpretativă excepţională, oferind un adevărat regal de muzică bună în stil teatru instrumental. Informându-mă, aflu că lucrarea a fost scrisă în anul 2001 şi că a fost prezentată prima oară în primăvara aceluiaşi an de către formaţia Trio *Contraste* la Timişoara. Sunt stilizări folclorice evocând doinele româneşti, lucrarea făcând totodată aluzie la scriitura dintr-*O noapte furtunoasă* a lui Paul Constantinescu, fiind atât de convingător interpretată de mezzosoprana Antonela Bârnat, dăruită cu o voce bogată în armonice, cu care reuşeşte să umple fără dificultate încăperea. Piesa este pigmentată cu „strigături" ale personajelor masculine din scenetă, cu sunetul zurgălăilor aflaţi într-o interesantă suprapunere cu toba mare şi cu pianul tratat aici percutistic. Ritmul aksak mă poartă puţin spre *Sacre du printemps*, dar fără a găsi dramatismul stravinskian, ci doar optimismul „brânduşian", cu adânci rădăcini în melosul popular şi cu vibrante simţiri exprimate prin elemente de doină. Explorarea atâtor posibilităţi vocal-instrumentale face din creatorul Nicolae Brânduş un unicat, stăpân deopotrivă peste materie şi spirit în transformări metaforizate ale gândurilor sale muzicale cele mai intime.

„Niciodată Golul nu a sunat mai tare!", spune ca o concluzie flautistul I. B. Ştefănescu (citând versul arghezian din *Inscripţie pe o tobă)*, cel ce va lăsa cortina scenetei muzicale şi în acelaşi timp, publicul surprins de acest neaşteptat epilog.

Ultima piesă a programului, intitulată ***Ostinato pentru Trio Contraste,*** este totodată şi o primă audiţie. Fiind adaptarea pentru o formulă camerală întocmită de pianistul Sorin Petrescu, arătându-se astfel ca un destoinic muzician polivalent, reprezintă o miniatură muzicală filigranată, dezvoltată din lucrarea *Ostinato pentru pian solo* compusă de N. Brânduş în anul 1962. Transformată inteligent pentru cele trei instrumente ale trioului, respectiv: flaut, pian şi percuţie, mânuite cu măiestrie de către Ion Bogdan Ştefănescu, Sorin Petrescu şi Doru Roman, aveam să descopăr că pianistul Nicolae Brânduş se înscrie acelei linii lisztiene de „pianişti-vulturi" şi îmbrăţişează conceptul de pian orchestral. Interpretarea Trioului *Contraste* îmi sugerează ceva din *După-amiaza unui Faun* a lui Claude Debussy, aducând ritmuri sacadate de factură bartókiană ce conferă piesei acea atmosferă apăsătoare, uşor ameninţătoare, obţinută printr-un dialog draconic, subliniat de şfichiuirile flautului suprapus başilor pianistici combinaţi cu ritmurile tobei mari. Din nou percuţie bogat tratată ritmico-melodic, totul pentru a obţine amplificări cu rol tensional în discursul muzical.

„Ostinato", în traducere „Încăpăţânare". Iată la ce se referea titlul concertului acestei seri, *„Portret componistic"*, vizând aducerea la vedere a unei trăsături stilistice fundamentale a concepţiei muzicale a autorului: o idee directoare continuu repetată prin elemente variaţionale infinit-posibile, în nesfârşite ipostaze şi având multiple dimensiuni. Cum spuneam, o seară memorabilă, care s-a desfăşurat sub auspiciile Euterpei şi Thaliei deopotrivă, într-o atmosferă destinsă şi distinsă prin aducerea la un loc a atâtor spirite nobile ale artei muzicale româneşti şi nu numai, reuşind să creeze un cadru plăcut pe care doar cele mai înălţătoare gânduri îl pot crea.

„Să ne trăiţi, Maestre!", dorindu-vă acum, la ceas aniversar, mulţi ani fericiţi şi luminoşi, care să vă aducă încă multe satisfacţii şi recunoaşteri meritate! „LA MULŢI ANI!"

Profesori invitaţi la Academia de Muzică „Gheorghe Dima"

Se vorbeşte mult în ultimul timp despre internaţionalizare în învăţământul românesc. Pentru învăţământul artistic, aceasta a fost întotdeauna un deziderat esenţial. În toate epocile, formarea unui artist profesionist era de neconceput fără călătorii de studii, fără contacte cu mari personalităţi ale domeniului. În ultimele decenii ale secolului XX, au luat un avânt deosebit academiile de vară, cursurile de măiestrie, în cadrul cărora tinerii beneficiază de îndrumări din partea unor artişti consacraţi, într-un cadru relaxat, fără presiunea evaluărilor sau a performanţei imediate. Dar participarea la asemenea cursuri presupune costuri uneori destul de ridicate, încă inaccesibile pentru o bună parte din tinerii români. Programul Erasmus îşi dovedeşte astfel utilitatea, dând posibilitatea studenţilor noştri să beneficieze de cursuri gratuite cu pedagogi din universităţi prestigioase, fie prin invitarea acestora în România, fie prin acordarea de burse în universităţi europene. Conducerea Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" a urmărit în aceşti ani să stabilească parteneriate cu universităţi prestigioase, anul universitar 2009-2010 marcând debutul unor noi asemenea relaţii cu două instituţii de învăţământ muzical de mare tradiţie – Universitatea Mozarteum din Salzburg şi Academia de Muzică „Liszt Ferenc" din Budapesta. Au fost invitaţi György Lakatos, profesor de fagot la Academia de Muzică „Liszt Ferenc", soprana Horiana Brănişteanu şi pianista Cordelia Höfer, profesoare la Universitatea Mozarteum, iar două studente au primit burse pentru un semestru la Academia „Liszt Ferenc".

Cursurile ţinute de profesorii invitaţi s-au bucurat de o audienţă remarcabilă, sălile dovedindu-se uneori neîncăpătoare. Au ţinut să asiste atât studenţi cât şi profesori, interesaţi de ideile şi metodele de lucru ale colegilor din străinătate. Aceste contacte sunt de natură să îmbogăţească percepţia, imaginea pe care un artist sau un pedagog o are asupra operei de artă. E foarte importantă cunoaşterea posibilităţii unor abordări diferite, sau recunoaşterea unor puncte de vedere comune în relaţia cu operele studiate. Studenţii au fost receptivi, reacţionând prompt, profesionist la sugestiile profesorilor. În discuţiile purtate cu ei, m-am bucurat să constat că au înţeles în profunzime rostul acestor cursuri. Iată câteva dintre gândurile lor: „Răbdarea, energia, vioiciunea, dar mai ales măiestria doamnei Brănişteanu ne-au cucerit pe toţi. Ne-a făcut să privim cu şi mai mare bucurie, atenţie şi importanţă fiecare prezenţă a noastră pe scenă." (Vlad Crosman – anul IV, canto). „Cursurile doamnei Cordelia Höfer mi s-au părut deosebit de inspirante şi interesante, în special datorită felului în care aborda, dintr-o perspectivă nouă, piese din repertoriul consacrat. Elimina orice tip de rutină, aducând mereu idei noi." (Aurelia Vişovan – anul II, pian).

Tot în această perioadă, am primit vizita violoncelistului german, originar din România, Götz Teutsch. Cursul său s-a adresat nu doar studenţilor violoncelişti, ci şi formaţiilor de muzică de cameră. Deşi nu este profesor la o universitate de muzică, experienţa sa de 40 de ani ca membru al celebrei orchestre simfonice a Filarmonicii din Berlin a stârnit un puternic interes în rândul studenţilor. Prezenţa sa a fost o bucurie şi pentru publicul meloman, care a putut să-l aplaude în două concerte organizate în parteneriat cu Filarmonica „Transilvania" şi Centrul Cultural German, mai întâi în compania pianistei Cordelia Höfer şi apoi împreună cu Cvartetul Transilvan.

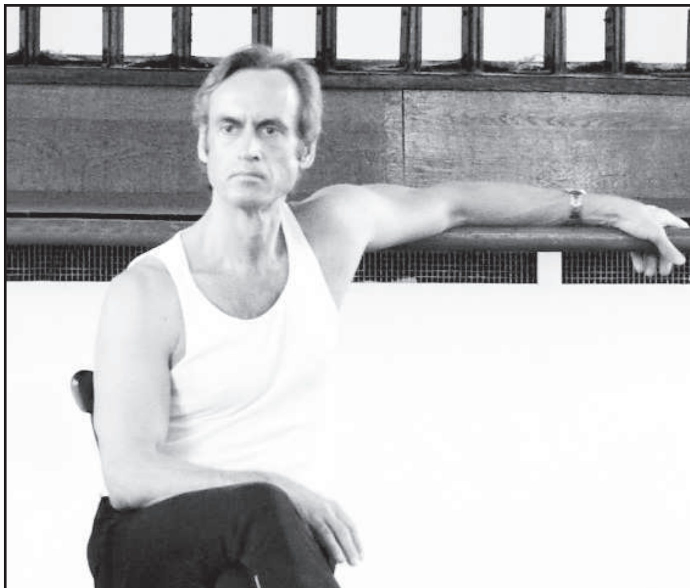
Aşadar, artişti de marcă, personalităţi interesante care ne-au vizitat, şi studenţi care petrec stagii de perfecţionare în academii de muzică din Europa. Pasul următor, necesar pentru o reală internaţionalizare a învăţământului nostru muzical, este ca şi profesorii noştri să fie invitaţi la universităţi prestigioase, iar studenţi din asemenea instituţii să dorească să înveţe la Cluj. Este direcţia spre care se îndreaptă eforturile noastre în perioada următoare.

Adriana BERA
prorector al AMGD

Dans pentru suflet

Doina MOGA

Deşi afişul care anunţa premiera naţională din data de 17 aprilie de la ONB a fost titrat "Seară Balanchine", spectacolul a cuprins şi alte noutăţi. Toate au surprins, dar nu în mod egal şi nu neapărat plăcut. De aceea, lăsând cronologia la o parte şi invocând politeţea noastră proverbială conform căreia prezinţi mai întâi musafirii şi apoi gazdele, mă voi referi în principal la partea a doua a evenimentului, mai exact la cea formată din cele două balete Balanchine: *Vals - Fantezie şi Serenadă*, pe muzica lui Glinka şi respectiv Ceaikovsky, atât de aşteptate aici. Şi mărturisesc că, privindu-le, am trăit o dublă plăcere şi bucurie: aceea de a vedea compania de balet a primei noastre scene lirice, în special partea ei feminină, revigorată după ce a ieşit din mâinile unui maestru în ale modelării corpurilor fizice, dar şi emoţionale, dl. Paul Joseph Boos, şi transformată în doar cinci săptămâni într-o trupă de artişti dansanţi, eleganţi, vioi, uşori, mai puţin rigizi - şi aceea de întâlnire cu coregrafiile originale de mult celebre ale lui Balanchine, despre care sunt tentată să spun că dau senzaţia de ascultare a muzicii cu ochii. Aşa ceva se întâmplă foarte rar, şi doar atunci când coregraful este în egală măsură cunoscător, consumator, practicant şi mare iubitor al artei sunetelor. De altfel, coregrafiile lui împrumută vizibil din desenul travaiului orchestral al unor partituri simfonice şi tocmai această fericită îmbinare a concretului vizibil (corpul în mişcare, liniile arhitecturale, vocabularul tehnic dificil), cu abstractul muzicii a stat la baza stilului său original şi unic cu care s-a impus în literatura universală a neoclasicismului. Am văzut în cele două balete rafinament, graţie, vioiciune, feminitate, luminozitate şi un design coregrafic spectaculos; costume cu adevărat adecvate ideii de dans şi în mod special o balerină, poate singura care a dansat curat şi fără efort vizibil în stilul Balanchine, mă refer la prim-solista Bianca Fota, care prin evoluţia şi ţinuta sa excepţională a polarizat atenţia şi admiraţia publicului. În ceea ce priveşte actul întâi al spectacolului, *Fuga - Marea Fugă*, în coregrafia lui Ion Tugearu, pot spune că nu m-a convins, deoarece, cu excepţia primei părţi în care mişcările unghiulare specifice barocului au fost destul de bine conturate şi mai ales excepţional tălmăcite de Corina Dumitrescu (singura cu linie şi limbaj contemporan), restul a fost tern, prea lent, prea lung, cam dezlânat şi fără legătură cu muzica. Aşa că seara în sine a avut unitate doar prin contrapunerea relaxării ordonate cauzate de muzicalitatea baletelor lui Balanchine cu lipsa logicii de mişcare din *Fugă*. De fapt, privind mai atent titlurile baletelor incluse în program, aş zice că *Fuga*, atât la propriu cât şi la figurat, a fost mai prezentă în partea lirică a serii, decât în cea care-i poartă numele. Oricum, important este că publicul s-a bucurat, norocoşii balerini cu care s-a lucrat au învăţat şi evoluat, iar Opera noastră Naţională, prin introducerea în repertoriul departamentului de balet a celor două partituri de Balanchine, se alătură unui grup restrâns şi selectiv al instituţiilor de resort din elita mondială. Generos, îndrăzneţ şi frumos proiect. Iar vinovat de finalitatea lui este marea balerină Simona Şomăcescu, coordonatorul Comaniei de Balet a ONB-ului. Personal, pot spune cu mâna pe inimă că mi-a plăcut în egală măsură atât proiectul, cât şi rezultatul studiilor cu talentul maestru de balet Paul Joseph Boss care a făcut posibilă realizarea lui.

Gigel Ungureanu şi Corina Dumitrescu

Colaborare româno-sârbă

Corina BURA

Joi, 8 aprilie a avut loc în Aula Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor o manifestare inedită, atât prin importanţa gestului cu rezonanţă diplomatică, prin semnarea unui protocol de colaborare între Uniunea Compozitorilor şi instituţia omonimă din Serbia - cât şi prin momentul conex, un superb recital de canto susţinut de binecunoscuta soprană **Katarina Jovanović**, acompaniată de **Jasna Tucović**. Acţiunea se înscrie în proiectul *Serbia în lume*, susţinut de Ministerul Culturii din ţara vecină şi tradiţional prietenă. Au fost prezenţi şi au susţinut importanţa momentului Dl. Ambasador al Republicii Serbia la Bucureşti, D-na Preşedintă a Asociaţiei Compozitorilor din Serbia, alţi diplomaţi, membri ai comunităţii sârbe din România, toţi fiind întâmpinaţi de Preşedintele UCMR, muzicologul Octavian Lazăr Cosma şi de compozitorul Octavian Nemescu, şeful secţiei de muzică simfonică şi de cameră. În discursurile introductive s-a subliniat importanţa momentului care iniţiază o nouă colaborare (sau reluarea ei pe alte coordonate) pentru o mai profundă cunoaştere reciprocă în perimetrul muzicii contemporane. Preşedinta Asociaţiei Compozitorilor din Serbia a prezentat de asemenea cinci volume ale unei colecţii de lieduri, conţinutul lor urmând să fie popularizat nu numai în ţara de origine ci în întreaga lume prin 10 concerte desfăşurate sub genericul *Antologia liedului sârbesc*. Misiunea a for încredinţată tinerei soprane Katarina Jovanović, pe care mulţi dintre noi o cunoaştem din transmisiunile de la Canalul Mezzo sau TV ARTE, posesoarea unui vast repertoriu de operă, lied şi oratoriu interpretat pe scenele unor mari teatre muzicale din întreaga lume, profesor docent la catedra de canto de la Facultatea de Muzica din Belgrad şi actuală directoare a Operei din capitala sârbă. Este însoţită de colega de generaţie, pianista Jasna Tucović, profesor la catedra de muzică de cameră şi fondator al Festivalului de muzică de cameră de la Aleksandrovac. Privită în ansamblu tematica predominantă a fost una mai degrabă intimistă : **Josif Marinković** - *Rugăciune*, **Petar Konjović** – *Cântec pentru doi*, **Miloje Milojević** – *L'heure exquise* (ataşat idealului impresionist) şi mai pe urmă ciclul de şapte lieduri de dată mai apropiată (1995), aparţinând lui **Dejan Despić**, *Trandafiraşii,* care menţine atmosfera romantică într-un climat luminos, susţinut de un limbaj armonic structurat mai mult pe cvarte sau provenit din hexatonal, colorat progresiv cu mixturi şi elemente modale creatoare de ethos. Deosebit de inspirat este cel cu titlul *Îngerii*, desfăşurat pe o scară lent-descendentă, într-o tratare delicat-ostinato la pian. O a doua grupă de aşa-zise lieduri depăşesc graniţa clasică prin amploare, implicit dificultate. *Fermecătoarea* de **Ljubica Marić** este considerată o „monodramă expresionistă", iar vocea susţine alert textul descântecului prin Sprechgesang, şoapte, vorbe, prin alternanţa unui recto-tono cu salturi în secunde mici sau de septime mari într-o tensiune crescândă. Din aceeaşi categorie virtuoză s-a distins şi *Cântecul vesel* , scris de **Konstantin Babić** pe versuri de Ogden Nash, poet american cunoscut pentru utilizarea pe scară largă a calamburului, mai ales a cuvintelor care au similarităţi de sunet în scopul obţinerii unor efecte comice. Bisul oferit, intitulat *The Instrument of Song*, aparţinând compozitoarei **Jovana Stepanović,** prezentă în sală, a fost caracterizat de către interpretă ca fiind una dintre cele mai inteligente piese pe care le-a cântat până în momentul de faţă. Într-adevăr, inspirată din celebra *Vocaliză*, lucrarea reprezintă o demonstraţie în căutarea şi relevarea posibilităţilor tehnice şi expresive la care poate ajunge vocea umană în absenţa unui text, implicând sunete, scheme ritmice, cadenţe, toate combinate şi înlănţuite cu o nesecată fantezie. Ca un omagiu adus muzicii româneşti, această dăruită interpretă a cântat şi două lieduri în limba germană selectate din creaţia lui **Dan Dediu**: *Chor der Insekten* şi *Chor der Ameisen*. Ele sunt cu totul reprezentative stilului care defineşte opera sa şi dau o dimensiune la care a ajuns liedul românesc contemporan. Seara a fost cu totul deosebită nu numai datorită glasului excepţional cu care este înzestrată Katarina Jovanović, ci mai ales talentului şi ştiinţei cu care aceasta îşi pune în valoare calităţile vocale: egalitate pe toate registrele, o tehnică extrem de şlefuită a sunetelor grave cât şi a acutelor, un ambitus generos pe care se plimbă cu cea mai mare naturaleţe, culori şi treceri timbrale foarte frumoase, trăire artistică deplină, într-un cuvânt o mare artistă, pe care ne-am dori s-o vedem într-un spectacol pe scena Operei Naţionale. Într-o deplină consonanţă pianista Jasna Tucović a participat cu aceeaşi dăruire şi pasiune la finalizarea actului artistic, prin stil, prezenţă echilibrată, sensibilitate şi satisfacţia unei seri încununate de succes.

Katarina Jovanović

Cartea cu capitole din viață

Biografia Anei Pitiş, scrisă de fosta sa elevă, Liliana Iacobescu, este intitulată "Zbor spre înalt". Asta pentru că, dacă ar trebui să transpunem grafic traiectoria vieții pianistei, aceasta ar fi reprezentată cu ajutorul unei singure drepte ascendente. Însă nu ar fi corect să marcăm atât de exact şi, în acelaşi timp, sărac ceva nemăsurat de complex şi de frumos. Aşa că prefer să descriu capitole din zborul acestui Om, Ana Pitiş, care şi-a construit existența în jurul unui ideal: "înaltul".

Autoarea a cunoscut-o pe Ana Pitiş din postura de "ucenic" şi mai apoi de coleg, Liliana Iacobescu însăşi devenind o pianistă şi o profesoară apreciată. Aşadar pe parcursul cărții o cunoaştem pe Ana Pitiş ca profesor ce îşi pune la dispoziție casa pentru a pregăti elevii; o vom întâlni pe Ana Pitiş în postura de teoretician, oferind, împreună cu Ioana Minei, viitorilor dascăli – şi nu numai – un suport teoretic pentru explicațiile privind maniera de interpretare, prin *Tratatul de artă pianistică*; mai mult, Ana Pitiş vorbeşte despre educația estetică, dar şi despre moralitate; şi nu în ultimul rând, Ana Pitiş ne trimite către primii ani de viață, plini de amintiri plăcute, in care a primit o educație aleasă, şi unde a învățat ce înseamnă modestia, loialitatea, dragostea pentru artă şi pentru frumos, unde a învățat să fie Om.

Ajungând la capitolul anilor petrecuți în Conservator, un nume a marcat întreaga existență a viitoarei pianiste. Acesta este al mentorului ei, al celei care i-a devenit model şi care a inspirat-o pe tot parcursul drumului: Constanța Erbiceanu.

Un alt capitol al vieții Anei Pitiş este cel de studentă la facultatea de Filosofie. De ce tocmai filosofie? În primul rând, pentru că avea exemplul "Maestrei", care absolvise Facultatea de Filosofie din Berlin. În al doilea rând, pentru ca avea dorința de a-şi lărgi orizonturile, de a-şi răspunde la marile întrebări existențiale. Şi nu în ultimul rând, pentru că îi plăcea să fie printre oameni, iar studiul la pian era cu precădere de natură individuală, la fel şi întreaga perioadă de educație scolastică, ce a fost făcută acasă.

În încheierea cărții se găseşte un capitol intitulat "Mărturii ale unor foşti şi actuali elevi". Se poate afirma pe bună dreptate, că aceştia au fost privilegiați să aibă un asemenea îndrumător. Pe parcursul acestui capitol vom întâlni cele mai frumoase cuvinte de apreciere, de dragoste, de mulțumire, venite de pe tot globul. Ana Pitiş este numită "una din marile doamne ale pianisticii româneşti". Poate că abia după ce vom parcurge şi ultimele pagini ale acestui capitol vom înțelege cu adevărat cine este Ana Pitiş, pentru că oamenii se cunosc după realizări.

Ana Pitiş a reuşit să semene în fiecare elev dragostea pentru artă, credința că încă se mai pot găsi lucruri frumoase, lucruri pentru care merită să lupți. Acesta este "înaltul" spre care trebuie să tindem cu toții.

Norela Liviana COSTEA

Gheorghe Firca la 75 de ani

Nu mi-am dat seama, atunci când am acceptat cu bucurie prieteneasca invitație a *Actualității Muzicale* să scriu un articol aniversar despre Gheorghe Firca, de faptul că mi-am supraestimat virtuozitatea. Mai scrisesem, în urmă cu 10 ani, un acelaşi tip de articol, despre aceeaşi personalitate a muzicologiei româneşti, pe care o respect şi o admir de pe băncile liceului. Şi atunci, ca şi acum, nu m-am considerat cea mai potrivită să-i aduc omagiul pe care îl merită. Dar îi pot dori un călduros "La mulți ani!", rememorând şi completând câteva din traseele deja schițate de mine acum un deceniu.

Multe se pot spune despre prezența domniei-sale printre noi, în diverse ipostaze: cercetător reputat, membru în Consiliul UCMR (a coordonat timp de două mandate Biroul de muzicologie), conducător ştiințific de doctorate, profesor asociat al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti, apoi al Universității de Arte „George Enescu" din Iaşi. Cel care a fost bursier "Humboldt", care a lucrat timp de decenii în medii precum Editura Ştiințifică şi Enciclopedică sau Institutul bucureştean de Istoria Artei „George Oprescu", a absorbit permanent sugestii din lecturi diverse sau din contactele cu filosofi, literați, istorici de artă. În plus, educația primită ca fiu de preot, legăturile spirituale cu Banatul natal, experiența venită din practicarea compoziției (în genuri orchestrale, camerale, corale), adesea religioasă, completează imaginea artistică a lui Gheorghe Firca.

Portretul lui Gheorghe Firca se desprinde cel mai bine din scrierile sale: cartea de eseuri *Reflexe ale memoriei* (Bucureşti, Univers Enciclopedic, 1999) creionează imaginea autorului prin modul fin, cultural în care scrie, dar şi prin unele evocări pline de savoare ale unor momente autobiografice. Fără a cădea nici un moment în capcana nostalgiei trecutului, autorul se distanțează uneori cu necesară ironie, alteori păstrează accentele afective ale frânturilor de istorie personală, parte integrantă a aceleia muzicale (şi nu numai) româneşti. Am citit aici un alt fel de muzicologie semnată de Gheorghe Firca, în comparație cu volumele ample, de profunzime analitică: *Bazele modale ale cromatismului diatonic* (Bucureşti, Editura Muzicală, 1966, cu o versiune engleză în 1984) sau *Structuri şi funcții în armonia modală* (Bucureşti, Editura Muzicală, 1988). Acestea rămân repere fundamentale, mereu studiate şi citate în literatura de specialitate, asemenea numeroaselor studii despre Enescu, Jora, Drăgoi, Ciortea, Vancea ş.a. Dat fiind faptul că Gheorghe Firca nu s-a ancorat într-o analitică sterilă, ci s-a îndreptat permanent asupra perspectivei metodologice, dar şi asupra considerațiilor personale de ordin stilistic, estetic, hermeneutic, demersul său este original.

O altă piatră de hotar pe care muzicologia românească o datorează lui Gheorghe Firca este realizarea ediției *Dicționarului de termeni muzicali* (Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1984) şi reeditarea acestuia, într-o versiune lărgită, completată, adusă la zi în 2008. Presupunând o muncă de colectiv dificil de organizat, acest instrument de lucru alcătuit cu seriozitate şi bibliografie adecvată, cu grija pentru conceptul muzical şi redactarea sa, rămâne deocamdată unic în peisajul românesc.

Îi făceam urarea, în 2000, să-şi păstreze ambianța familială impregnată – la nivel de generații succesive – de muzicologie. Era firesc să se întâmple astfel, cu un muzicolog alături de statura profesională şi morală a Clemansei Liliana Firca, sau cu Ştefan Firca definitivând acum cu succes un doctorat în S.U.A. Mă voi putea bucura astfel, încă mult timp de acum înainte, citind muzicologie semnată "Firca"!

Valentina SANDU-DEDIU

Clopotele Bucovinei

Constanța CRISTESCU

Prima zi de Paşti le-a oferit sucevenilor şi darul unui concert de excepție, o premieră absolută în viața concertistică românească – probabil şi pe plan internațional -: *un concert document* intitulat ***Clopotele Bucovinei***. Programul a fost alcătuit din semnale liturgice înregistrate pe teren la mănăstiri şi biserici bucovinene aflate în patrimoniul UNESCO: Voroneț, Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, Putna, Sucevița, Moldovița, Humor, Dragomirna, Arbore, Pătrăuți, Probota, Râşca şi Cacica.

Concepția generală a programului sugerează tocmai simbolica muzical-liturgică a istoriei mântuirii: Patimile, Învierea şi apoteoza pascală – *mântuirea*. Simbolica clopotelor este legată de Înviere, în timp ce simbolica toacei este legată de Răstignire.

Toaca singură se bate doar în Săptămâna Patimilor, din Joia mare şi până la Înviere, timp în care clopotele tac. Simbolul este cel al Crucificării, sugestiv redat în imaginea pe care o formează tocaşul împreună cu toaca în timpul semnalizării liturgice. Semnalul liturgic ce foloseşte ansamblul de clopote este cel duminical şi din zilele de sărbătoare, forma sa fiind cea de suită tripartită, respectiv suită de trei semnale numite *stări* sau *soroace*, simbolizând Sfânta Treime. Doar în Săptămâna Luminată se bat toacele şi se trag clopotele împreună.

Concertul pascal s-a deschis cu un splendid semnal realizat la toaca mare de la Mănăstirea Putna, urmând rând pe rând, într-o alternanță de sonorități contrastante din punct de vedere timbral şi al complexității ansamblului, etalarea clopotelor fiecărei mănăstiri cuprinsă în program. Primul clopot a fost marele clopot de la Mănăstirea Putna, iar primul semnal de ansamblu de clopote a fost, nu întâmplător, cel de la Voroneț, dată fiind legenda potrivit căreia cele două clopote rostesc peste secole, prin îngânarea lor într-o formulă tradițională transmisă din generație în generație, numele marelui voievod trecut în rândul sfinților români: Ştefan cel Mare. Ansambluri reduse de clopote au alternat cu ansambluri de clopote din ce în ce mai complexe, etalând timbruri sonore şi acordaje diferite, în evoluții polifonice deosebit de interesante.

Din perspectiva configurației muzicale se remarcă o fermecătoare varietate de acordaje, de ritmică şi de factură. În acest sens s-au putut audia modele de aleatorie controlată şi modele polifonice în variate polifonii de atacuri.

Semnalele care au încheiat concertul, cele de la Mănăstirea Humor şi Probota, sunt speciale ca structură a ansamblului – toaca de mână, toaca mare, tochița şi toate clopotele -, fiind specifice Paştelui, cu uzualitate liturgică doar în Săptămâna Luminată. Simbolul lor este chemarea ce încheie Psalmul 150: *Toată suflarea să-l laude pe Domnul*.

Tehnica generală de configurare a semnalelor liturgice de clopote are la bază principiul acumulării de sonoritate pentru partea introductivă, urmează un segment de tutti în care se etalează particularitățile armonice ale ansamblului, apoi se încheie semnalul prin rarefiere sonoră, astfel încât fiecare clopot încetează, începând cu cele mai mici şi încheind cu clopotul mare. Excepție sunt clopotele de la Mănăstirea Slatina care încheie semnalul prin spectaculoase clustere. Specifică este pentru polifonia de clopote politempia şi poliritmia. Structura ritmică de bază este binară – rezultată din loviturile mişcării pendulare. Fiecare clopot are propriul tempo, iar din combinarea lor în ansamblu rezultă o politempie mai mult sau mai puțin complexă, în funcție de numărul clopotelor de dimensiuni diferite utilizate.

Concertul transmis din turnul Consiliului Județean Suceava a beneficiat şi de un spot cu imagini ale mănăstirilor, ale semnalizării liturgice instrumentale şi cu fresce de patrimoniu universal, difuzat pe ecrane uriaşe în Parcul Central Suceava.

Un concert unic de o valoare documentară, artistică şi spirituală ieşită din comun.

I-ar fi plăcut şi lui Chopin!

În după amiaza zilei de 21 aprilie, spațiile somptuoase ale Palatului Cantacuzino au vibrat în consonanță cu spiritul lui Frédéric Chopin. Evenimentul a fost creat de Livia Teodorescu Ciocănea, care ne-a invitat la un program atractiv, pregătit de bună seamă, în memoria geniului european de naționalitate poloneză, sărbătorit în toată lumea pentru împlinirea a 200 de ani de la naştere. A susține în zilele noastre un program Chopin e o idee de mare îndrăzneală, penalizantă pentru un interpret conştient de enorma cantitate a variantelor reuşite, acumulate de tradiția pianistică seculară. Tirania modelelor ne apasă cu greutatea ei în aşa măsură, încât ne poate dezarma. Protagonista recitalului ne-a oferit, dimpotrivă, ocazia să constatăm că iubirea plină de respect față de acastă muzică îi provoacă o mare bucurie şi că e dornică s-o împărtăşească auditorilor prezenți în număr mare la întâlnire. În prima parte am ascultat un buchet de şapte valsuri care au sunat proaspăt, antrenant, în acord deplin cu natura expresivității proprii fiecăruia în parte. Toate au avut o strălucire specială pe fundalul unui lirism profund caracteristic discursului chopinian. Unora interpreta le-a dat elanul spontan conferit de autor acestor pagini care nu conțin nicidecum o muzică „minoră". Altele au fost umbrite de melancolie, uneori dureroase ori capricioase. Am admirat cu deosebire supleţea ritmică prin care s-a transmis palpitul viu al mişcării, ilustrând cu mare acuratețe stilistică principiul agogic al rubato-ului chopinian.

Partea a doua a programului a fost dedicată baladelor. Compuse în anii cei mai rodnici ai maturității creatoare, acestea se numără printre cele mai deplin realizate creații în care congenerul şi prietenul său Liszt vedea o adevărată „Odisee a sufletului lui Chopin". Interpreta a transmis în prima baladă imaginea unei fresce poetice vaste, tensiunea unui imens

Livia Teodorescu-Ciocănea

poem plin de pasiune, emoție şi melancolie. În a doua baladă a fost realizat contrastul izbitor dintre episoadele angelice şi cele de forță dramatică. Au apărut în cea mai clară lumină momentele de îndrăzneală armonică, îndeosebi modulațiile neaşteptate, exploziile de vitalitate, continuitățile şi schimbările tranşante, rupturi şi opoziții, accente patetice şi clipe încărcate de mister. Balada a treia, una dintre cele mai originale lucrări ale compozitorului, a degajat atmosfera plină de farmec poetic care-i este proprie. Tonul de confidență intimă a favorizat duetul de dragoste al vocilor soliste. Cea de a patra baladă, capodoperă cuceritoare datorită elocvenței, originalității, bogăției de idei, a adus celor prezenți bucuria armoniilor somptuoase, a unui rafinament al scriiturii pentru pian ce marchează o etapă nouă în orientarea stilistică a compozitorului. Au fost puse în evidență toate episoadele dramatice, de la visul cel mai încețoşat până la entuziasmul fervent de la final, trecând prin variate transformări emoționale.

Entuziasmul spontan al publicului a stimulat-o pe pianistă să mai ofere ca supliment Fantaisie – Impromptu op. 66 şi Andante spianato, în interpretări greu de uitat. În fiecare piesă luată separat şi în ansamblul recitalului, ceea ce am ascultat a mers direct la inima şi mintea ascultătorilor. A fost o întâlnire specială a Liviei Teodorescu Ciocănea cu muzica lui Chopin. Artista s-a identificat cu această muzică a creat-o în viziunea sa proprie, cu cap de compozitor şi inimă de poet. A rezultat din această osmoză o împletire pe deplin convingătoare a spontaneității cu ştiința construcției sonore, a fanteziei creatoare cu tehnica instrumentală de clasă înaltă. Naturalețea şi simplitatea expresiei, tonul firesc al discursului, au dat sentimentul de autenticitate, asigurând comuniunea empatică dintre artist şi public. În aceste zile îndoliate pentru Polonia lovită de tragediile istoriei şi ale prezentului, muzica lui Chopin a fost din nou o forță unificatoare, dătătoare de consolare şi speranță. Iar felul în care a fost cântată i-ar fi plăcut, cu siguranță, şi compozitorului.

Lavinia COMAN

George Enescu
şi muzica lăutarilor români

Constanţa CRISTESCU

În luna martie Muzeul Naţional „George Enescu” din Bucureşti a găzduit o inedită expoziţie de documente ce a ilustrat relaţia pe care George Enescu a avut-o cu muzica lăutărească şi cu unii dintre cei mai reputaţi lăutari ţigani ai timpului său. Expoziţia a fost iniţiată şi realizată de muzicologul Viorel Cosma în colaborare cu muzeografa Cristina Andrei şi graficianul Aurelian Popovici.

Valorificând material documentar din colecţia particulară a maestrului lexicografiei româneşti Viorel Cosma, din fondurile Muzeului, al Bibliotecii Academiei Române şi al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, expoziţia reflectă parteneriatul marelui compozitor şi interpret român cu câţiva dintre cei mai străluciţi virtuozi lăutari ai vremii, de la formarea sa muzicală în copilărie cu lăutarul satului, până la colaborări în formaţii de muzică de cameră şi pe podiumul de concert. Sunt evidenţiate astfel sursele profesionale ce i-au înlesnit lui Enescu pătrunderea în profunzime a tainelor artei populare interpretative şi accesul la un repertoriu folcloric divers, pe care l-a valorificat genial în compoziţie şi în tehnica violonistică savantă.

Formaţia muzicală a lăutarilor din anturajul enescian este foarte diversă; unii erau analfabeţi – ex. vestitul Cristache Ciolac –, iar alţii aveau studii muzicale universitare şi conduceau orchestre simfonice şi populare, fiind chiar compozitori – Nicolae Dinicu. Preţuirea lui Enescu faţă de arta lăutarilor ţigani este însă imparţială, fiind exprimată şi în articolul extras din revista *Muzica* nr. 5-6/1921, ce a deschis seria exponatelor.

Panourile expoziţionale, alcătuite din fotografii documentare de lăutari, tarafuri şi orchestre, localuri reputate în care au activat şi concertat diferitele personalităţi lăutăreşti, manuscrise epistolare, litografii de afişe, partituri mauscrise şi litografiate, extrase din presa vremii, sunt concepute şi ordonate cronologic, începând cu **”Lăutari de altădată”** (1760-1908). Urmează **”Copilăria lui Enescu şi primele întâlniri cu lăutarii”**, apoi personalităţile vremii din parteneriatele muzicale enesciene: **Angheluş Dinicu** (1838-1905) care cânta la nai - autorul binecunoscutei *Ciocârlia* -, cu **Familia lăutarului Filip din Botoşani** (sec. XIX), apoi **Gheorghe A. Dinicu** (1863-1930) şi orchestra sa de lăutari, **Dimitrie Dinicu** (1867-1936) şi cvartetul ”Carmen Sylva”, **Toba lui Lică Ştefănescu** (1865-11925), **Înregistrarea şi valorificarea folclorului lăutarilor, Cristache Ciolac** (1870-1927) şi orchestra lăutarului Radu Ciolac (1910-1914), **Pianistul compozitor Nicolae Dinicu** (1879-1954), **Violonistul Nicolae Buică** (1855-1932), **Violonistul Grigoraş Dinicu** (1889-1949), încheind seria cu **Grigoraş Dinicu şi George Enescu** în cadrul unor evenimente istorice – premiera operei *Oedip* la Paris, Expoziţia Universală de la New York (1939) – şi cu **Lăutarul violonist Nicu Stănescu** (1903-1971).

Expoziţia mai include două panouri dedicate **activităţii academicianului George Enescu** de referare şi stimulare a culegerilor de folclor românesc, instituirea premiului Academiei Române pentru antologii de folclor muzical şi pagini manuscrise autografate cu notaţii enesciene de melodii populare valorificate în capodoperele sale componistice. Expoziţia apare ca o nestemată istoriografică a unor colaborări artistice istorice. Panourile reflectă pe de o parte personalitatea excepţională a lăutarilor care au devenit colaboratori ai lui Enescu, pe de altă parte, importanţa contactului enescian cu lăutarii vremii sale pentru formarea sa muzicală şi pentru evoluţia sa în plan componistic şi interpretativ.

La vernisajul din 10 martie, vizitatorii au beneficiat de prestaţia muzicală excepţională a **Orchestrei Petrică Pană**, care a interpretat pe viu, într-o restituire exemplară, melodii de folclor lăutăresc din prima jumătate a sec. XX ce au stat la baza unor creaţii enesciene de referinţă. Ghidajul muzicologic pe parcursul concertului prestigioase orchestre populare a fost realizat magistral de Viorel Cosma, care a cucerit auditoriul prin ingeniozitatea iniţiativei de reconstituire auditivă a surselor de inspiraţie folclorică lăutărească din creaţia enesciană, prin farmecul prezentării şi bogăţia informaţiei. Am parcurs, apoi, itinerariul inaugural al expoziţiei ghidaţi de muzeografa Cristina Andrei, care a oferit cu generozitate informaţii suplimentare menite să creeze lianţii necesari conturării, în imaginaţia vizitatorilor, a importanţei parteneriatului enescian cu lăutarii.

Panourile expoziţionale relevă cu prisosinţă demnitatea şi nobleţea lăutarilor ţigani din anturajul lui George Enescu, infirmând cu documente incontestabile teza mult vehiculată actualmente pe plan internaţional despre discriminarea ţiganilor – numiţi impropriu *rromi* – în România. Mai mult, expoziţia oferă comunităţii rrome imaginea unor modele de lăutari care trebuie să constituie repere de conduită socio-profesională în formarea şi împlinirea artistică a lăutarilor actuali. S-ar cuveni a se înlesni vizionarea acestei expoziţii şi în alte centre din ţară şi din străinătate şi editarea unui CD cu reconstituirile istorice audio ale Orchestrei Petrică Pană, comentate de muzicologul Viorel Cosma.

Ne-a părăsit
„Crăiasa folclorului românesc”

Viorel COSMA

În cultura românească, rezonanţa numelui COMIŞEL nu sugerează doar un compozitor, un dirijor, un etnomuzicolog sau un folclorist, ci o întreagă **dinastie de muzicieni** care acoperă spaţiul spiritual autohton vreme de peste un veac. O pleiadă de profesori de muzică, dascăli de strană, compozitori şi dirijori de coruri, risipiţi în judeţul Prahova, a reuşit să impună numele COMIŞEL încă din secolul trecut, iar generaţia a doua – cu fraţii Florin şi Emilia Comişel – s-a afirmat în Bucureşti, ambii muzicieni devenind membri marcanţi ai Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, moştenirea lor artistică şi ştiinţifică înscriindu-se definitiv la înălţimea patriotismului naţional. Dacă autorul operelor „Culegătorii de stele”, „Leonard” şi „Soarele Londrei” a murit în plină forţă creatoare (la 63 de ani), în schimb sora sa, Emilia, a atins (la cei 97 de ani!) pragul maxim al longevităţii muzicologilor români din toate timpurile. Puţini ştiu astăzi că nu performanţa fizică a singularizat-o pe această profesoară şi folcloristă, socotită pe drept cuvânt un fenomen de vitalitate în cercetarea ştiinţifică a melosului popular, ci forţa intelectuală şi prezenţa permanentă în viaţa culturală până la vârsta de 90 de ani. Este surprinzător, de pildă, că la 83 de ani, Emilia Comişel publica monografia „Constantin Brăiloiu”, iar în jurul vârstei de 95 de ani dădea la iveală volumele VII şi VIII din ediţia critică de OPERE ale aceluiaşi Brăiloiu.

Născută la Ploieşti (28 februarie 1913), în casa unui învăţător-psalt şi dirijor de cor bisericesc, Emilia şi-a început studiile muzicale de timpuriu cu tatăl său, compozitorul Gheorghe Comişel, pentru ca imediat după absolvirea liceului să urmeze Academia Regală de Muzică din Bucureşti cu o pleiadă de mari dascăli, precum Alfonso Castaldi, George Breazul, Dimitrie Cuclin, Alfred Alessandrescu şi Constantin Brăiloiu. Ultimul a atras-o în rândurile cercetătorilor Arhivei de Folclor a Societăţii Compozitorilor Români, stimulându-i pasiunea faţă de muzica populară încă de pe băncile Conservatorului. Timp de 15 ani a lucrat sub aripa ocrotitoare a lui Constantin Brăiloiu, iar după părăsirea catedrei şi stabilirea „profesorului” în străinătate, discipola a preluat postul de asistent universitar la acelaşi institut muzical de învăţământ superior, continuându-şi, în paralel, activitatea la Institutul de Folclor din Bucureşti. Exact în anul când Emilia Comişel a fost numită lector la cursul de folclor, am devenit colegi de catedră, eu fiind nominalizat asistent la cursul de Istoria Muzicii.

Timp de peste patru decenii am legat o prietenie profesională exemplară atât la catedra din Conservator, cât şi în cadrul Uniunii Compozitorilor, unde am colaborat aproape săptămânal în Biroul Secţiei de Muzicologie. Am admirat-o din prima clipă pentru sinceritatea şi bunătatea sufletească, preţuirea şi dragostea faţă de colegii folclorişti şi nu numai, dar mai ales am luat-o permanent ca model pentru neţărmurita recunoştinţă pe care i-a acordat-o “profesorului” său din tinereţe. Primeam săptămânal un telefon la miezul nopţii de la Emilia Comişel după dispariţia mentorului său (1958) spre a-mi mărturisi dorinţa înfiinţării – împreună cu văduva etnomuzicologului – unei **Fundaţii Brăiloiu** şi insistând să se acorde Institutului de Folclor denumirea „Constantin Brăiloiu”. Dar supremul gest de preţuire post-mortem l-a marcat prin strădania aducerii rămăşiţelor pământeşti din Elveţia la Bucureşti. Se împliniseră anii de graţie de care beneficiase pentru odihna provizorie în Cimitirul din Ţara Cantoanelor, când Emilia a aflat că osemintele „profesorului” fuseseră exhumate şi aruncate pe marginea mormântului. Nu ştiu cu cine a discutat, unde a intervenit (bănuiesc că la Asociaţia „România”, condusă de profesorul Virgil Cândea), că în

câteva zile – într-o cutie de carton presat – rămăşiţele lui C. Brăiloiu au sosit la Uniunea Compozitorilor din Bucureşti. După o scurtă şi improvizată ceremonie funebră, desfăşurată în mare secret şi cu un mănunchi de etnomuzicologi şi membri ai Arhivei de Folclor, fără nici un reprezentant oficial, şi o alocuţiune a Emiliei Comişel, marele profesor a fost reînhumat în cavoul familiei din Cimitirul Bellu. Am plecat împreună tăcuţi spre central oraşului, citindu-i pe faţa modestei discipole fericirea că „profesorul" s-a reîntors definitiv acasă.

Din acel moment, lupta publicării întregii moşteniri ştiinţifice a lui Constantin Brăiloiu, într-o monumental ediţie critică de OPERE, a devenit parcă singurul ideal de viaţă al Emiliei Comişel. A reuşit să vadă tipărite cele 8 volume de documente, studii şi articole, precum şi ultimele publicaţii de corespondenţă (închegate la patriarhala vârstă de 95 de ani, sub îngrijirea fiicei sale Irina, întrucât ochii nu o mai ajutau), constituind „cântecul de lebădă" al neobositei folcloriste ploieştence care, în ziua de 18 aprilie a acestui an, la orele 5 dimineaţa, s-a stins din viaţă la Bucureşti. Greu voi putea uita neastâmpărul acestei delicate cercetătoare care şi-a risipit energia în zeci de jurii şi concursuri, sute de conferinţe şi prelegeri, emisiuni de Radio şi Televiziune, dar mai ales în istovitoare culegeri de folclor pe toate meleagurile ţării, precum şi în comunităţile româneşti din Iugoslavia, Bulgaria, Albania, SUA şi Canada.

Emilia Comişel a reprezentat prototipul de folclorist înnăscut care şi-a revărsat preaplinul existenţei sale pe tărâmul explorării tezaurului nostru popular, precum o albină într-un imaginar stup al florilor dintr-o rezervaţie naturală, pe un vârf de munte scăldat de razele soarelui de primăvară.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

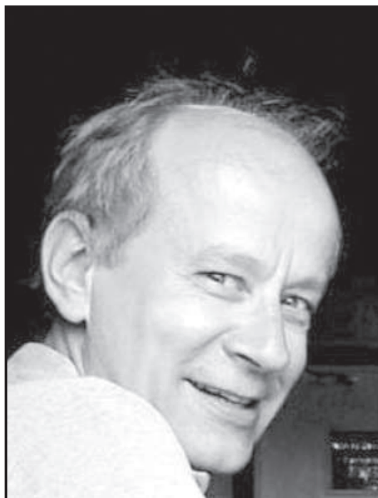
Alain Pâris şi Remus Azoiţei

Corina BURA

În fiecare stagiune Institutul Cultural Francez organizează în colaborare cu Filarmonica „George Enescu" mai multe manifestări-premiere prin care face cunoscute publicului românesc spaţii sonore ale vieţii spirituale din Hexagon. Pentru muzica simfonică de peste 25 de ani se află la pupitru entuziastul şi neobositul maestru **Alain Pâris**, unul dintre cei mai activi propagatori ai muzicii franceze din întreaga lume. În acest an, în

apropierea marii solemnităţi a primăverii, a programat pentru început o lucrare a unui cunoscut compozitor şi organist contemporan, **Thierry Escaich** (n. 1965) intitulată *Vertiges de la croix*, scrisă în 2004, inspirată de o pictură celebră semnată de Peter Paul Rubens. Deşi printr-un protocol nescris deschiderea unui simfonic se face printr-o uvertură sau o piesă de proporţii reduse, iată că *Vertiges de la croix* se prezintă ca o amplă lucrare cvadritematică de mare expresivitate, în care se înlănţuie, se întrepătrund şi se dezvoltă structuri potrivite cu semnificaţia şi trăirile personajelor care alcătuiesc tabloul amintit : suferinţă, „lamento-Stabat Mater", imagini dramatice ale lumii rătăcite şi, în sfârşit, apariţia unei dimensiuni purificate. Toate aceste sugestii se aşează ca într-un mozaic vag polistilist, mai dens sau mai aerisit lucrat, cu acumulări extraordinare din care se reţin triumfătoarele stileme baroce şi ostinato-ul cu aer bachian - fără de care o asemenea temă, în general, ar fi mult mai săracă. În continuare violonistul **Remus Azoiţei** a avut o excelentă prestaţie în *Concertul pentru vioară şi orchestră* de **Jean Sibelius**. Aşa cum deja s-a fixat în conştiinţa celor care i-au urmărit îndeaproape evoluţia, Remus Azoiţei surprinde mereu prin fantezie şi fior artistic. Beneficiind de o tehnică foarte bine stăpânită, el dozează cu extremă fineţe şi

sensibilitate sonorităţile şi timbrurile delicate ale viorii, într-o mişcare adecvată sensului intim al frazei. Profunda meditaţie a mişcării mediane a primit nuanţe emoţionante şi căldură, dezvoltate printr-un vibrato deosebit de plastic. Disponibilitatea faţă de bogăţia stilistică s-a relevat în cele două bisuri : *Fuga în sol minor din BWV 1001*, în care a împletit armonios rigoarea cu lirismul şi *Paganiniana* de Nathan Milstein, o parafrază după cele mai cunoscute *Capricci* ale altui mare reformator al viorii, Niccolò Paganini. Cu toate că scriitura lui Paganini are o logică tehnică foarte construită, piesa lui Milstein strecoară capcane pe care, însă, Remus Azoiţei le trece cu cea mai mare uşurinţă. Partea a doua a concertului a inclus o lucrare mai rară pe afişele de concert, *Simfonia în Do Major* de **Paul Dukas**, unul dintre puţinele opusuri pe care destinul le-a salvat de exigenţa distrugătoare caracteristică autorului. Dukas a avut tăria să rămână pe poziţiile sale estetice într-un timp şi spaţiu care omologa cele mai inedite experimente ale veacului, începând cu Les Six, Maurice Ravel, Claude Debussy, şi mai apoi a lui Stravinski şi influenţelor celei de a Doua Şcoli Vieneze. Formaţia sa dedicată şi înaltei instrucţii muzicale a avut o tainică legătură cu trecutul (Rameau, Haydn, Beethoven, Franck ş.a.) cu toate că tehnica sa de compoziţie este una dintre cele mai elaborate şi plină de idei noi. Adevărata sa imagine se întrupează în *Ucenicul Vrăjitor*, acest inegalabil scherzo simfonic, ale cărui trăsături pot fi decelate în simfonia scrisă nu cu mult timp înainte. Virtuozitatea variaţională în tratarea materialului tematic imprimă o nelinişte alegră, veselă, un dinamism din care se detaşează un senin umor, contururi cu plurivalenţă transportate în finalul strălucitor, susţinut şi prin contrastul discret şi romantic caracteristic cele de a doua părţi. Alain Pâris este o personalitate care se defineşte prin ştiinţă şi echilibru. Însăşi concepţia programului propus este un argument elocvent, preferând în final o simfonie concisă pentru a da spaţiu unei lucrări introductive contemporane, în ambele regăsindu-se, în pofida secolului care se aşterne între ele, trăsăturile elegante ale muzicii franceze. Arta dirijorului modelează cu uşurinţă aparatul orchestral şi speculează tocmai această din urmă calitate prin dinamica, tempo-ul şi culoarea potrivită. Pentru componenţii orchestrei a fost un spectacol dificil, încărcat, solicitant, pentru a cărui realizare nu şi-au precupeţit resursele, iar ovaţiile sălii au răsplătit cu prisosinţă efortul.

Un festin pianistic

Marcel FRANDEŞ

Drumul pianistei Leonskaja este un drum de culmi. Pe lângă autodepăşire, exigenţă, pasiune şi inteligenţă, se plasează printre cei mai mari, nu numai astăzi, ci din întreaga epocă: alături de Clara Haskil sau de Dinu Lipatti, având în plus modernitatea (André Boucourechliev, revista *Diapason,* Paris).

Am avut marea bucurie de a o asculta la Ateneul Român pe celebra pianistă în cele două *Concerte pentru pian şi orchestră* (nr. 1 în *re minor*, op. 15, respectiv nr. 2 în *Si b Major*, op. 83) de Johannes Brahms, acompaniată de Orchestra simfonică a Filarmonicii *George Enescu,* dirijată de Horia Andreescu. Concertele au avut loc la 8 şi 9 aprilie 2010, având alura de deschidere a unui mare festival muzical. Spun aceasta pentru că publicul a venit în număr foarte mare, unii ascultând-o pe solistă în ambele seri. Iar emulaţia stârnită de personalitatea acestei pianiste a fost resimţită mai ales în rândul interpreţilor din ansamblul orchestral. Până în ultima clipă, lumea tatona : chiar a venit Leonskaja? Nu numai că a venit, dar, cred eu, pentru cine a ascultat-o, artista a rămas definitiv în *suflet*.

Elisabeth Leonskaja s-a născut la 23 noiembrie 1945, în Tbilisi, dintr-o familie rusă. A fost considerată *copil minune.* A cântat la 11 ani primul său concert. A studiat la Conservatorul din Moscova, câştigând prestigioase premii şi s-a format sub îndrumarea lui Sviatoslav Richter. Din anul 1978, Leonskaja s-a stabilit la Viena. Pianista a cântat cu toate orchestrele importante din lume, sub bagheta celor mai mari dirijori. Elisabeth Leonskaja susţine o activitate camerală deosebită, colaborând cu cvartetele *Alban Berg, Borodin, Guarneri şi Artemis.* Dintre înregistrările sale, unele au fost distinse cu premii precum *: Diapason d'Or* (pentru înregistrarea lucrărilor de Franz Liszt) şi *Caecilia Prize* (pentru discul cu *Sonatele de pian* de Johannes Brahms).

Concertul nr. 1 în re minor pentru pian şi orchestră de Brahms compus în 1858 şi cântat în primă audiţie de însuşi compozitorul în 1861, a fost iniţial gândit ca o sonată pentru două piane. Apoi a încercat să-l transforme în simfonie, iar în cele din urmă a devenit concert pentru pian, păstrând însă ideea că solistul şi orchestra sunt parteneri egali. Într-adevăr, alături de pasajele de virtuozitate pianistică şi de variaţiunile dezvoltătoare, partiturile cornului şi timpanului conţin elemente de mare dificultate tehnică. De la prima interpretare a lucrării până astăzi, aprecierile publicului şi ale criticilor s-au schimbat continuu, până la statutul de capodoperă.

Elisabeth Leonskaja, în concertul de la Ateneul Român a cântat acest prim concert de pian al lui Brahms în spiritul tradiţiei interpretative ruse, cea formată de David Oistrach, Sviatoslav Richter ori Emil Gilels, caracterizat prin respectul pentru chintesenţa muzicii. În prima parte, *Maestoso*, acele triluri fremătătoare la ambele mâini aveau o tensiune copleşitoare:

Leonskaja pare că extrage sunetul din claviatura pianului. Balansul lateral al mâinii drepte avea o frecvenţă foarte mare, dar totodată şi o supleţe ce conducea la sporirea rezistenţei în repetare. Mişcările sale instrumentale, urmând caracterul muzicii, aveau când forţă, când tandreţe, astfel încât tonul ei era pătruns de nobleţe şi generozitate. Alteori, mâinile pianistei păreau că au erupt pur şi simplu dintr-un vulcan, pentru ca în clipa următoare să planeze adâncindu-se din nou în clape cu o lentoarea şi o arcuire cvasi-imponderabilă. Concentrarea sa se îmbina cu trăirea artistică de la primul până la ultimul acord.

În introducerea orchestrală din *Adagio*, partea mediană a concertului, dirijorul Horia Andreescu a reuşit să inducă sentimentul de împăcare. Întreaga muzică vibra de un profund sentiment religios. De altfel, Brahms scrisese pe partitura primei ediţii a concertului: *Benedictus qui venit in nomine Domine*. Iar divina pianistă Elisabeth Leonskaja continua firul melodic expus de orchestră cu o timbralitate nepământeană.

În Finalul *Allegro non troppo* s-au putut desluşi acele variate nuanţe ale fericirii din care nu lipseau momentele de umor, fantezie ori lirism pasionat, toate întruchipând glorificarea vieţii. Aceea formulă sincopată a melodiei ascendente a pianului răsuna tonic şi contrastant.

După pauză, a urmat cel de-al doilea *Concert pentru pian şi orchestră în Sib major*, op. 83 de Johannes Brahms (1881). Densitatea muzicii rezidă aici din gândirea simfonică. Se afirmă pe bună dreptate, că la vremea respectivă era simbolul unui *nou prototip de concert în istoria compoziţiei.*

Interpretarea la pian a temei principale a primei părţi, *Allegro non troppo*, amintea de forţa interioară a muzicii beethoveniene. De altfel, dirijorul Horia Andreescu a realizat o măiestrită intensificare emoţională, de la prima chemare a cornului, până la amplificările din secţiunea centrală a formei de sonată. Elisabeth Leonskaja a readus în cea de-a doua parte a *concertului nr. 2*, acel inconfundabil suflu de baladă nordică, tipic muzicii lui Brahms.

Un splendid solo de violoncel, o cantilenă plină de poezie, încadrează cea de-a treia parte, *Andante,* a *Concertului nr. 2.*

Maniera de a cânta a Elisabethei Leonskaja este aproape imposibil de explicitat din exterior. Şi totuşi pare că ea atinge direct corzile pianului, aşa cum face un cordar când palpează strunele într-o melopee. Palma şi degetele ei plutesc între două atacuri ale duratelor punctate printr-o mişcare continuă, realizând un *legato* incredibil de frumos. Ea asociază extrem de inteligent un anumit timbru unui motiv muzical, depăşind uneori simpla proporţionalitate directă cu intensitatea sunetelor emise. De aici, rezultă un control nemaiîntâlnit al mijloacelor expresive. Pianul, ca instrument oarecare, devine pianul EI. Frazarea ei este atât de firească încât tensiunea romantică nu este căutată cu tot dinadinsul, dar este 'înmătăsită' în sunetele ce se înlănţuie ca un mozaic perfect.

În ultima parte a concertului op. 83, *Allegretto grazioso*, pregnanţa melodico-ritmică a ideilor muzicale nu împiedica complementaritatea lor. S-a putut clar decela patetismul inflexiunilor maghiare, dar şi elementul fantastic al muzicii. Chiar şi în concluzia rondo-ului, pasajele sclipitoare ale pianului se încadrau în şuvoiul muzical cu o eleganţă departe de orice virtuozism gratuit.

Paradoxal, un apolinic festin pianistic romantic.

Festivalul internaţional de bandoneon şi acordeon

Corina BURA

Oferindu-l ca o alternativă la Festivalul internaţional de chitară care se desfăşoară din doi în doi ani, iniţiatorii şi susţinătorii acestui tip de eveniment muzical s-au orientat spre o zonă populată de alcătuirile sonore şi timbrurile unor instrumente care aduc un parfum exotic, în consonanţă cu marile evenimente astrale ale primăverii. Alcătuit din trei concerte simfonice şi trei recitaluri, programul festivalului s-a bucurat de un deosebit interes, iar sala studioului „Mihail Jora" a repurtat un record în ce priveşte numărul de spectatori. Pe lângă **Roberto Salvalaio**, care a dirijat în 2007 un concert integral Piazzolla (printre altele *Sinfonietta, Los pajaros perdidos* şi oratoriul *El pueblo joven,* lucrări diverse ca stil), şi-au dat concursul dirijorii **Horia Andreescu** şi **Gerd Schaller**, alături de interpeţi-compozitori care au prezentat pe lângă repertoriul devenit „clasic" (alcătuit din lucrări originale, parafraze sau transcripţii) multe creaţii proprii, altele dedicate lor, unele de o intensă modernitate, cum ar fi de pildă *Auf der Suche* (1995), piesă de concert pentru acordeon şi orchestră de **Boris Porena**, în primă audiţie absolută, dedicată lui **Claudio Jacomucci**. Porena, compozitor cu o bogată creaţie, care cuprinde aproape toate genurile înglobând influenţe stilistice specifice deceniilor în care a fost elaborată, gânditor şi autor de texte cu caracter filosofic (Metacultural Hypothesis: an hypothesis for survival) concepe *Auf der Suche* (În căutare) fără un plan macroformal de tip clasic şi integrează acordeonul solist într-o densă reţea de relaţii vis à vis de un aparat orchestral puternic colorat de percuţie. Totuşi se poate vorbi, în mare, despre actul amalgamării unor trăsături baroce cu elemente specifice secolului XX (densităţi, texturi, rarefieri, cluster, rolul aproape solistic al percuţiei ş.a.), toate presărate cu unele momente de mare virtuozitate, în care s-a distins binecunoscuta artă a lui Peter Soave. Într-un perimetru relativ apropiat s-a plasat şi *Fuga con Pajarillo*, o primă mişcare dintr-o amplă *Suită pentru orchestră de coarde* (29') scrisă de **Aldemaro Romero** (creatorul unei noi forme a muzicii venezueliene – *Onda Nueva*), într-un excelent aranjament pentru orchestră simfonică realizat de Roberto Salvalaio. Înregistrată în 1998, lucrarea se înscrie în atmosfera expresionistă, accentuată şi de rezonanţa sumbră a armoniilor vide încredinţate registrelor grave de la compartimentul instrumentelor de alamă. De o mare apreciere s-a bucurat concertul de deschidere încredinţat baghetei lui Horia Andreescu, în al cărui program a fost inclusă şi *Missa Tango*, scrisă de **Luis Enriquez Bacalov** (n.1933), celebru compozitor de muzică pentru film, nominalizat şi premiat cu Oscar pentru *Patima după Matei* (în regia lui Passolini) şi pentru *Il Postino.* În ultimul timp Bacalov s-a orientat şi spre genul vocal simfonic scriind *Missa Tango* şi, recent, *Cantones de Nuestro Tiempos* pentru bariton, soprană orchestră şi cor. În cazul Missei tiparul a fost epurat semnificativ în acord cu dorinţa autorului de a apropia cele trei ramuri ale credinţei abrahamice (iudaism, islamism şi creştinism) realizând o fuziune plină de sensibilitate a textului spaniol cu ritmurile tangoului argentinian. În acest spirit, vocile de înaltă muzicalitate ale sopranei **Alina Bottez** şi tenorului **Yuriy Tsiple** au tălmăcit aceste tulburătoare pagini, susţinute de Corul Radio, la fel de expresiv şi cizelat de către Dan Mihai Goia. Un nou veşmânt, mult mai modern, a primit celebrul **Libertango**, aranjamentul pentru cor şi orchestră fiind realizat de compozitorul **Adrian Enescu**, în timp ce **Tangazo** (1969), una dintre ultimele piese scrise pentru orchestră mare de către **Astor Piazzolla**, a fost din nou o primă audiţie românească. Tangazo, desfăşurat pe o schemă sonoră asemănătoare unei oglinzi, imprimă dansului un aer întunecat, printr-o orchestraţie bogată în glissande ameninţătoare, amplificat de vigoarea percuţiei, iar coda va stinge evoluţia ajunsă pe coordonatele ritmice ale unui marş prin două mici acorduri. Genul concertant a fost foarte bine reprezentat prin invitaţiile lansate unor interpreţi de primă clasă, cei mai buni la ora actuală : **Richard Galliano**, **Madeleine** şi **Peter Soave** (prezent şi în 2007), alături de **Hector Ulises Passarella** şi **Claudio Jacomucci**. Pe lângă piese mai mici cu acompaniament de orchestră deja cunoscute (Romero: *Soavecito***,** *Cântec pentru Elisabeth*, G.M. Rodirguez: *La Cumparsita* şi, bineînţeles, Piazzolla: *Oblivion)* s-au impus alte două prime audiţii cu partituri iscălite de uruguayanul H.U. Passarella (n. 1965). În *Suita Rioplatense* pentru bandoneon şi orchestră face apel la unele formulări melodice de inspiraţie latino (pe care de fapt le aflăm reinterpretate în mai toate lucrările care au la bază acest ethos), dar mai interesante apar unele dezvoltări ritmice care realizează efecte mai puţin obişnuite, asociate cu o stilemă de esenţă bachiană, un tetracord perfect cromatic descendent, prezent atât în fundalul unor tratări intens lirice cât şi în fugato. Cea de a doua piesă, p.a., *Milonga para Neruda*, dedicată lui C. Jacomucci, este din nou un opus foarte bine elaborat, atât în planul microstructurilor, cât şi în dezvoltările şi tensiunile realizate prin ostinato, cu punţi foarte inspirate şi o coda spectaculoasă. Au figurat şi concerte propriu-zise pentru bandoneon şi orchestră selectate din opera lui Piazzolla: *Aconcagua*, concert pentru bandoneon şi orchestră de coarde în versiunea propusă de captivantul artist care este Richard Galliano, *Punta del Este* (interpretată de Peter Soave), care deşi poartă numele de suită - cele trei mişcări distincte, Introduccion, Choral şi Fugue o fac asimilabilă unui concert tradiţional - şi Uvertura *Dramatica* op.5 revizuită de acelaşi neobosit R Salvalaio, însoţit de Richard Galliano. Pentru întreţinerea atmosferei, care de-a lungul unei săptămâni a căpătat valenţe magice, a fost inclusă şi o lucrare binecunoscută, Suita din muzica baletului *Tricornul* de **Manuel de Falla**. Dirijorului Gerd Schaller, un artist profund implicat şi în promovarea muzicii contemporane, i-a revenit misiunea prezentării primelor audiţii semnate de Passarela şi Boris Porena. Arta sa dirijorală izvorăşte dintr-un simţ muzical superior, reflectat printr-o frazare nobilă, un talent deosebit în alegerea justă a tempilor, care implică o profundă cunoaştere a partiturii şi, nu în ultimul rând, o vastă experienţă. O abordare echilibrată a transfigurat melodiile pline de viaţă ale **Tricornului,** imprimându-le un aer mai francez, aristocratic şi rafinat. *Suita andaluză* de **Ernesto Lecuona**, în primă audiţie, a încheiat acest minunat festival în veselia muzical-descriptivă a idiomurilor din Andalusia, Cordoba, ale Guadalquivirului etc. Cele două orchestre au fost colaboratoare optime la reuşita simfonicelor. Cei doi concert maeştri merită felicitaţi pentru susţinerea numeroaselor solo-uri care au intrat într-un veritabil dialog cu instrumentele vedetă, bandoneonul şi acodeonul.

Cele trei recitaluri au fost deosebit de interesante nu numai printr-un repertoriu original, ci şi prin diferite transcripţii din patrimoniul orgii (**Boellmann** - Soave sau **Bach** BWV 553, 539 sau 848, ultima aparţinându-i lui C. Jacomucci) şi diferite adaptări după Piazzolla (*Ave Maria* - Soave), **Gardel** (*Volver* - Passarella). Cei patru iluştri interpreţi, consideraţii legende vii ale acordeonului şi bandoneonului, Peter şi Madelaine Soave, H. Ulises Passarella şi Claudio Jacomucci au stabilit un itinerar repertorial prin intermediul căruia publicul s-a racordat la patrimoniul sonor conceput pentru aceste instrumente. Figuri de interpreţi-compozitori, cu studii înalte în America, consolidate prin integrarea în cultura vest-europeană, mai ales din Franţa, Italia sau a Rusiei (ţară cu mare tradiţie acordeonistică) au defilat pe plaja unor armonii îndrăzneţe: **Egberto Gismonti** (Agua y vinho, Baiao Malandro), **Alejandro Barletta** – primul bandeonist concertist (*Nopţi cu lună, Juegos*), **Tony Murena** (*Indiferenţă)* sau pe piese spumoase care necesită o extraordinară îndemânare: **A. Astier** (*Tempête, L'Acquilon*). Rezonanţele grave ale baianului (acordeon de concert) au evocat universul slav al Sonatei nr.1 (1979) scrisă de un alt renumit muzician, **Anatoli Kusiakov**. După cum era şi firesc, au fost incluse şi lucrări contemporane aparţinând lui H.U. Passarella (Imagini din *Rioplatense*, *Coral la Goyeneche*), iar Claudio Jacomucci şi-a interpretat un opus de dată recentă, *Wonderlands* scris în 2006 şi altul din 2007, *Infernal Circles* pentru acordeon şi suport digital, demers prin care introduce instrumentul respectiv într-un univers special. Lumea jazzului şi a filmului reprezintă un mediu în care multe dintre numele amintite şi-au manifestat creativitatea, pentru că o ilustraţie muzicală adecvată amplifică efectul emoţional al imaginii cu cel puţin 30 %. În contextul dat, pentru unitatea programului a fost inclusă şi muzica lui Bacalov din *Il Postino* şi a lui Richard Galliano pentru serialul francez de televiziune *P.J.*, *New York Tango* (secţiunea a treia din *Opal Concerto*). Recitalul susţinut de **Sextetul Galliano**, *De la Bach la Piazzola*, este inclus într-un mare turneu pe care acest formidabil ansamblu îl desfăşoară acum în Europa. Cvintetul de coarde are sonoritatea unei orchestre de cameră şi evoluează asemenea unui organism perfect. Imensei sensibilităţi, naturaleţei şi subtilităţii emisiei sonore caracteristice artei lui Galliano i s-a asociat profunda implicare emoţională a celorlalţi participanţi, pe meandricele şi misterioasele linii bachiene ale *Concertului în la minor*, ale celui pentru vioară şi oboi (preluat de acordeon) ale celui pentru clavecin şi orchestră (BWV 1056) şi alte câtorva mişcări extrase din suite pentru flaut sau violoncel. Au urmat seria compoziţiilor proprii : *Tango pour Claude*, *Petite suite française*, şi *NW Tango* (mai amplu, în care dezvoltă în stil propriu unele formulări pe care le întâlnim în Concertul pentru bandoneon de Piazzola) care disting şi definesc o manieră pecetluită de spiritul francez, Galliano fiind iniţiatorul curentului *new musette*. Seara s-a încheiat în atmosfera narcotizantă a celebrelor *Oblivion, Otono porteno* (din *Anotimpurile la Buenos Aires)* şi *Vuelvo al sur.* S-a remarcat acelaşi prim-violonist, Sébastien Surel, în ipostaza celui de-al doilea solist, cu tonul cald şi vibrato suplu, diferenţiat, frază generoasă, filaje rafinate. Un foarte bun program de sală alcătuit de doamna Mioara Bâscă, coordonatoarea şi, în fapt, iniţiatoarea acestui excepţional eveniment a completat imensa reuşită a acestui festival.

Stagiunea corală “Paul Constantinescu” a A.N.C.R.

Dan BUCIU

Luna februarie a marcat două noi succese în drumul tot mai bine conturat pe care-l parcurge stagiunea corală “desenată” de Asociația Națională Corală din România, stagiune care, ajunsă la a 17-a săptămână cu concert se derulează cu regularitatea unui eveniment cultural organizat de ani şi decenii bune de o instituție muzicală prestigioasă! 15 februarie şi 23 februarie au fost datele la care am consemnat concertele cu numărul 16, respectiv 17, concerte care s-au bucurat, ca şi precedentele, de o participare de calitate a unor formații bucureştene şi de un public doritor de muzică, capabil să aprecieze interpretări cu foarte bune standarde valorice.

Stelian Ionaşcu

În sala Enescu a Universității Naționale de Muzică din Bucureşti ni s-a propus pe 1 februarie concertul care a stat sub semnul promovării artei corale contemporane româneşti. Tânăra (prin componența sa) formație a Liceului de Muzică “Dinu Lipatti” din Bucureşti, “Consonance”, ne-a încântat prin armoniile (nu întotdeauna consonante!) ale celor doi creatori români din generația medie, Eugen Sandu şi Olguța Lupu, cucerindu-ne deplin prin calitatea prestației muzicale, dar şi prin pasiunea şi implicarea artistică pe care membrii formației au demonstrat-o permanent. Cei doi compozitori (reprezentați de câte patru piese) au etalat personalități creatoare distincte, bine conturate: Eugen Sandu s-a înscris pe linia unui modalism pigmentat cromatic, cu note de umor (în “Zdreanță”) dar şi de “seriozitate” (în “Am ştiut”). Olguța Lupu, preocupată de elementul ritmic şi de o filtrare folclorică diferită de cea a colegului de generație, ne-a propus, între altele, două lucrări “vii”, de efect (“În joacă” şi “Din palme”). Un merit deosebit îl are indiscutabil dirijoarea coralei, profesoara Lăcrămioara Ana Pauliuc, un muzician mult prea modest pentru valențele artistice şi inteligența interpretativă pe care le posedă din plin. Am dori-o mult mai prezentă în viața de concert a Capitalei (şi nu numai).

Grupul coral “Ars Careminis” , compus din absolvenți ai Facultății de Teologie Ortodoxă şi U.N.M.B., funcționând sub îndrumarea distinsului părintre prof.univ.dr. Stelian Ionaşcu (un admirabil specialist în zona muzicii bizantine) ne-a propus un program mai puțin bizantin, marcat mai ales de stilul armonic tonal “importat” de muzica ortodoxă română din zona culturală rusească. Printre excepțiile de la nota generală tonală am putut remarca două lucrări deosebite semnate de Paul Constantinescu (“Aliluia” glas VIII) şi Nicolae Lungu (“Doamne, auzi glasul meu”). Dirijorul formației, Eloi Siluan, a avut o bună prestație putându-i-se totuşi reproşa o anumită lipsă de relief în tot ce a întreprins, abordarea diferitelor piese prezentând o anume nedorită nivelare.

Sediul Arhiepiscopiei Romano-Catolice din Bucureşti, frumoasa Catedrală “Sfântul Iosif”, a găzduit în data de 23 februarie concertul propriei cappelle “Musica Sacra” dirijată de Del Vasilache şi avându-l drept cappellmaestru şi organist pe Marcel Octav Costea. Am ascultat un concert cu multe pagini religioase de mare calitate tălmăcite cu sensibilitate şi înțelegere de o formație echilibrată în care s-au detaşat soliştii Veronica Anuşca, Andreea Petrea şi Del Vasilache. Am reținut în mod special “Doamne Isuse Hristoase” (Paul Constantinescu), “Ecce fidelis servus”(Gabriel Fauré) sau “Ave Maria”(T.L. de Victoria). O notă specială (bună!) pentru cele trei miniaturi corale pe texte religioase ale mentorului formației, Marcel Costea, care s-a dovedit şi un creator inspirat, stăpânind un limbaj muzical contemporan “temperat” de cutumele şi atmosfera specifică spațiului ecleziastic; mariajul între elementul nou şi cel tradițional a fost bine realizat, rezultatul putând fi considerat drept o certă reuşită.

Aflată în derulare, actuala stagiune corală ne face să ne gândim deja la cea viitoare (2010-2011), acolo unde am dori să regăsim coruri de valoare din toată țara; sigur, problemele sunt cele… financiare! Credem însă că aceste bariere pot fi doborâte de acei dirijori ai noştri care ştiu să fie şi muzicieni, şi manageri. Ne-am dori ca aceste rânduri să fie un motiv serios de reflecție pentru ei; îi aşteptăm cât de curând.

Concurs de muzică românească

Carmen MANEA

Cea de-a treia ediție a concursului național de interpretare pianistică ***Brave claviaturi*** s-a desfăşurat pe 27 martie 2009 la Liceul ***Dinu Lipatti*** din capitală, în cadrul a două secțiuni distincte: ***secțiunea A*** destinată elevilor care studiază pianul principal în liceele şi şcolile de muzică (unde au participat 54 de candidați, repartizați pe diferite categorii de vârstă) şi ***secțiunea B,*** la care s-au prezentat 61 de elevi din învățământul preuniversitar, care studiază pianul ca disciplină complementară în liceele de muzică, sau acasă, în sistemul privat.

Juriul a fost alcătuit din cadre didactice cu experiență din învățământul universitar (prof. univ. dr. Valentina Sandu-Dediu, conf. univ. dr. Carmen Manea, lect. univ. dr. Roxana Gheorghiu) şi preuniversitar (prof. dr. Rodica Dănceanu, prof. Venera Babeş, prof. Stela Avesalon şi prof. Veronica Sbenghe); în evaluarea concurenților s-a ținut seama de vârsta şi de experiența acestora, de acuratețea şi nivelul artistic al interpretării lor.

Competiția a prilejuit tinerilor candidați ocazia de a cunoaşte temeinic lucrări din repertoriul românesc şi de a-şi evalua nivelul instrumental alături

de colegii lor din aceeaşi categorie de vârstă; în opinia noastră, toţi participanţii au avut de câştigat de pe urma acestei experienţe artistice. Fiecare s-a pregătit cu responsabilitate, a aprofundat una sau mai multe lucrări din repertoriul pianistic românesc, pe care le-a prezentat în faţa unei comisii exigente.

În cadrul secţiunii A, destinată elevilor care studiază pianul principal în cadrul liceelor şi şcolilor de muzică, s-a remarcat seriozitatea cu care s-au pregătit candidaţii în vederea prezentării la un nivel corespunzător la concurs; aşa cum era firesc, juriul a fost exigent în evaluarea performanţelor acestei categorii de participanţi, care beneficiază de o pregătire temeinică încă din primii ani de studiu la instrument. Tinerii pianişti înscrişi în concurs în cadrul secţiunii A aveau deja experienţa prezentării în faţa publicului şi a comisiei de specialitate ; ei au prezentat un repertoriu dificil, alcătuit din lucrări reprezentative ale compozitorilor români.

Reprezentanţi ai muzicii româneşti, într-o fotografie istorică: Ctin. Brăiloiu, A. Alessandrescu, G. Enescu, I. N. Otescu, Mihail Jora

Prezenţa secţiunii B, pentru elevii care studiază instrumentul complementar în liceele şi şcolile de muzică (sau în particular pianul) are, în opinia noastră, conotaţii benefice. Elevii de diferite categorii de vârstă au avut posibilitatea de a participa la un concurs organizat la liceu de specialitate cu tradiţie în învăţământul românesc; pentru cei din sistemul privat, a fost un prilej de a lua contact nemijlocit cu modul în care se desfăşoară activitatea muzicală instituţionalizată. În plus, li s-a oferit oportunitatea de a cânta pe un instrument de calitate, într-o locaţie special amenajată. Menţionăm că toţi participanţii din secţiunea B - mai puţin experimentaţi în postura de a interpreta în faţa comisiei şi a publicului lucrări pe dinafară -, s-au achitat în mod onorabil de sarcina pe care şi-au asumat-o.

Pentru buna desfăşurare a competiţiei au colaborat mai mulţi factori : direcţiunea liceului, prin domnul prof. Florin Nemeş a pus la dispoziţia organizatorilor cele două săli de concert : sala de spectacole şi sala Bach. Doamna prof. dr. Rodica Dănceanu, în calitate de director artistic al concursului, s-a preocupat în detaliu de toate aspectele legate de organizarea în condiţii optime a manifestării (realizarea pliantelor, a listelor cu candidaţi şi cu repertoriul acestora, respectarea programării în cele două secţiuni, editarea diplomelor, obţinerea sponsorizărilor în vederea premierii).

Pentru toţi elevii, indiferent de categorie de vârstă şi de secţiunea la care au participat, competiţia a constituit o experienţă utilă, care a adus un progres în pregătirea lor instrumentală. În ediţia actuală au fost acordate diferenţiat, în funcţie de nivelul şi de calitatea prestaţiei instrumentale, **diplome de participare (23), diplome de merit (45)** şi **diplome de excelenţă (44)**. Premierea s-a făcut în două reprize, pentru elevii cu din ciclul elementar şi gimnazial şi pentru elevii de liceu. În afară de diplome, concurenţii au primit din partea organizatorilor şi a sponsorilor (Editura Muzicală şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România) cărţi de specialitate, partituri de muzică românească, CD-uri, pliante şi câteva premii speciale (în bani), oferite de familiile compozitorilor Liviu Comes (4 premii) şi Cristea Zalu (3 premii).

Muzicologul Laura Manolache s-a aflat pe scenă la gala laureaţilor categoriei mari de vârstă, unde a oferit 3 premii „George Enescu" alcătuite din partituri cu lucrări pentru pian scrise de George Enescu şi alte obiecte. De asemenea a oferit bibliotecii liceului un set de partituri cu creaţiile pentru pian ale lui George Enescu.

Piesele prezentate în faţa comisiei au fost pregătite sub supravegherea atentă şi competentă a profesorilor de pian. Concursul i-a stimulat pe elevi să înveţe piese aparţinând unor creatori importanţi din muzica românească modernă şi contemporană precum : G. Enescu, C. Silvestri, S. Drăgoi, M. Jora, M. Negrea, L. Comes, P. Constantinescu, Al. Paşcanu, T. Olah, C. Zalu, D. Voiculescu, R. Paladi, C. P. Basacopol, N. Coman, Doina Rotaru, ş.a.

Iniţiativa de a stimula interesul elevilor pentru abordarea repertoriului românesc, atât de bogat, de valoros şi original din punct de vedere stilistic, ni se pare meritorie, mai ales că nu a fost vorba doar de parcurgerea unor lucrări la clasă, ci de pregătirea pentru o competiţie adevărată, care presupune pe lângă profesionalism, un efort suplimentar, multă disciplină şi seriozitate.

Concursul de muzică românească organizat la Liceul Dinu Lipatti constituie o iniţiativă meritorie, demnă de a fi popularizată, apreciată şi urmată de alte licee şi şcoli de muzică, chiar şi de instituţii de învăţământ superior din capitală şi din provincie. Este în acelaşi timp o modalitate specifică de a conştientiza la tânăra generaţie sentimentul originii, al continuităţii şi apartenenţei la cultura şi la spiritualitatea românească.

CAMERATA REGALĂ

Doina MOGA

În fine, peisajul muzical bucureştean, destul de şters şi neinteresant în ultima vreme, s-a înnoit cu o formaţie camerală inedită, care, asemeni unui ghiocel ce străbate cu gingăşia lui grosimea zăpezii, aduce în conştiinţa sufletească a melomanilor, un suflu proaspăt prin tălmăcirea cu har a luminozităţii şi profunzimii muzicii. Chiar de 1 martie, ca un veritabil mărţişor, CAMERATA REGALĂ şi-a făcut intrarea în marea societate a muzicii, când a susţinut un concert de excepţie, în cel mai reprezentativ loc pentru elita acestei arte, Atheneul Român. Acolo şi atunci, orchestra fără dirijor a interpretat cu nerv, acurateţe, sensibilitate, muzicalitate şi multă dăruire lucrări originale sau aranjamente pentru coarde ale unor partituri celebre, dintre care amintesc câteva: Haydn – „Serenada", Brahms – „Dansul ungar nr. 5", Boccherini – „Menuet", Borodin – „Dansurile bolovtiene", Strauss – „Perpetum Mobile" , Ceaikovsky – Dansul mirlitonilor din suita „Spărgătorul de nuci". Pasiunea, entuziasmul, ca şi convingerea membrilor acestei formaţii că muzica este cea mai durabilă punte dintre suflete, a trezit sala din rutina-i indulgentă, bucurând-o cu speranţa, iubirea şi optimismul lor. Formată din tineri talentaţi cu vârste cuprinse între 18 şi 27 de ani, majoritatea studenţi ai Conservatorului bucureştean, din anul I până la masteranzi, plus doi elevi din ultimul an de la Liceul de Muzică ,,George Enescu" (dintre care l-am recunoscut cu plăcere pe carismaticul violoncelist Andrei Niţescu, a cărui evoluţie o urmăresc cu uimire şi încântare încă de pe vremea când instrumentul era mai mare decât el), **Camerata Regală** constituită în anul 2009 sub înaltul patronaj al Alteţei Sale Regale Principele Radu al României, se remarcă deja printr-un nivel artistic deosebit. Rezultat firesc al faptului că fiecare membru al ei este motivat nu numai de entuziasm, talent şi dorinţa de afirmare, ci în primul rând de pasiunea şi energia emoţională proprie vârstei lui. De 1 martie, la Atheneul Român a avut loc al doilea concert al formaţiei după cel de debut din decembrie de la Conservator şi urmat curând de un al treilea, respectiv cel din 27 martie, programat la Sala Mică a Palatului, ca şi de un turneu de promovare prin ţară şi străinătate. Iată cum, prin această orchestră de cameră, tânăra generaţie de muzicieni îşi ia destinul în propriile mâini şi dă o discretă, dar fermă lecţie de profesionalism şi simţ moral, atât de binefăcător în această perioadă confuză pe care o traversează societatea noastră. Ce poate fi mai frumos şi mai constructiv decât să promovezi talente şi să propovăduieşti muzica? Ori asta face **Camerata Regală**. De aceea, adaug aplauzelor melomanilor, urarea mea de mult succes şi cât mai multe astfel de seri încântătoare!.

Matei Bucur Mihăescu

Vasile DONOSE

Muzica este, fără îndoială, una dintre cele mai fascinante forme de manifestare a spiritului uman. Din această perspectivă este greu de presupus că s-ar putea înţelege, în profunzime, ordinea supremă a universului fără cunoaşterea valorilor fundamentale ale acestei arte pe care compozitorul, esteticianul şi filozoful Dimitrie Cuclin o definea ca fiind ,,*spaţiul de mişcare a sufletului omenesc între plus infinitul bucuriei şi minus infinitul întristării*". ,,*Muzica este respiraţia statuilor, poate liniştea tablourilor*" preciza poetul austriac Rainer Maria Rilke (1875-1926). Fără muzică nu-l poţi înţelege nici pe marele poet german Hölderlin (1770-1843) şi nici pe istoricul, criticul literar, esteticianul şi prozatorul român George Călinescu (1899-1965), care preciza în volumul de eseuri ,,Muzică şi literatură" (1966) că muzica exprimă ,,*ordinea superioară a universului*".

Fără îndoială că asemenea cugetări ar putea fi evocate într-un nesfârşit număr de pagini pentru a putea accede la înţelegerea profundă a fenomenului muzical, ca fenomen deosebit de complex în definirea rolului pe care această artă îl poate avea în afirmarea universului din om.

Acţiunea nocivă a fenomenului ,,kitsch" care, după cât se pare a dobândit dimensiuni agresive pe formele de suprafaţă ale artei, pe modalităţile mai accesibile publicului larg, nu poate duce decât la confuzia valorilor, la eludarea elementelor directoare pentru stabilirea unor deprinderi estetice, favorabile prostului gust. ,,*Prostul gust*", spunea filozoful german Nicolas Hartman (1882-1950), întemeietorul ,,ontologiei critice" ,,*este atât de periculos şi dizolvant în artă, fiindcă el rămâne de nepătruns celui care nu are, el însuşi, un simţ sigur pentru formă şi măsură; el poate orbi, de aceea, cercuri întregi de oameni şi să-i pervertească estetic. Dacă refuzul ideologicului, al contactului cu celelalte forme ale spiritului uman, duc la dezumanizarea artei, la deculturalizarea ei, prin lipsa substanţei de idei, manifestările ce stau sub semnul nonvalorilor kitsch năruie însuşi edificiul specific al creşterii artistice, conduc, treptat spre o tot mai accentuată pervertire a gustului şi a descalificării artei*" (Nicolas Hartman – *Estetica*, Ed. Univers, 1974, pag. 444).

Cititorul acestor rânduri s-ar putea întreba desigur, de ce am făcut aceste consideraţii de ordin estetic într-un text consacrat **fenomenului Matei Bucur Mihăescu**. Răspunsul este desigur, pe cât de simplu, pe atât de important sub raportul axiologiei culturii. Fenomene ca acelea semnalate de Nicolas Hartman sunt prezente în proporţii alarmante în mentalitatea subumană românească. Se impune o întrebare: Se fac în România de azi eforturile cuvenite pentru punerea în valoare a talentelor muzicale excepţionale care ar trebui să fie o adevărată mândrie naţională? Se împlinesc în curând opt ani de când mama şi bunicii lui Matei m-au invitat la Liceul de muzică "George Enescu" din Bucureşti să-l ascult pe elevul-pianist despre care ei credeau - şi aveau dreptate - că micul pianist se născuse cu un talent ieşit din comun. Acelaşi gând îl împărtăşeau şi profesorii de pian ai liceului, în frunte cu directorul acestuia, Horia Sabin Drăgoi. S-au depus eforturi lăudabile pentru ca mediul de dezvoltare a acestui fenomen al muzicii româneşti să dea măsura excepţionalului său talent. Numărul compoziţiilor sale este de-a dreptul impresionant abordând genuri diverse (vocale, instrumentale, vocal-simfonice, simfonice) însumând peste 80 de compoziţii a căror trăsătură comună este consistenţa emoţionalităţii şi virtuozitatea tehnicii. Când rostesc aceste cuvinte gândul mă duce la o superbă cugetare rostită de eminentul istoric literar, estetician şi eseist român, clujanul Liviu Rusu (1901-1986), care spunea: ,,*artist cu adevărat este acela în sufletul căruia glasul eului original, adică al profunzimilor, a reuşit să copleşească glasul eului derivat (...)*".

S-ar putea vorbi desigur încă foarte mult despre acest fenomen ca de altfel despre multe altele. Voi încheia aceste scurte consideraţii, cu o întrebare: *Vom dobândi oare noi, ca popor, conştiinţa responsabilităţii pe care o avem faţă de propriul nostru destin?*

Opinii de meloman

Eugen TODEA

Pe decana compozitoarelor din România am admirat-o des pentru liedurile pe versuri de poeți români vechi şi noi, mai ales în recitalurile fabuloase ale renumitului cuplu Bianca şi Remus Manoleanu. Şi totuşi, în cele două concerte simfonice de la Ateneu, în ultima săptămână a acestui februarie antipatic, una din compozițiile concertante de Carmen Petra-Basacopol a apărut ca o prevestire a primăverii care musai să vină în natură, dar şi un semn primăvăratic în această stagiune muzicală ternă, lăsată moştenire de vechea conducere a primei orchestre simfonice a României.

Concertele simfonice ale Filarmonicii "George Enescu" din 25 şi 26 februarie 2010 s-au deschis cu *Concertul pentru violoncel şi orchestră op. 51*, care este, în ordine, al cincilea concert instrumental al compozitoarei **Carmen Petra-Basacopol**. În cuvântul de prezentare din caietul-program autoarea declară: "Am dedicat această lucrare iubirii dintre toți oamenii Pământului", violoncelul având timbrul cel mai apropiat vocii umane, exprimând cele mai generoase şi nobile sentimente...". Concertul respectiv este o lucrare amplă, pentru o formație orchestrală completă, cu un desfăşurat ansamblu de percuție şi care presupune pentru reuşita artistică un "solist excelent"! Toate aceste condiții au fost îndeplinite, cel puțin în seara a doua, când am ascultat concertul.

Dirijorul francez **Amaury du Closel**, frecvent prezent pe podiumurile orchestrale din România, a dirijat nuanțat şi cu sensibilitate, estompând imediat orice tendință de defazare între partide sau cu solistul, orchestra răspunzând cu acuratețe ritmului impus. Grupul variat de percuționişti, cu Laurențiu Băcanu în frunte, a dat o coloratură de finețe în intervențiile timpanului şi mai ales ale clopotelor, marcând o notă tainică întregii lucrări. Structurat în trei părți care se cântă distinct, *allegro – andante – allegro* (cu nuanțele respective), concertul pentru violoncel şi orchestră începe tumultos, continuă cu o cantilenă armonioasă şi se termină exuberant. Remarcabile cele trei bătăi de clopote în *pianissimo* care încheie prima parte, parcă ducând în continuare fraza muzicală. Interpretarea lui **Marin Cazacu** a fost excelentă, aşa cum îşi dorea artista. Virtuozitate, frazare clară, tonalitatea apropiată timbrului vocii umane "exprimând generoase şi nobile sentimente", dar şi cu inerentele rețineri cu partitura în față. Urale repetate de "bravo", aplauze intense au subliniat satisfacția publicului pentru această bijuterie de muzică nouă românească.

Calitățile muzicale şi artistice ale Concertului pentru violoncel şi orchestră de Carmen Petra-Basacopol au fost subliniate parcă de antiteza cu *Concertul nr. 1 pentru violoncel şi orchestră în la minor op.33* de Saint-Saens interpretat în continuare cu expresivitate de Marin Cazacu. În bis, solistul ne-a bucurat cu elegia "Cântecul păsărilor" de Pablo Casals.

După pauză am ascultat (în primă audiție pentru mine!) *Simfonia nr. 3 în re major op. 29* de Piotr Ilici Ceaikovski. Supraintitulată "Ruteana", nu sună atât de ruseşte precum celelalte simfonii ceaikovskiene, dar este mult prea romantic şi zgomotoasă!

*

Filarmonica bucureşteană a publicat programul detaliat pe luna martie 2010. Îmbâcsit, cu greşeli şi imposibil de citit fără lupă! Dar lipsa majoră a acestui program este că vom asculta în această lună o singură lucrare contemporană românească, iar în luna aprilie nu este programată nici o astfel de compoziție... Muzica nouă simfonică şi concertantă românească merită din partea conducerii filarmonicii bucureştene o atenție mai mare şi permanentă, luând în considerare succesul ei internațional, ca şi cel al Concertului de Carmen Petra-Basacopol arătat cu câteva rânduri mai sus, dar şi cele relatate de Dan Dediu într-o discuție la TVR Cultural cu Horia-Roman Patapievici, printre care surpriza şi plăcerea pe care le-a manifestat compozitorul Gyorgy Kurtag când, în timpul recentei sale vizite în România, a ascultat *Simfonia* de Tiberiu Olah interpretată de Filarmonica din Cluj.

**

În prima vineri din martie – o "babă" autentică – am ascultat în concertul simfonic săptămânal al Orchestrei Naționale Radio, sub bagheta lui **Horia Andreescu**, prima audiție radiofonică a compoziției "Hecatomba" de **Dan Dediu**, în cea de a treia versiune componistică. Prima audiție absolută a acestei lucrări a fost prezentată în octombrie 2007 de Filarmonica "George Enescu" sub aceeaşi competentă baghetă, această primă versiune - intitulată "Sibiu 2007 – Uvertură pe teme săseşti" fiind scrisă pentru Sibiu-Capitala culturală a Europei. În caietul-program, despre această primă versiune cu cor şi orchestră simfonică mare, autorul notează: "...Nu este atât o uvertură dedicată unui oraş, cât un exercițiu de admirație pentru ceea ce a însemnat cultura săsească tradițională, venită din partea unui *out-sider* bine intenționat...", şi mai departe: "...un caleidoscop de tablouri ce reprezintă cronologic o imagine a saşilor...". Atunci îmi notasem că după acest scenariu muzical (...istorie imaginară a saşilor...) s-ar putea face un film. Menționez cu plăcere şi regret că p.a.a. a coincis cu o altă premieră: în orchestra simfonică a Filarmonicii "George Enescu" a cântat pentru prima oară noul concert-maestru (al doilea în rang), violonistul George Cosmin Bănică, laureat al Concursului Internațional "George Enescu". De atunci, din octombrie 2007, câte nu s-au mai întâmplat...În mai 2009, tot la Filarmonica bucureşteană a fost prezentată versiunea a doua, fără cor, sub conducerea lui Cristian Mandeal, de această dată intitulată "Uvertura pe teme săseşti/ Hecatomba". Am remarcat atunci rezonanța unor "şlagăre" săseşti mirene şi bisericeşti, care circulau în localitățile cu comunități săseşti din județele Sibiu şi Alba. În simfonicul din 5 martie 2010, Horia Andreescu, la pupitrul Orchestrei Naționale Radio, a reluat în versiunea a treia acest opus al lui Dan Dediu, versiune pentru orchestră simfonică mare, cu unele schimbări şi amplificări. Dirijorul a condus cu plăcere această lucrare la a cărei elaborare a şi participat , şi a transmis orchestrei sentimentul de satisfacție muzicală, astfel că s-a cântat cu plăcere şi aplomb. Trei versiuni inspirate ale uneia şi aceleiaşi lucrări muzicale deosebite!

După această primă piesă simfonică contemporană, concertul a continuat cu monumentala *Simfonie a IX-a* de Beethoven!

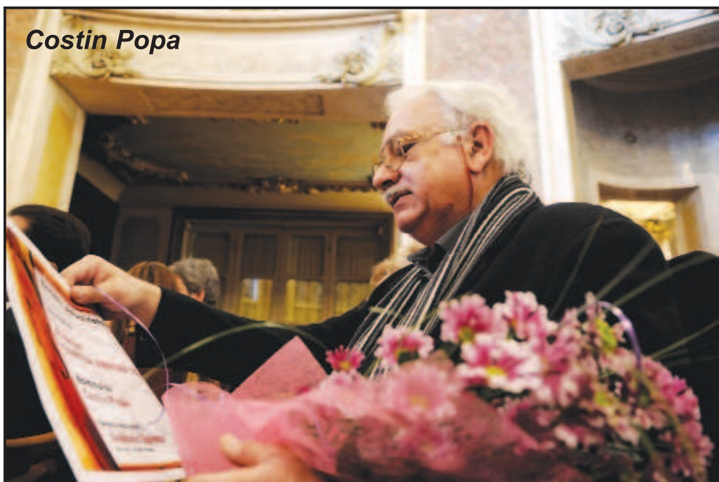
Deşi "amestecat", concertul simfonic din studioul de concerte "Mihail Jora" a fost primit cu ovații şi îndelungi aplauze de către ascultătorii din sala de concert şi a bucurat numeroşi melomani ascultători ale transmisiilor în direct la Radio România Muzical şi Cultural. De ce aceste concerte-eveniment nu sunt transmise în direct şi de TVRCultural, pentru a fi auzite şi văzute de întreaga țară? Această lipsă de colaborare (duşmănie?!) între SRR şi TVR este în detrimentul iubitorilor de muzică clasică din întreaga țară, şi care nu sunt puțini!

Repetabila bucurie

Cum revista noastră a acordat pentru prima data premiile sale în anul 1991, pentru 1990, înseamnă că a fost ediția a XX-a! Dar noi nu ținem la festivisme, aşa cum n-am făcut, cum ar fi procedat alții, o agapă pentru a marca nr. 100 al seriei noi. Preferăm să muncim discret, servind cauză muzicii româneşti prin editarea singurei publicații muzicale profesioniste din România, cu semnături prestigioase şi o ținută editorială sobră. Încercări, în aceste două decenii, au mai fost şi sunt pentru tipărirea unor publicații de specialitate, dar ele fie se referă strict doar la un anume gen muzical, fie au un caracter amatoristic sau diletant, reținând aici adevăratul sens al termenului, pentru ca diletant este un om care ştie, bine, câte ceva din mai multe domenii, semnăturile din respectivele publicații aparținând unor persoane care au doar ca hobby muzica. De aceea ținem din acest colț de pagină să mulțumim editorialiştilor, prestigioşilor noştri colaboratori – muzicologi de vază, compozitorilor, interpreților, instrumentiştilor, tuturor celor care au semnat în aceste două decenii: revista are „greutate", este respectată tocmai datorită lor, comentariilor pertinente şi curajoase. Deşi editată de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor, revista nu a fost niciodată aservită, din contră, a avut curajul opiniilor chiar atunci când erau luate în discuție lucrări ale unor membri ai UCMR. Cu siguranță asta ne-a atras unele antipatii, dar înainte de toate respectul întregii bresle şi mai ales al nostru față de noi înşine! Nu putem să-i uităm la această aniversare pe colegii noştri Luminița Vartolomei, cea care a înființat, practic, publicația în 1990, şi Mircea Drăgan – director al Editurii Muzicale în momentul lansării noii serii. N-au fost acum în sală, dar cu siguranță vor fi la viitoarea ediție a premiilor AM!

Preşedintele UCMR încadrat de redactorii noştrii

Şi de această dată festivitatea a fost onorată de prezența preşedintelui Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, Octavian Lazăr Cosma, care a rostit un călduros cuvânt de bun venit celor peste o sută de participanți, referindu-se, fireşte, şi la semnificația premiilor „AM", pe care mulți jurnalişti mai tineri le confundă cu distincțiile UCMR, care de fiecare dată sunt conferite cu câteva săptămâni înainte. Dacă în cazul acelora creația trece pe primul plan, noi încercăm de fiece dată, cu sugestiile tuturor colaboratorilor noştri, să evidențiem în primul rând interpreții cu evoluții superlative în anul precedent. Mai mult, la secțiunea consacrată muzicii clasice am avut şi o premieră – premiul „Cartea anului", acordat lui Costin Popa pentru volumul „Ludovic Spiess" (Editura Cartea Veche). Violoncelistul Ştefan Cazacu n-a putut fi pe scenă pentru a primi Premiul tânărului interpret, el fiind într-un "cantonament" în Austria, în vederea reprezentării României la concursul Euro-vision. A fost în schimb soprana Mirela Zafiri (Premiul special pentru promovarea muzicii româneşti), care a venit cu CD-urile pe care erau gravate lucrările care i-au adus, datorită unei interpretări remarcabile, distincția „AM". Premiul pentru management artistic a fost înmânat directorului ARTEXIM, Mihai Constantinescu, pentru organizarea

Costin Popa

R.I. Dincă, M. Cosma

Mirabela Dauer

impecabilă a festivalului internațional „George Enescu". De altfel dânsul a şi creionat câteva din coordonatele ediției... 2011 a manifestării, făcându-i să nu-şi creadă urechilor pe ziariştii specializați în muzica uşoară, care nici acum nu ştiu nimic concret despre edițiile... 2010 ale festivalurilor „Cerbul de aur" sau de la Mamaia! O mare bucurie, dar şi o... problemă tehnică pentru fotograful nostru Gabi Boholț a fost „convocarea", de către tânărul şi admirabilul director general al Teatrului național de operetă „Ion Dacian", Răzvan Ioan Dincă, a întregii distribuții a „Spectacolului anului" - musicalul

"Spectacolul anului"

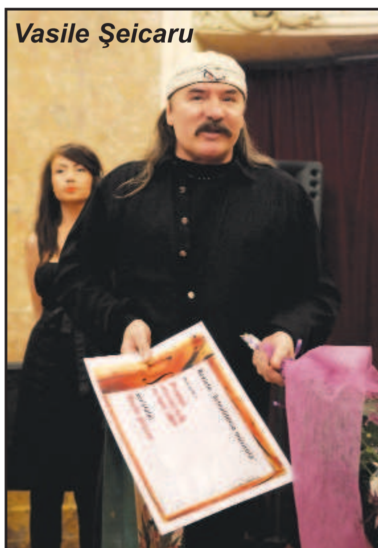
„Romeo si Julieta" (muzica Gerard Presgurvic, regia-Kero)! N-au lipsit cunoscuții Mihai Bisericanu, Daniel Iordăchioae, George Călin, Diana Nițu, Florin Budnaru, Cătălin Petrescu, Ernest Fazekas, Adrian Nour, Victor Bucur etc...

Se înțelege, numeroşii ziarişti şi reprezentanți ai posturilor TV (mulțumim TVR Info, Antena 1 – „Acces direct", TV Senso, „Cronica Română", „Ultima oră", „Sănătatea noastră", „Jurnalul național", site-urilor specializate, ş. a.) au aşteptat cu nerăbdare urcarea pe podium a laureaților de la secțiunea „Divertisment". Greu de crezut, dar la cele 19 ediții anterioare numele Mirabelei Dauer a fost evocat doar o dată, indirect, atunci când am premiat melodia lui Marcel Dragomir, „E bine-bine, e foarte bine!", cântată de ea pe scena festivalului internațional „Bucureşti". Ei bine, reparația a

Preşedintele UCMR alături de premianți

fost făcută acum, prin acordarea „Premiului excelenței interpretative" acestei interprete extraordinare, care a transformat în aur tot ce a atins, a se citi „a cântat", în cei 40 de ani de carieră artistică. Mulți compozitori români îi datorează transformarea în şlagăre a melodiilor scrise pentru ea, care astfel au intrat în cartea de aur a genului. Exact la acest patrimoniu sacru se referă „Premiul pentru valorificarea tezaurului muzicii uşoare româneşti", acordat pe merit valoroasei formații ExclussiV. Aceasta a gravat pe un album dublu, în originale versiuni proprii, melodii nemuritoare aparținând unor Ion Vasilescu, Nicolae Kirculescu, Vasile Vasilache, H. Mălineanu, Vasile Veselovschi, Temistocle Popa, Horia Moculescu. Distincția a fost decernată protagoniştilor acestui proiect remarcabil-solista Bianca Sârbu (actriță a Teatrului de revistă "C. Tănase"), Marian Sârbu (leader, claviaturi, compozitor, orchestrator) şi reputatului pianist de jazz Marius Vernescu. Acesta din urma s-a reîntâlnit cu bucurie pe podium cu saxofonistul Cristian Soleanu (Premiul pentru jazz). Dublă satisfacție, aşadar, pentru colaboratorul nostru Florian Lungu, aşa cum Premiul pentru rock, sugerat de colaboratorul nostru de specialitate Florin-Silviu Ursulescu, i-a adus acestuia... 6 bucurii sau, dacă vreți, 25! Pentru că membrii „veteranei" formații din Râmnicu-Vâlcea, Antract, şase la număr, sărbătoresc chiar în această perioadă 25 de ani de activitate! Se înțelege, mulțumire supremă pentru cei doi fondatori, în primul rând Paul „Bobiță" Catuşanu (bass, leader) şi Cristian Iordan (chitară), ca şi pentru charismaticul solist vocal Paul Radu „Paur" Ureche. Ceilalți componenți: Ilie Manole Vlad-ch., Cosmin Cadar-tobe, Iulian Andrei-

Mirela Zafiri

Vasile Şeicaru

clape. Cum o parte dintre ei a venit pe… motociclete, ne întrebăm cum au transportat senzaţionalele diplome uriaşe, opera colegului nostru Mihai Cosma! După ce şi la premiile specialiştilor de la Radio România Actualităţi, la care am votat şi noi, a fost laureat, iată că acest autentic corifeu al folk-ului românesc, Vasile Şeicaru, încununează un an de excepţie, în care a lansat albumul „În oraşul cu floare de tei", prin „Premiul muzicii folk" din partea revistei noastre. Ocazie pentru el şi pentru noi de a ne gândi, pentru anii viitori, la o variantă scenică mai complexă a festivităţii, cu micro-recitaluri ale premiaţilor. Deocamdată să notăm că doi dintre laureaţii din acest an, Mirabela Dauer şi Vasile Şeicaru, aveau anunţate chiar în acele zile concerte la Chişinău prin panouri cât… trei etaje de bloc! Premiile „AM" invită la o formă de respect comparabilă, indiferent de genul muzical reprezentat, panourile moldovenilor fiind înlocuite prin diplome… aproape la fel de mari, flori, reviste şi cărţi din partea Editurii Muzicale, prin intermediul colegului nostru Costin Aslam.

Antract

Festivitatea a avut strălucire şi datorită implicării unor prieteni admirabili ai revistei „Actualitatea Muzicală", preţuind muzica şi muzicienii români. Victor Istrate (cu celebrele vinuri de la Rovinex-Focşani) şi restaurantul „Allhambra" din Bucureşti au contribuit la fastuosul cocktail la care s-a socializat ore bune după încheierea manifestării, invitaţii şi laureaţii s-au bucurat de graţia şarmantelor manechine de la KAO Fashion (mulţumim, Carmen Pleşea!), iar artistul fotograf Gabriel Boholţ (BH Photo Agency) ne-a „mitraliat" din toate poziţiile. Un alt partener tradiţional

ExclussiV

este site-ul www. infofashion.ro (ave, Camelia Seceleanu!), aşa cum n-o putem uita pe colaboratoarea noastră Oana Georgescu, fără de care nimic nu ar fi fost cum a fost, dovadă cantitatea incredibilă de relatări în mass-media de la festivitate. Aşa a fost la ediţia 2010, care se referă însă la realizările din anul precedent; cum au trecut deja 5 luni din anul în curs, o

Cristian Soleanu

sumedenie de potenţiali nominalizaţi speră să urce pe podium, călcând pe covorul roşu de la Palatul Cantacuzino, în primăvara anului 2011! Cu toţii la muncă, vor învinge doar cei care într-adevăr merită! (Foto: Gabi Boholţ)

Redacţia

Parteneri: **Restaurantul ALLHAMBRA** (www.allhambra.ro), **KAO Fashion**, **ROVINEX** (www.rovinex.ro), **BH Photo Agency**, **www.infofashion.ro,** S.C.Oana georgescu Public Relations SRL

Blues Fest, ediția a II-a

Motoarele jazz-ului şi ale blues-ului au startat şi pe meleagurile noastre în 2010, mai întâi prin cluburi – Art Jazz, Green Hours, Lăptăria lui Enache, mai nou şi Gyuri's Pub, toate din Bucureşti –, Clubul SNC Constanța, Green Pub Timişoara, Clubul de jazz al Casei Municipale de cultură Lugoj – dar şi în locații cuprinzătoare ca Sala Palatului (Bobby McFerrin, grupul Jean-Luc Ponty) şi Sala Radio („Concertul lui Moşu"), Teatrul Municipal „Traian Grozăvescu" din Lugoj (**„Blues Fest"** ediția a II-a), spre sfârşitul lunii aprilie derulându-se o nouă ediție **„Jimbo-blues"** la Jimbolia, o nouă ediție a **Festivalului Internațional Studențesc de Jazz de la Tg. Mureş** şi un fastuos concert al **Orchestrei Duke Ellington** la Bucureşti (25 aprilie), avându-i ca invitați speciali pe **Johnny Răducanu** şi pe **Aura Urziceanu**. Spre bucuria fanilor, serialul de emisiuni **„Unora le place"** (dedicate jazz-ului şi blues-ului) ale cărei prime paisprezece ediții s-au difuzat anul trecut pe TVR 1, a reintrat pe unde, în fiecare vineri imediat după miezul nopții, de astă dată pe TVR 2, noile episoade începând din data de 9 aprilie a. c. S-a anunțat de asemenea un nou eveniment sonor în prima jumătate a lunii mai sub genericul **„Bucharest Spring Jazz"** organizat de Proiect Racoursi în colaborare cu Televiziunea Română iar în răstimpul 20-23 mai – tot în capitală, cea de a doua ediție (singura „de club" din România) **„Green Hours International Jazz Fest"**.

Cât priveşte **„Blues Fest"** din Lugoj derulat în serile de 26 şi 27 martie, sub egida Casei Municipale de cultură, a Primăriei şi a Consiliului Județean, am aplaudat în prima seară substanțialele recitaluri susținute de vocalistul şi ghitaristul **Vali <SirBlues> Răcilă**, apreciat tălmăcitor bucovinean al blues-ului tradițional şi de redutabilul cvartet timişorean de blues **„Crossroads"** (**Zsolt Szabo** - ghitară, **Czifrak Ştefan** - ghitară bass, **Nagy Bogdan** - voce, harmonica, **Molnár Levy** - baterie), în finalul serii cei înainte citați reunindu-se într-un foarte reuşit jam session scenic nepremeditat, mult gustat de public. În seara a doua ne-am bucurat să aplaudăm grupul **„Molnár Dixieland Band"** din Ungaria – una dintre cele mai vechi, mai faimoase formații de gen europene, activând neîntrerupt de patruzecişişase de ani pe scene europene dar şi peste ocean (**Molnár Gyula** - clarinet, saxofon alto, vocal, lider, **Gáray Márta** – remarcabilă pianistă şi vocalistă, **Kréter Károly** - banjo, vocal, **Sallai Laszló** - trompetă, **Fajszi Csanád** - trombon, **Kissin Miklós** - contrabass, **Bodó József** - baterie), epilogul Festivalului fiindu-i încredințat popularului grup **„Trenul de noapte"** înființat şi condus cu fervoare de specialistul român nr. 1 în interpretarea la harmonica (muzicuță) **Marcian Petrescu**, totodată compozitor, textier şi solist vocal (cu **Rareş Totu** - ghitară, **Robert Ardelean** - ghitară bass, **Constantin Bărbăşelu** - baterie). O veritabilă sărbătoare muzicală, apreciată cu entuziasm de publicul lugojean, concretizată cu aportul sine qua non marcat de însuşi primarul municipiului, **Francisc Boldea**, de **Nicolae Blidaru**, directorul Casei de cultură, de neobositul coordonator **Augustin Bercean**.

Vali <SirBlues> Răcilă

A fost... Peter Herbolzheimer

În data de 27 martie 2010 trecea în nemurire, marcând o pierdere irecuperabilă pentru lumea muzicii, notoriul dirijor, compozitor, orchestrator german de origine română **Peter Herbolzheimer**. Personalitate de primă mărime a jazz-ului european – dar şi nume de mai largă rezonanță internațională, muzicianul a venit pe lume la Bucureşti, în ultima zi a anului 1935, fiu al tatălui său, etnic german din Nürnberg şi al mamei, nativă din Brăila. Îndeosebi pentru destinul din ultimele decenii al big band-urilor europene – cu muzicieni având vârste cuprinse între 14 şi 75 de ani – apare demnă a fi subliniată contribuția de inestimabilă însemnătate a lui **Peter Herbolzheimer**. El s-a remarcat în paralel la pupitrele mai multor orchestre de jazz, de tineret şi de adulți, ale continentului. Timp de 18 ani (1987 – 2006) a condus **„Bundesjazzorchester"** („BuJazzO" – orchestra federală de tineret a Germaniei), admirabil ansamblu de tineri muzicieni cu care a evoluat şi pe scene româneşti în 1995, 1998 şi 2005, colectivul susținând sute de concerte în Portugalia, țările baltice, Rusia, Statele Unite ale Americii, țări ale Africii de Sud, Austria, Croația, Turcia, Cehia, Namibia şi fireşte, în Germania, realizând mai multe discuri, constituind o admirabilă şcoală de disciplinare a temperamentelor, de etalare a unor disponibilități individuale şi de cultivare a spiritului de echipă, pentru mai bine de două mii de tinere talente care s-au perindat în componența acestei Orchestre Federale. Tot până la sfârşitul anului 2006, **Peter Herbolzheimer** a fost prim-preşedinte al Federației Germane de Jazz (– **UDJ**), cu sediul în Bonn. Ilustrul senior al baghetei a dirijat apoi şi alte big band-uri de tineret, precum **„Yamaha Jazz Orchestra"**, după cum de neuitat rămâne turneul întreprins în perioada 18 aprilie - 7 mai 2009, încheiat în România, al renumitei **„European Jazz Orchestra" (EJO)**. Realizarea cea mai importantă care l-a impus în lumea jazz-ului: big band-ul propriu numit **„Rhythm Combination And Brass"**, al cărui demiurg a fost din 1969 şi pe care l-a condus timp de patru decenii! Nu doar dirijor de excepție şi profesor de cert tact pedagogic, ale cărui repetiții meritau a fi efectiv considerate tot atâtea etape ale unui masterat în jazz, **Peter Herbolzheimer** s-a revelat totodată drept un inegalabil aranjor şi un prolific compozitor. De amintit în acest sens obținerea Premiului I la Concursul Internațional în domeniul Creației de Teme de Jazz derulat la Monaco (ediția 1974), ca şi selectarea compoziției care i-a purtat autograful, drept melodie inaugurală a Olimpiadei de la München. Mai putem vorbi despre prestigioase conlucrări cu mari muzicieni de jazz de peste ocean şi europeni, despre numeroasele colaborări cu diferite posturi de radio şi cu diverse orchestre care i-au solicitat periodic prezența. Şi, să adăugăm celor deja spuse, existența unei cuprinzătoare discografii sub nume propriu.

Cu toate că a emigrat cu familia din țara natală în 1951, stabilindu-se în Germania, **Peter Herbolzheimer** a iubit cu pasiune România, fără a uita vreo clipă limba maternă, neocolind nici un prilej de a reveni acolo unde s-a născut. Astfel, pentru onorarii modice şi deplasându-se cu automobilul propriu de la Köln la Bucureşti, muzicianul a acceptat de mai multe ori în ultimii ani invitația **Big band-ului Radio** de a-l dirija în concert (fiecare concert precedat de cinci – şase consistente repetiții), ultimul recital având loc pe podiumul Studioului de concerte „Mihail Jora" în seara de 19 octombrie 2008. **Peter Herbolzheimer** s-a simțit întotdeauna intens ataşat sufleteşte de România, de peisajele, arhitecturile, oamenii ei, de vibrațiile subtile proprii tipului nostru de spiritualitate... argumente care îi conferă un loc definitiv în eternitatea artei noastre sonore.

Pagina realizată de **Florian LUNGU**

Premiile "România 2000"

Marius GHERMAN

A XII-a ediție a respectatelor premii acordate de Fundația "România 2000" și de cotidianul "Ultima oră" a atras o asistență selectă și numeroasă la Sala bizantină a Cercului militar național din București. Cunoscutul gazetar, conf. univ. Ion Marin, a făcut oficiul de gazdă alături de reputatul diplomat și economist Florea Dumitrescu, înmânând trofeele unor personalități cum ar fi Excelența sa Liu Zengwen, Ambasadorul Republicii Populare Chineze, Nicolae Văcăroiu, Cristian Popescu Piedone, Vasile Turcu, Constantin Bebe Ivanovici, Ivan Patzaichin, dr. Vasile Cândea. A fost premiată de asemenea doamna Maria Țoghină, președinte director general al Societății române de radiodifuziune (care a promis, cu această ocazie, că va face mai mult loc muzicii românești în programe), ca și fostul președinte al TVR, Dumitru Titus Popa, în timpul mandatului căruia televiziunea publică a înregistrat multe succese. Numeroase aplauze au însoțit anunțarea trofeului pentru violonistul Alexandru Tomescu, solist concertist permanent al Orchestrei Naționale Radio, "pentru rezultatele de excepție în arta interpretativă, pentru promovarea muzicii clasice într-o nouă lumină în țară și peste hotare, la cele mai înalte standarde ale măiestriei artistice". Numeroși reprezentanți ai mass-media au luat cu asalt podiumul în momentul decernării trofeelor artiștilor de frunte ai muzicii ușoare și populare. Este vorba de Alina și Romeo Negoiasă (formația "Alesis"), cei doi susținând și un gustat recital, precum și de un "monstru sacru" al muzicii populare, Elena Merișoreanu. Odată în plus, trofeele "România 2000" au răsplătit valori reprezentative ale României contemporane.

Alesis

Show memorabil

Ioan SĂTMĂREANU

Am mai spus-o, puțini posedă rețeta succesului, arta spectacolului, din acest motiv nu avem foarte des ocazia să lăudăm reprezentații de calitate. Din nou un semnal pozitiv ne vine dinspre Focșani, acolo unde președintele C.J., Marian Oprișan, știe de minune să gestioneze valorile artistice. Cel mai recent acest lucru s-a petrecut cu ocazia Balului Armatei, organizat la Cercul militar în prezența ministrului Gabriel Oprea. Avându-i alături pe tradiționalii săi consultanți, Andreea și Radu Fornea (United Media), gazda a închegat un show colosal, reușind să împace toate gusturile și vârstele. S-a dansat pe rupte, pe toate ritmurile, mai ales că lista artiștilor a fost impresionantă: Corina Chiriac, Andra (cu dansatoarele sale), Hi-Q (fără o nouă vocalistă, deocamdată), Ro-Mania, Ladies, Hora (în noua formulă, coordonată de Răzvan Ștefaniu). Captivante reprizele de dans oferite de cunoscuta formație a lui Tibi Scobiola (o vedeți la emisiunea "Răi, da' buni!" a lui Mihai Morar, de la Antena 2), cu *cover*-uri, dar și cu piese cunoscute ale compozitorilor români de muzică ușoară. Cu acest prilej, Corina Chiriac și-a promovat noul album "Rochia de mireasă", compus de Nicolae Caragia pe versurile protagonistei. Cu ecrane pe care se proiectau în permanență cele petrecute pe scenă, cu sunet și lumini de clasă (responsabil: Ovidiu Popică), *show*-ul a fost într-adevăr memorabil, un adevărat Revelion în plină primăvară! Să nu uităm reprizele de dans sportiv cu campioni de la Clubul "Genrația 9" din Capitală.

Andra

Între recitalul de la Sala Palatului și Balul Operei de la Cluj

CORINA CHIRIAC a petrecut la "ALLHAMBRA"

După maratonul muzical, actoricesc și interpretativ susținut la Sala Palatului și care s-a prelungit până aproape de miezul nopții, Corina Chiriac a fost la final "mireasă" preț de un... cântec. Purtând cu grație o superbă rochie creată de Doina Levintza, aceasta a interpretat piesa care a dat numele albumului lansat cu ocazia concertului – "O rochie de mireasă". Deși a fost un concert epuizant și chiar dacă repetase toată ziua, deși a doua zi dis-de-dimineață trebuia să decoleze spre Cluj pentru că în aceeași seară prezenta "Balul Operei" și a fost nevoită să urce pe scări 10 etaje (de când a prins-o cutremurul din Los Angels în lift, nu mai merge niciodată cu ascensorul), Corina Chiriac a ținut să sărbătorească succesul ciocnind o cupă de șampanie cu cei mai dragi prieteni și colaboratori ai săi. Aceștia o așteptau la Restaurantul "Allhambra" al Biancăi și al lui Marian Sârbu, solista și liderul Trupei Exclussiv. Bianca Sârbu este și actriță a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase". Șampania a adus-o însă Corina! Au fost prezenți printre alții, compozitorul Nicolae Caragia, textiera Dana Doroftei și "trio-ul surpriză" alcătuit din Cătălin Josan, Pavel Alexandru Parfeni (Pasha) și Ivan Caragia, care i-au dedicat din nou artistei piesa

"Corina, Corina". Aşa cum au făcut-o pe scena Sălii Palatului, numai că interpreta a dansat împreună cu ei. După ce a savurat o dorada la grătar cu legume, Corina a părăsit petrecerea, care a continuat în cinstea ei până în zori. Aceasta trebuia să-şi facă bagajul, nicidecum să se odihnească! Dimineaţa avea avion cu destinaţia Cluj, unde seara, a prezentat "Balul Operei" pe scena Operei Naţionale Române alături de jurnalistul clujean Rareş Bogdan. Un eveniment anual devenit tradiţie şi cu ocazia căruia a susţinut şi un recital, alături de basarabeanca Natalia Barbu (locul X la Eurovision 2007 cu piesa "Fight"), Linda Teodosiu şi Irvin Doomes.

C. Josan, N. Caragia, I. Caragia, Corina, Pasha

Text şi foto: Oana GEORGESCU

Moşteniri mureşene

Octavian URSULESCU

Cunoşteam, fireşte, respectul adânc faţă de tradiţii din judeţul meu natal, Mureş, probabil una dintre puţinele vetre de românism adevărat care mai există în ţară, aşa cum cunoşteam eforturile făcute de familia Gliga, prin Grupul de firme ce-i poartă numele, pentru cultivarea şi păstrarea în forma pură a acestor tradiţii. Dar nu mă aşteptam să asist la un asemenea spectacol magnific, cu peste 500 de oameni, toţi în costume populare (!!), chiar dacă mulţi dintre ei sunt intelectuali care s-au stabilit la oraş, să cânte şi să danseze neîntrerupt, 12 ore, de la 18 până a doua zi dimineaţă la 6! Despre ce a fost vorba? De a 3-a ediţie la nivel judeţean a „Balului însuraţilor", manifestare despre care primarul comunei copilăriei mele, Chiher, Emanoil Hurdugaci, îmi spune cu nedisimulată mândrie că se desfăşoară an de an pe plan local. Iată însă cum deputatul Vasile Gliga a reuşit să dea o dimensiune judeţeană (vorba vine, fiindcă mulţi participanţi s-au stabilit în alte părţi, dar lasă totul şi vin alături de cei dragi, aşa cum este cazul chihereanului meu Viorel Inţa, în prezent şef al Poliţiei la Bistriţa!) acestui eveniment unic, îndrăznesc să spun, în România. Grupul de firme Gliga a găzduit întâlnirea în marea sală de dans sportiv a clubului „Dansul viorilor" din Reghin, organizându-l în colaborare cu Asociaţia „Moşteniri mureşene". De altfel, Ilie S. Frandăş, autor al remarcabilului volum „Pe Mureş şi pe Gurghiu" – deci excelent cunoscător al zonei-a fost "chizeş" (prezentator), primindu-ne cu plosca în mână şi invitându-ne pentru început să urmărim proiecţia unui film-retrospectivă a evenimentelor folclorice ale anului 2009, parte din ele găzduite, în aceeaşi organizare, în cadrul „Zilei recoltei", de care am scris la vremea respectivă. Este vorba de „Festivalul etniilor" şi de Festivalul rapsozilor „Bate vântul, cântă frunza", în cazul cărora animatoare sunt Maria Borzan, directoare a Muzeului etnografic şi cunoscuta interpretă folk Sorina Bloj, directoare a Casei de cultură a tineretului „G. Enescu", ambele din Reghin. Au fost amintite lansările de carte cu specific din anul precedent (nu mai puţin de 5), aşa cum în foyer-ul sălii, pe lângă cartea de onoare în care s-au semnat participanţii, puteau fi vizitate trei minunate expoziţii: una de pictură de icoane a Elenei Costinaş, alta de obiecte vechi a colecţionarului Ioan Bândilă şi în fine cea de costume populare propusă de femeile din Pietriş. S-au recitat poezii frumoase, părintele Gherman a sfinţit adunarea, dar mai ales, cum spuneam, s-a dansat pe rupte. Formaţia Diamant 2000, din Târgu Mureş, are în componenţa sa instrumentişti remarcabili: prof. Ioan Conţiu (reghinean)-vioară, Florin Cochisa-sax, Remus Faghiura-clape, acordeon. Pe lângă piese proprii, ei i-au acompaniat pe soliştii de muzică populară din Bâla, Maria Sântean Faghiura şi Teodor Sântean (fraţi), precum şi pe soliştii de muzică uşoară Gheorghe Gurghian şi Marcel Crăciunescu. Şi a fost îndeosebi o demonstraţie în direct (totul a fost transmis pe postul local Gliga TV) a repertoriului pregătit de fiecare comună în parte, „delegaţiile" având nu o dată în frunte primarii localităţilor respective. Au cules aplauze rapsozii David Puşcaş, Vasile Crişan (tulnic), Maria Crişan, Rafila Moldovan, soliştii Anuţa Crişan, Dumitru Gliga, taragotistul Ioan Bândilă, poeta Victoria Fodor, aşa cum nu au lipsit nici cunoscutele interprete Ana Crişan Toncean şi Corina Florea Covaciu. Momentele colective au fost cele mai emoţionante, cu dansuri şi jocuri în care s-au prins laolaltă bătrâni de 70 de ani cu tineri de 25, fiecare comună ţinând să fie la înălţime. Din Chiher, Brâncoveneşti, Pietriş, Hodac, Ibăneşti, Solovăstru, Fărăgău, Vătava, Breaza, de la câmpie, deal, munte sau de pe vale au venit la „Balul însuraţilor" păstrătorii unor tradiţii folclorice străvechi şi ne-am bucurat să vedem, în această zonă de confluenţă, şi costume populare maghiare sau germane. Şi ca o dovadă de maximă seriozitate (din care ar avea de învăţat TVR-ul şi organizatorii respectivelor manifestări), în timp ce nici acum nu ştim când, ce şi cum vor avea loc „Cerbul de aur" sau festivalul de la Mamaia, „însuraţii" mureşeni cunosc data întâlnirii din 2011, 5 februarie, având timp să-şi pună la punct surprizele muzical-coregrafice!

Gala folk „Om Bun”

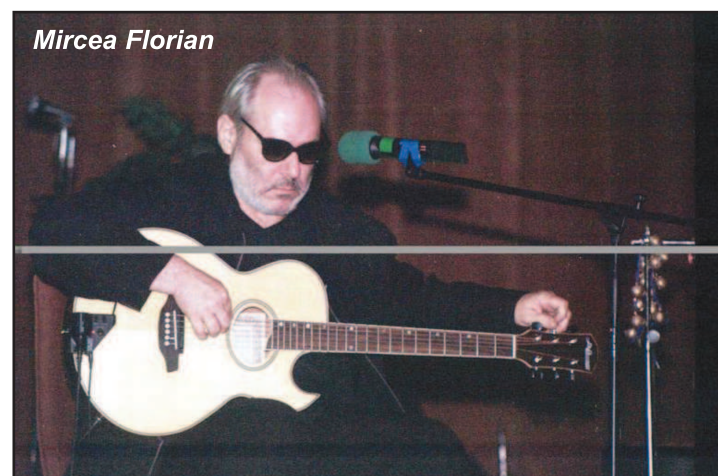
Florin-Silviu URSULESCU

În fiecare an în România se desfăşoară tot mai numeroase festivaluri de muzică folk cu caracter național, suita lor culminând cu Festivalul Național „Om Bun”, evenimentul folk cu cea mai îndelungată existență (va serba în acest an cea de a 20-a ediție). Iată că de câțiva ani şi Gala Folk „Om Bun”, care are loc primăvara, tinde să devină şi ea o certitudine (prima ediție „bucureşteană” a avut loc în 2004). Galele folk „Om Bun” au debutat în 1996, printr-un maraton muzical desfăşurat pe extraordinarul fundal al Castelului Huniazilor din Hunedoara. Au mai fost apoi ediții care s-au desfăşurat la Deva, Mangalia, Constanța, Tg. Mureş şi, în ultimii şapte ani, la Bucureşti.

Şi anul acesta am avut parte de întâlnirea cu corifeii folkului romanesc. La Sala Palatului din Bucureşti spectacolul a fost organizat, ca şi anul trecut, de Asociația Culturală Dracula şi face parte din proiectul național “ARTĂ CONTRA DROG 2010”, program care se desfăşoară în parteneriat cu Centrul Internațional Antidrog şi pentru Drepturile Omului (CIADO) şi cu Asociația Națională a Caselor de Cultură ale Sindicatelor din România (ANCCSR).

Afişul spectacolului din acest an a prezentat nume de referință pentru folkul autohton (doar nouă nume pe afiş, dar pe scenă s-au aflat mai mulți muzicieni, în postură de acompaniatori): Alexandru Andrieş – fără formație de acompaniament, dar cu acelaşi umor blajin-acid, Ada Milea – cu folk de text, ceva mai nouă în cercul consacraților, Maria Gheorghiu – o voce de excepție, Victor Socaciu – „fondatorul” galelor, Mircea Baniciu – acompaniat la claviaturi de Vladi Cnejevici, Vasile Şeicaru – o forță permanentă, Daniel Iancu – numele cel mai „nou” din galeria galei, bisat de câteva ori, Doru Stănculesu alături de vechiul prieten Sorin Minghiat (flaut) cu câteva cântece care rămân în istoria folkului nostru. Evoluția cea mai aparte a avut-o, ca de obicei, Mircea Florian alături de doi muzicieni, „botezați”, ca pe vremuri, Ceata Melopeică: folk, rock, electronică, etno, un melanj inedit şi surprinzător.

Prezentator, de fapt maestru de ceremonii, ca şi la ediția din 2009, a fost veteranul cantautor sighişorean Adrian Ivanițchi, care a adoptat o manieră originală în prezentare. „Dacă anul trecut am prezentat artiştii prefațându-i în versuri, anul acesta îi voi prezenta cântând puțin din melodiile lor mai vechi, mai puțin cunoscute”, şi-a inaugurat el rolul de amfitrion. În final, a anunțat pentru viitoarea gală o prezență inedită – folkistul britanic Donovan.

Mircea Florian

O nouă ediție maraton de muzică şi poezie de peste trei ore, cu aproximativ 4.000 de spectatori: Gala „Om Bun”, evenimentul folk numărul 1 al anului.

Park Place

Gabi MATEI

După Montuga, Anya & Jay Ko, Nexx, Marius Nedelcu, Sophia, John Puzzle, B!G BAND sau Neylini, MediaPro Music lansează Park Place, un nou proiect muzical ce promite să cucerească simpatia publicului. Single-ul de debut al proiectului Park Place se intitulează “I Have The World”. Park Place este alcătuit din Ovidiu Junghiatu şi DJ Delyno, iar colaborarea dintre cei doi a debutat în urmă cu un an de zile.

Activitatea artistică a lui Ovidiu a început încă de la 5 ani în ansamblul de dans modern “Primăvara” de la Palatul Copiilor din Bucureşti. În paralel, de la vârsta de 6 ani, a urmat cursuri de vioară în cadrul “Ansamblului Adagio”. Mai târziu, la îndemnul compozitorului Dinu Giurgiu, a fost îndrumat să urmeze Liceul de Muzică “Dinu Lipatti”, iar la vârsta de 7 ani a fost admis primul în promoția sa.

La vârsta de 10 ani a reprezentat România la Festivalul “Bucuriile Europei” de la Belgrad. Cu această ocazie a fost invitat la televiziunea națională pentru a interpreta la vioară piesa “Ciocârlia”, lucru ce i-a adus titulatura de cel mai tânăr interpret al acestei piese. La 15 ani a intrat în ansamblul folcloric “Rapsodia Română” ca violonist principal, unde a activat până la 18 ani şi a concertat pe scena Ateneului Român, Palatului Parlamentului, Cotroceni şi a Sălii Radio.

La 21 de ani a fost cooptat în trupa Esspresso, viitoarea Park Place, unde a interpretat piese din repertoriul internațional, piese cu grad mare de dificultate, de la jazz blues, rock funk, pop la etno funk, iar la jumătatea anului 2009 a început colaborarea cu Dj Delyno.

Prematura despărțire

Mihai JINGALA

Minunatul spectacol „In memoriam Dan Spătaru", organizat la Sala Palatului din Capitală în urmă cu 5 ani de cunoscutul impresar Anghel Stoian, împreună cu văduva artistului, ne stăruia în amintire ca unica manifestare consacrată unui idol dispărut. Dar între timp, cu stăruință și determinare, doamna Sida Spătaru a pus pe picioare festivalul „Dan Spătaru" de la Medgidia (să sperăm că anul acesta, după întreruperea din 2009, el va fi reluat!), s-a implicat în editarea unui DVD de către TVR Media, a colaborat cu casa Electrecord în conceperea unor albume postume ale interpretului. Mai are în plan o carte biografică și suntem siguri, cunoscând-o, că aceasta nu va întârzia să apară. Iată însă că dacă noi, acasă, în România, dăm semne ca l-am cam

Mihai Constantinescu

uitat pe Dan (nu e vorba de marele public, ci de televiziuni, posturi de radio, presă), în bunul stil românesc al „uitării scrise în legile omenești", în Republica Moldova amintirea lui Dan Spătaru stăruie, este vie și nealterată de timp. Se știe că interpretul a avut o uriașă popularitate în fosta URSS și firește în Moldova de dincolo de Prut, cânta și vorbea perfect în limba rusă, un rol covârșitor avându-l aici succesul fantastic al melodiilor compuse de Temistocle Popa pentru film, în primul rând pentru „Cântecele mării". Toată Rusia fredona șlagărele gen „Să cântăm chitara mea" sau „Eu, tu și-o umbrelă", toate marile vedete locale, în frunte cu Muslim Magomaev, făcându-și un titlu de glorie din reluarea lor în concerte, la cererea spectatorilor. Această popularitate l-a făcut pe respectatul impresar Nicolae Dumbravă, om de mare corectitudine și seriozitate (floare rară la Chișinău, v-am relatat chiar în aceste pagini de „țepele" specifice locului), să pună la punct, într-un răstimp foarte scurt, un show extraordinar, intitulat „Nu m-am gândit la despărțire". Împreună cu Sida Spătaru a stabilit o distribuție de excepție, echilibrată și sub raportul generațiilor, dar și al legăturilor de suflet cu neuitatul cântăreț. Uimitor este faptul că Palatul Național, cea mai mare sală din Chișinău, a avut toate cele 2000 de locuri ocupate, deși cu numai 3 zile înainte o parte din protagoniști (M. Dauer, Raoul, Autentic) fusese aplaudată de o sală a Operei de asemenea arhiplină. Explicația trebuie căutată în știința lui N. Dumbravă de a face publicitate prin TV, radio, presă, panouri uriașe (la Chișinău nu există acele afișe care la noi se lipesc unde vrei și nu vrei), dar și în memoria afectivă a minunatului public moldovean, care nutrește un respect adânc față de artiști (aici e vorba, să recunoaștem, de școala rusă). Chiar dacă nivelul de trai este mult mai scăzut decât în România, lumea vine la spectacole, deși biletele sunt scumpe în raport cu salariile, cumpără multe flori, se ridică în picioare la intrarea artiștilor de vază – ce mai, o atmosferă pe care la noi o întâlnești foarte rar.

Cătălin Crișan

Deschis, emoționant, de cuvântul de salut al frumoasei doamne Sida Spătaru, fostă balerină la teatrul „Fantasio" din Constanța (asta se vede, și-a păstrat eleganța și ținuta), spectacolul a continuat cu recitalul unui solist promovat chiar de dânsa, Costel Lăzăroiu din Râșnov, căruia i-a încredințat toate negativele originale ale lui Dan, datorită asemănării frapante de timbru. Proaspăt întors dintr-un turneu american de două luni, cu 26 de concerte, trio-ul Mirabela Dauer-Raoul (au cântat și în duet, de pe noul album „Pentru inima mea") - Autentic a cucerit publicul atât cu piese noi, cât și, în cazul Mirabelei, cu titluri romantice, sentimentale, cât se poate de potrivite pentru gustul publicului local: „Te-aștept să vii" de Ionel Tudor sau „Mulțumesc, iubită mamă!" de Marian Nistor. Mirabela este extrem de iubită la Chișinău, ca și Mihai Constantinescu, care a trezit la rându-i nostalgii cu hit-urile care au încălzit câteva generații, dovadă că pe scenă au urcat zeci de copilași care au cântat și au dansat pe ritmurile antrenante ale unor „Sus în deal e o casă", „O lume minunată" sau „Iubiți și câinii vagabonzi". Proaspăta vedetă Kanal D Cătălin Crișan îi împacă pe oameni pe micul ecran, știind să le pătrundă tainele sufletului, dar face același lucru și pe scenă, cu vocea lui caldă; aici a cules aplauze furtunoase deși, surprinzător, nu a cântat „Dacă pleci". Celor 6 nume venite din România le-au fost alături 4 talentați artiști din Republica Moldova. „Aripa tânără" a fost reprezentată în cazul lor, ca la noi Raoul și Autentic, tot de un solist și un duet. Cătălin Josan, „megastarul" mereu învins la Eurovision, ne-a făcut surpriza de a cânta și o piesă lansată de Dan Spătaru, cu prospețimea specifică vârstei, iar duetul Catharsis și-a justificat din plin introducerea în distribuție. Este și cazul lui Anatol Mârzencu și mai ales al lui Ion Suruceanu, colegi în atâtea turnee cu Dan Spătaru. Mai ales cel din urmă, mare vedetă în Rep. Moldova, a fost un prieten apropiat al lui Dan și-și datorează în bună parte succesul, așa cum s-a văzut, pieselor acestuia, din care și-a construit întregul recital! Tulburător a fost finalul, cu toți participanții la rampă, cântând împreună cu publicul „Drumurile noastre"… Așa cum drumurile noastre, spre și de la Chișinău, nu puteau să nu se oprească lângă Bârlad, la marele prieten al artistului, Adrian Timofte, care l-a evocat în dureroase amintiri. A fost o călătorie inițiatică, de suflet, pe drumurile parcurse de atâtea ori de Dan Spătaru, în viață sau pe scenă, dar mai ales a fost o frumoasă poveste despre prietenie, dincolo de timp, cu ochii spre cer, de acolo unde ne privea marele Dan…

Trei premiere și-un turneu

Oana GEORGESCU

La sfârşitul lunii aprilie *“Opera Comică pentru Copii”* a mai efectuat un turneu peste hotare (după triumful din Caraibe!), mai precis în Egipt, unde a prezentat Baletul de Buzunar *„Minuniță și Vrăjitoarea”* (regia şi coregrafia: Mihai Babuşka) şi recitalul de şlăgare româneşti şi internaţionale *“Primăvara Magnoliilor”*. Aflată pentru prima dată în Egipt, echipa condusă de Smaranda Oțeanu-Bunea a făcut senzaţie seară de seară pe scena Complexului “Regency” din superba staţiune de la Marea Roşie, Sharm el Sheikh. Dacă Baletul de Buzunar *“Minuniță și Vrăjitoarea”* s-a jucat timp de două săptămâni (la Sala Mică a Palatului Naţional al Copiilor - se joacă lunea şi marţea câte două reprezentaţii), *“Primăvara Magnoliilor”* a avut premiera oficială şi s-a jucat pe 3, 4, 10 şi 11 mai, de la orele 14.00 şi 16.00. Este vorba despre un mozaic muzical-coregrafic cu pagini celebre din literatura românească şi internaţională de gen, creat special pentru copii. Îşi dau concursul soliştii vocali Ioana Damian, Rodica Ocheseanu, Raluca Oprea, Eugen Voicu, Andrei Lazăr, Valentin Racoveanu, Neculai Lupu, Valentino Tiron şi copiii Roberta şi Bogdan (i-am putut vedea şi în *„Minuniță și Vrăjitoarea”*). Soliştii ansamblului de balet sunt Theodora Munteanu, Andrei Ardeleanu, Mihai Pricopie, Claudia Iagăr, Andreea Soare, Alexandra Corneanu, Raluca Oprea, Alice Braşoveanu.

Chiar dacă se joacă de trei ani, Baletul de Buzunar *„Minuniță și Vrăjitoarea”* face şi acum săli pline (este extraodinară reacţia micuţilor spectatori la întâlnirea cu *Vrăjitoarea* şi cu *Minuniță* – flăcăul care reuşeşte să învingă răul, personaje interpretate de Cătălin Caracaş şi de Andrei Ardeleanu) şi a fost solicitat şi în turneul din Egipt. Inspirat după un basm românesc, acest balet durează doar 50 de minute, adică atât cât poate fi menţinută „atenţia” unor copii de grădiniță. Scenografia este semnată de Viorica Petrovici, director artistic, iar colajul muzical de Alexandru Istrate.

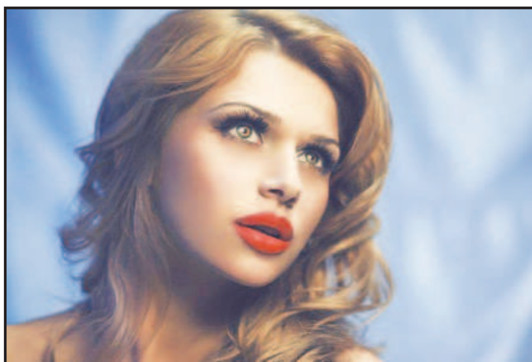
„În perioada mai-iunie avem programate lunea și marțea, de la orele 14 și 16 trei premiere: „Primăvara Magnoliilor”, *apoi Baletul de Buzunar* „Un port la capăt de lume” *pe 17, 18, 24 și 25 mai și musicalul* „Bărbierul din Sevilla” *de Rossini programat pe 31 mai și pe 1, 7 și 8 iunie”* – ne-a spus Smaranda Oțeanu-Bunea, Directorul Fondator al Operei Comice pentru Copii şi moderator al spectacolelor, „rol” pe care şi-l asumă cu toată responsabilitatea. Marea actriță Stela Popescu este colaborator permanent al *„Operei Comice pentru Copii”*, iar în această Stagiune o putem aplauda şi admira în spectacolele *„Coana Chirița”* şi *„Piatra din casă”*. În iunie trupa este invitată la Festivalul Românilor de la Nürnberg (Germania), iar în această toamnă, artiştii se vor muta la Teatrul Giuleşti, sală în care vor susţine toate spectacolele. Luna decembrie va marca cea de-a patra invitație oficială din partea organizatorilor Festivalului de Tineret de la New Dehli (India). (Foto: Gabi Boholț)

LEYA

După ce a luat cu asalt topurile şi cluburile cu primul său single - “Everybody” – putem afla câte ceva despre frumoasa Leya, basarabeanca de origine poloneză.

“Întotdeauna am fost pasionată de muzică şi am început să cânt pentru public, altul în afara de familia şi prietenii mei, la 14 ani, la Chişinău”, povesteşte Leya.

Timp de doi ani Leya lucrează în televiziune, ca prezentatoare şi câştigă o bursă de studii în SUA. “Am stat acolo un an, a fost una dintre cele mai interesante experienţe pe care le-am avut. Într-o zi, o colegă mi-a propus să intru în echipa de fotbal şi timp de aproape un an am fost atacant în echipa de fotbal a colegiului”, spune Leya.

Odată terminate studiile în SUA, Leya a revenit în România, transferându-se la Facultatea de Jurnalism, iar în paralel începe să lucreze ca manechin la o agenţie de modeling pe care o conduce ea însăşi. Plină de energie, începe colaborarea cu viitorii ei producători, Sasha Lopez şi Vanotek. În scurt timp apare hitul “Everybody” şi un concept de show.

“Voiam să revin la prima mea pasiune, muzica. Am fost foarte norocoasă că i-am întâlnit pe Sasha Lopez şi Vanotek. Împreună am creat proiectul şi formula de show: pe scenă, alături de mine, apar două dansatoare şi o dj-iţă”, declară Leya.

Gabi MATEI

De toate pentru toţi

Doru IONESCU

În plin sezon concertistic şi festivalier, până la portretul „Remix" pe care l-am promis cu Eric Clapton, atrag atenţia asupra unor evenimente care au fost, poate, trecute cu vederea, nu şi de TVR Cultural... Bunăoară „**Ziua Chitarelor II"**, adică sâmbătă 10 aprilie 2010, când la sala "Toma Caragiu" a Teatrului "Bulandra" am filmat un maxi-reportaj inedit şi totuşi scurt (evenimentul a durat peste 12 ore!). Acolo, Corrado Scandurra (profesor la Guitar & Bass Discipline în Bucureşti) a pus la cale un work shop şi un concurs internaţional de chitarişti. Au ţinut conferinţe aplicate şi au cântat în minirecitaluri (plus jam session la finalul serii) chitarişti celebri ca Andy Timmons, Greg Howe, Michael Angelo Batio (Statele Unite), Richard Hallebeek (Olanda), William Stravato (Italia) şi Brett Garsed (Australia). Pe gratis, aşadar incredibil! În sală - tineri aspiranţi la marile scene (nu numai români, pentru că aşa ceva se întâmplă rar pe mapamond), dar şi muzicieni români consacraţi ca Florin Ochescu, Mircea Florian, Cristi Gram şi tot aşa.

Dintre cei opt tineri chitarişti în concurs (jurizaţi de toţi cei de mai sus!), s-au evidenţiat (în această ordine) Damjan Pejcinoski (Macedonia), Dragomir Herendic „Dragianni" (Croaţia) şi Marius Pop (România), pe care nu numai eu (ba şi profesorul organizator) l-am văzut aproape de primul loc. În fine, Marius e deja în circuitul competiţiilor de gen şi cu experienţa acumulată îl va surclasa curând, sunt sigur, pe macedonean. De altfel, discul demo pe care mi l-a înmânat („First Step", de lansat în curând) va produce un pic de panică în Europa, cel puţin. Mi-e şi frică să transcriu numele chitariştilor propuşi pentru a treia ediţie a acestei adevărate fiesta chitaristice. E clar că, dincolo de sprijinul Primăriei municipiului Bucureşti şi al Centrului Tradiţiei şi Creaţiei Populare Bucureşti, Corrado va trebui să emită bilete cu preţ, pentru că sigur nu va mai fi loc nici pe scenă, darămite în tribune...

Apoi, în 12 aprilie, la Sala Palatului a fost susţinut al şaptelea concert din seria **„Mozart Rocks!"**, organizat de Constantin Teodorescu „Teo", în parteneriat cu Ministerul Culturii şi Televiziunea Română (atenţie la TVR 2 care a înregistrat tot!), în condiţii deosebite (pentru că cel de anul trecut a fost ilustrat în emisiunea „Remix" cu selecţiuni): Cu sprijinul Pro-Bono al membrilor prestigioasei Orchestre a Filarmonicii „George Enescu" şi a 12 rockeri (super) instrumentişti, s-a promovat strângerea de fonduri pentru sprijinirea unei iniţiative la nivel european ce vine în ajutorul copiilor abuzaţi – e vorba de Asociaţia „Telefonul Copilului". Iar în sală au fost circa 3500 de spectatori care au asistat la o nouă iniţiativă de total-fusion (orchestraţiile noi aparţinând de astă dată chitaristului Călin Grigoriu). Nume consacrate de proiect (Remus Carteleanu, Horea Crişovan) dar şi unele mai noi (Cezar Popescu, Florin Demea, Claudiu Ursache, soliştii Nadine şi Ioan „Gyuri" Pascu etc) au pus în scenă arii celebre din Mozart, Beethoven, Bach, Bizet, Orff... dar şi din „Led Zeppelin", „Pink Floyd", „Nightwish" ş.a.

Ultima h-oră: Luna aceasta, echipa „Remix" va filma pentru TVR Internaţional (emisiunea „Lumea şi noi") mai multe portrete de muzicieni stabiliţi în Germania, mai greu de văzut chiar şi la TVR Cultural, unde le e locul de atâţia ani: Suzana Georgescu, Valentin Farcaş, Ladislau Herdina, Nicky Dorobanţu, Anca Vijan Graterol, Păuniţa Ionescu, Erlend Krauser, Petre Iordache (deja confirmaţi). Prin urmare îi invit pe cei interesaţi să rămână pe recepţie... (**Foto**: kiko loudimages.ro)

Stau na dzua tru livadi…

Octavian URSULESCU

Am mai spus-o, sunt nespus de mândru de faptul că bunicul dinspre mamă, Cantili, era aromân venit de pe meleaguri albaneze (unde anul acesta va avea loc, la Moscopole, Congresul mondial al aromânilor). Am prezentat una din edițiile Festivalului internațional al aromânilor, desfășurată la Eforie-Sud, și nu pot uita o scenă memorabilă de atunci: toată lumea în picioare, cântând emoționant imnul aromânilor ("Părinteasca dimândare/ Mi sprigiura cu foc mare…"), iar regretatul actor Nicu Constantin, machedon localnic, făcând același lucru cu mâna la inimă și cu lacrimi în ochi…Există în această comunitate (ei nu vor fi niciodată o minoritate, sunt români mai adevărați ca mulți alții!) o forță uluitoare a păstrării tradițiilor milenare, o solidaritate extraordinară, din care am avea de învățat cu toții. S-a văzut acest lucru din plin la marele spectacol de întâmpinare a primăverii, găzduit de Studioul de concerte al Radiodifuziunii. O sală arhiplină, cu mulți tineri, scena pavoazată cu obiecte ținând în special de creșterea oilor, îndeletnicire tradițională. Deschis de președintele Societății culturale aromâne, deputatul Costică Canacheu, spectacolul - prezentat în întregime în aromână – a fost unul alert, cu dansuri excepționale și cu cei mai apreciați artiști aromâni și nu numai (mama Elenei Gheorghe, de pildă, Mărioara Gheorghe, care a învățat de la soțul ei să cânte perfect în dialect, sau surorile Tănase, Bambi, despre care "consilierul meu de specialitate", Zoe Beca, mi-a spus că intonează și pronunță perfect). Numele cele mai cunoscute publicului larg au fost, așadar, Elena Gheorghe (și partenerul ei de pe un CD de succes, Gicu Coadă), Mărioara Gheorghe, Bambi (Raluca și Denisa Tănase, care vor lansa în curând un album cu muzică aromânească), Diana Bișinicu (la rândul ei cu un recent CD editat de casa Big Man, care s-a aflat la dispoziția publicului, în foyer), formația Makidonia din Constanța. Personal, m-a impresionat evoluția și repertoriul grupului vocal masculin "Boatea (Vocea) Pindului", care n-a căutat nicidecum succesul conferit de piesele comerciale, ci a apelat la cântece din bătrâni, aduse la microfon cu voci minunate, mai ales dacă ținem seama că veteranul grupului are 80 de ani, iar media de vârstă este probabil peste 60! Jos pălăria pentru Stila Beca, Vasile Popa, Nicu Popescu, Nicu Beca, Tecu Bujdoveanu, Gica Bracea, Teia Budes, Iori Hagivreta, Stere Budes, Gica Dicea, Iancu Darlaiane, Iancu Mataranga! Cântece cum ar fi "Picurar", "Stau na dzua tru livadi", "Ciudie lai ciudie", "Una veara mari, mari", "Tu bance fara timbari" ne-au încălzit inima, în timp ce frunzăream superba revistă "Arada".

Elena Gheorghe

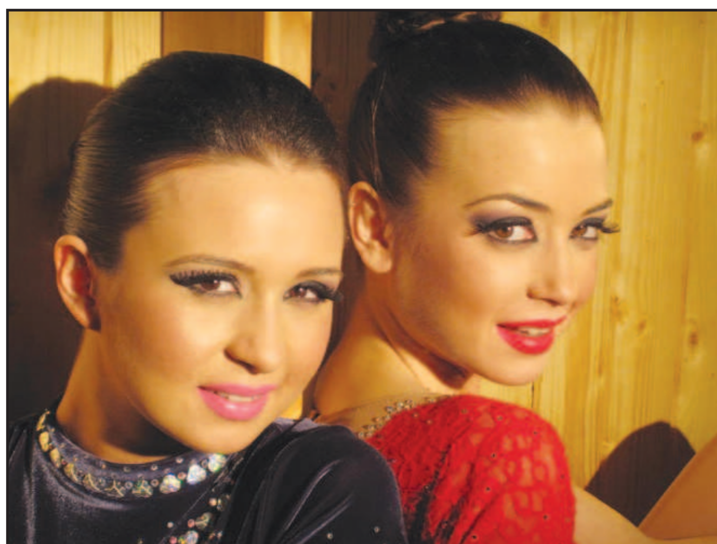
Într-adevăr, cu aromânii suntem frați "di mumă și di tată"…

ROLLER SIS pe gheață

Dorin MANEA

Fetele de la ROLLER SIS, medaliate la numeroase concursuri de patinaj artistic, au avut parte de câteva experiențe demne de olimpiadă: patinoar la minus 20 grade, ore întregi de repetiții și muzică antrenantă. Și toate acestea nu s-au petrecut la Vancouver, ci la filmarea videoclipului piesei „You're A Place In My Heart", noul single al celor două fete care anul trecut au debutat cu super hit-ul "Se Thelo".

Noul cântec este realizat de Adi Sana, componentul grupului Akcent, cel care a semnat și single-ul anterior. Succesul piesei „Se Thelo", care la aproape un an de la lansare este încă difuzat de radiouri, este evidențiat și de nominalizarea în cadrul categoriei Debut la premiile SRR.

Scenariul scoate în evidență calitățile de patinatoare ale fetelor. Filmarea a durat câteva ore iar toată echipa de producție a patinat, încercând să surprindă cât mai bine figurile acrobatice ale fetelor.

PREA FRUMOASA LUNĂ MAI

Luna mai a fost, nu odată, motiv de inspirație pentru compozitorii şi textierii români.

Într-UN CÂNTEC DE DOR a căutat LEAC DE DRAGOSTE, pe care să ni-l dăruiască nouă tuturor, a scris o SCRISOARE unor OCHI ALBAŞTRI şi a fost convins că întotdeauna DUPĂ PLOAIE, vine mereu VREME BUNĂ. **PETRE FIRULESCU (2 mai 1920, Craiova).**

Cântăreț şi compozitor, reprezentant de marcă ai tinerei generații, dar şi un VISĂTOR, care ne dăruieşte CLIPE minunate de IUBIRE, aducându-ne aminte de AMINTIRILE de altădată. **LAURENȚIU DUȚĂ (4 mai 1976, Constanța).**

Pe următorul aniversat îl putem aşeza în galeria seniorilor muzicii uşoare. În miile de compoziții pe care le-a compus, a cântat la DOUĂ VIORI, PRIMUL GHIOCEL, PRIMA IUBIRE, dăruindu-ne O ZI SENINĂ dar şi o SEARĂ DE TOAMNĂ. A elogiat LUMINA FLORILOR DE TEI, dar şi ANUL NOU, care se grăbea să sosească. În anul 1996 S-A DUS CA VÂNTUL, lăsând în creația muzicală românească, un mare gol. **ELLY ROMAN (7 mai 1905, Bucureşti, - 1996)**.

Pe următorul sărbătorit îl putem scrie cu litere de aur în cartea de istorie a muzicii uşoare româneşti. Compozitor şi cântăreț excepțional, în cei peste 40 de ani de activitate muzicală ne-a dăruit minunate şlagăre, pe care le ascultăm în FRUMOASELE DUMINICI, aduci când dezlegăm CUVINTE ÎNCRUCIŞATE, sau când facem o FOTOGRAFIE. În creațiile sale a elogiat OAMENII, dar şi PLANETA, COPIII dar şi pe singura ființă care ne este alături în orice moment MAMA. Ne-a descris şi o parte a vieții sale, într-o AUTO-BIOGRAFIE MUZICALĂ – **MARIUS ȚEICU (9 mai 1945, Timişoara).**

Marius Țeicu

Romantic şi sensibil, compozitor de referință al muzicii uşoare româneşti, nouă, care îi iubim genul muzical, ne-a făcut o DEDICAȚIE însoțită de O FLOARE ÎNOURATĂ, promițându-ne GÂNDURI ŞI VISE. Pe parcursul DRUMULUI său muzical a avut cuvinte, dar mai ales melodii frumoase pentru fiecare. Astfel au fost elogiate CERUL CURAT, alături de GÂNDURILE NOPȚII, dar şi CÂNTECUL MĂRII, LA MARGINE DE MARE - **JOLT KERESTELY (12 mai 1934 – comuna Siclod, județul Harghita).**

Jolt Kerestely

În cei 45 de ani de activitate ne-a adus DANSUL DRAGOSTEI, dar şi TINEREȚE care CÂNTĂ LUMII. Compozitor, instru-mentist, orchestrator, alături de el, ne-am bucurat că a venit primăvara, dar am şi oftat atunci când fiecare dintre noi am spus măcar o data în viață PĂCAT CĂ VREMEA NU MAI VINE ÎNAPOI. **MIRCEA DRĂGAN (20 mai 1945)**.

Compozitor şi remarcabil dirijor, a început în urmă cu 30 de ani să ne dăruiască UN CÂNTEC TÂNĂR, după care au urmat sute de MELODII, MELODII. Ne-a dat CÂNTECe, nouă OAMENIlor şi ne-a spus SĂ NU UITĂM că AMINTIRILE TRĂIESC. **VIOREL GAVRILĂ (20 mai 1961, Bucureşti).**

Viorel Gavrilă

Ne-a dăruit CÂNTECUL ANILOR NOŞTRI, ESTE UN OM, care pe parcursul celor aproape 40 de decenii de activitate muzicală a compus PENTRU OAMENI PE PĂMÂNT, dar şi pentru TINERELE PRIMĂVERI, făcându-ne de altfel VESELI SĂ FIM. A dăruit cu BUCURIE melodii pentru UN COPIL ÎN FAȚA POEZIEI, **DUMITRU LUPU (25 mai 1952, Giurgiu)**

În luna DECEMBRE ne încălzeşte sufletul cu SPERANȚA şi ne arată un DRUM ÎN VIAȚĂ, printre ARIPI DE ZĂPADĂ. Ne oferă câte UN CÂNTEC SCURT cu EMOȚII DE TOAMNĂ. Atunci când dintr-o ÎNTÂMPLARE SIMPLĂ, TRECEA UN OM, i-a dedicat cu generozitatea caracteristică un SONET. **NICU ALIFANTIS (31 mai 1954, Brăila)**.

Simona IANCU

Teatrul muzical ca teatru total

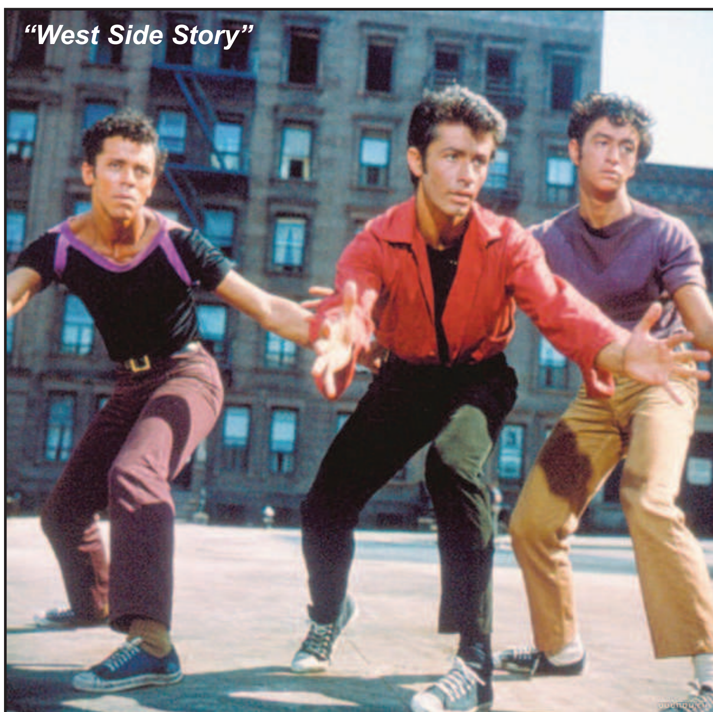
Sorina CREANGĂ

Ca gen în care libretul, muzica, textele cântecelor, coregrafia, arta actorului, interpretarea muzicală, scenografia, costumele, luminile şi regia participă la realizarea spectacolului, teatrul muzical este, în cel mai autentic înţeles, un teatru total. Fiecare din componentele care contribuie la alcătuirea spectacolului are un rol precis ce trebuie îndeplinit cu măiestrie pentru a adăuga un plus de strălucire întregului.

Într-un musical libretul este esenţial. El reprezintă baza, fundamentul pe care se clădeşte totul.

Libretul este pus în valoare în primul rând de muzică. Ea deţine rolul primordial în a conferi expresivitate cuvintelor, în a le dezvălui sensul şi a conota mesajul sau ideea principală a libretului cu semnificaţii ce ţin de trăirile emoţionale, ideatice. În general, prologul unui musical expune dintru început cadrul, atmosfera şi caracterul întregului show ce urmează să se deruleze în faţa spectatorilor.

Alături de muzică, dansul deţine un rol foarte important în teatrul muzical. Dansul este un limbaj universal. Simţămintele şi dispoziţiile de spirit ale

"West Side Story"

evreilor ruşi prezentate în musicalul „Fiddler on the Roof" (muzica Jerry Bock) spre exemplu, pot fi înţelese de orice om din lume, deoarece ele sunt exprimate în limbajul universal al muzicii şi dansului. Aşa cum cântecul înlocuieşte dialogul vorbit, fiind mult mai bogat în nuanţe şi posibilităţi expresive, tot astfel dansul poate înlocui mesajul verbal, exprimând prin întregul ansamblu de mişcări coregrafice subtilităţile ideatice ale momentului prezentat. Ce poate exprima mai bine, spre exemplu, deplinătatea iubirii, decât dansul celor doi protagonişti ce aparţin unor tabere rivale, Toni şi Maria, din musicalul „West Side Story" (muzica Leonard Bernstein), la prima lor întîlnire de la bal?! Frumuseţea mişcărilor, delicateţea gesturilor, întreaga lor atitudine şi forma coregrafică concentrează împreună, într-un tot armonios, însăşi esenţa iubirii.

Concluzionând, trebuie remarcat faptul că dansul, cântecul şi mişcarea scenică într-un musical nu deţin doar rolul de a sublinia secvenţa dramatică, ci devin însăşi esenţa ei, scopul ei, forma *sui-generis* de exprimare a unei idei general umane şi, totodată, modalitatea prin care acea idee îşi poate dezvălui cele mai subtile nuanţe emoţionale. De aceea interpretarea muzicală şi coregrafică într-un musical nu este un lucru tocmai uşor, presupunând pe lângă desăvârşite calităţi auditive, intonaţionale şi motrice, şi un har cu totul special în interpretarea cântecelor, multă plasticitate corporală, inteligenţă artistică, pregătire culturală, filosofică, psihologică şi, nu în ultimul rând, meşteşugul de a combina perfect toate aceste elemente, în aşa fel încât mesajul artistic să ajungă la spectator în toată complexitatea sa.

Aspirând spre un teatru total, teatrul muzical acordă a importanţă deosebită şi spaţiului de desfăşurare a dramei, scenografiei, costumelor şi jocului de lumini. Ca şi muzica şi coregrafia, scopul tuturor acestor elemente este de a servi libretul.

Scenografia într-un musical trebuie să asigure fluenţa trecerii de la o scenă la alta, de la un act la altul. Şi ea, la rândul ei, se supune muzicii care creează mişcarea, ritmul şi atmosfera întregului spectacol. Prologul musicalului „West Side Story", spre exemplu, nu se poate desfăşura decât într-un decor în care predomină liniile drepte, înalte, verticale, care sugerează forţă, energie, mişcare. Alături de culoarea cenuşie care domină fundalul şi de zidul care traversează scena, verticalitatea liniilor susţine încă din prolog tema centrală a spectacolului, şi anume lupta dintre două bande rivale.

Decorurile într-un musical nu reprezintă doar un simplu fundal, ci însăşi esenţa de ordin vizual a lumii prezentate pe scenă.

Teatrul muzical reuşeşte să creeze revelaţia totală a unui aspect de viaţă şi să dea spectatorului certitudinea şi satisfacţia că viaţa este, pe cât de stranie, pe atât de frumoasă în infinitele ei manifestări. Chiar dacă spectacolul nu se termină cu un happy-end, ca în cazul musicalurilor „West Side Story", „Man of La Mancha", muzica Mitch Leigh, „Sweet Charity", muzica Cy Coleman, sau "Jesus Christ Superstar", muzica Andrew Lloyd Weber, pentru a da doar câteva exemple, durerea şi suferinţa din aceste musicaluri sunt mântuite prin haina artistică pe care o îmbracă şi care ne insuflă speranţa că în viitor ele se vor transforma în bucurie şi încântare.

Ca teatru total, menirea teatrului muzical este de a afirma şi a confirma viaţa în plenitudinea ei.

Caritabile-Umanitare

Cântec pentru Haiti. Primăria Capitalei şi Consiliul General al Municipiului Bucureşti prin ArCuB - Centrul de Proiecte Culturale s-au alăturat acțiunilor de strângere de fonduri demarate la nivel global pentru ajutorarea victimelor devastatorului cutremur înregistrat în Haiti în luna ianuarie şi au organizat un concert caritabil la Sala Palatului. Au cântat pentru Haiti: Loredana, Voltaj, Direcția 5, Proconsul şi Bere Gratis. Suma încasată din vânzarea biletelor în valoare de 130 lei, 110 lei, 80 lei şi 50 lei va fi donată UNICEF România pentru a salva viețile copiilor din Haiti şi pentru a le acorda îngrijiri de urgență, hrană, adăpost şi protecție.

MOZART ROCKS: concerte la care se cântă partituri clasice cu orchestra simfonică completă, dar având ca instrument solist chitara electrică. Se cântă partituri clasice, dar şi câteva piese moderne, Pink Floyd, Queen, etc. Până acum s-au organizat la Brăila, Timişoara cu filarmonica „Banatul" şi de două ori în Bucureşti, la Sala Radio în 2008 şi la Sala Palatului în 2009, ultimele dăți cu Orchestra Națională Radio.

Iată că a avut în luna aprilie al VII-lea concert, tot la Sala Palatului. De data asta un concert de caritate, în beneficiul unei asociații numite „Telefonul Copilului" - o organizație neguvernamentală, non-profit, al cărei scop este acela de a proteja copiii împotriva oricărei încercări de încălcare a drepturilor lor, împotriva oricărei forme de abuz, oferind asistență gratuită prin intermediul liniei telefonice 116 111.

Montuga

Horia Brenciu

După ce au cântat alături de Florin Chilian şi trupa Vama pentru a ajuta o tânără de 20 de ani cu tumoare cerebrală canceroasă (Glioblastom), iată că Mihai şi Mika, cei doi membri ai trupei Montuga, s-au implicat într-o nouă campanie umanitară: un concert caritabil la Sala Tineretului din Brăila, eveniment organizat de CoolDude în vederea strângerii de fonduri pentru a-l ajuta pe Eugen, un tânăr de 27 de ani care suferă de atrofie musculară spinală Kugelberg-Welander. Artiştii contactați au fost colegii Neylini şi Sophia, Deepcentral, Inna, Play and Win. Este nevoie de o a doua intervenție chirurgicală, de un nou transplant. Iar suma este uriaşă pentru posibilitățile lui: 24.000 de dolari.

Deşi a lansat un nou single împreună cu Jay Ko intitulat "One" şi promovarea acestuia îi ocupă mare parte din timp, Anya se implică şi în campanii umanitare, artista MediaPro Music fiind şi gazda spectacolului susținut de Event Bazar. Campania constă într-un eveniment umanitar organizat în vederea strângerii de fonduri pentru a-l ajuta pe Niculae Ionescu, art director care a lucrat toată viața lui în presă. Are 37 de ani şi în urmă cu puțin timp a aflat că suferă de leucemie acută mieloblastică şi doar o intervenție medicală în Italia care costă 100.000 de euro îl poate ajuta să se întoarcă sănătos acasă.

Horia Brenciu a susținut un concert caritabil în vederea strângerii de fonduri pentru a ajuta persoanele ce suferă de sindromul Down. Evenimentul se intitulează „A Little Help For My Friends" şi a avut loc la Club Envy. Accesul s-a făcut contra sumei de 50 RON, toate încasările fiind donate Asociației Up Down Bucureşti. Aşa cum şi-a obişnuit publicul, Horia Brenciu a susținut recitalul împreună cu HB Orchestra.

Dorin MANEA

Flash intern

Mihai ANTON

După ce a impresionat piaţa muzicală cu videoclipul piesei “Take the lead”, **XONIA** a lansat noul ei single ”My Beautiful One”. Piesa a fost compusă şi orchestrată de George Calin, jumătatea Deepcentral.

PAULA SELING declara în preajma sărbătorilor pascale: “Mi-am dorit foarte mult ca, de Paşte, să vă pot oferi un album de suflet, un album de Cântece Sfinte şi de Pricesne. L-am înregistrat, o parte, de-a lungul timpului, cu ajutorul lui Călin Ionce, şi am reuşit să îl definitivez cu ajutorul lui Sergiu Tuhutiu, care a muncit cu tot sufletul pentru a-l termina şi pentru a fi definitivat în Săptămâna Sfântă.” Albumul este disponibil gratuit în format digital şi îl puteţi descărca de pe www.paulaseling.ro. Foto credits: Radu Bucura

Annamari Dancs

ANNAMARI DANCS, timp de două săptămâni, a susţinut 5 spectacole în Toronto şi Calgary. *“Repertoriul meu conţine un amalgam de genuri (de la operetă la pop) şi a reuşit să pună în mişcare toată sala. Am simţit bucuria din suflete lor, iar pentru un artist acest lucru înseamnă totul!* Cei aproape 300 de spectatori din primul popas al turneului canadian (**Brandfort**) s-au bucurat şi de prezenţa formaţiei **Hungarya** (alături de care Annamari şi-a reamintit de debuturile “folcloristice” ale carierei ei). La cel de al doilea spectacol (**Windsor),** în public se aflau şi locuitori din învecinata metropolă americană Detroit.

SARMALELE RECI, adică Zoltan Andras, Emil Viciu, Gabriel Drăgan, Mircea Laszlo Horvath şi Dan Georgescu aniversează 16 ani de muzică bună. Sarmalele Reci au demonstrat că au rămas în lista bucatelor tradiţionale specialitatea cea mai îndrăgită a românilor. Artiştii au pregătit un concert extraordinar, în care se prezintă (în premieră) în ambele faţete: acustic şi electric.

Aşa cum a promis încă din momentul în care a acceptat funcţia de consilier de finanţe, **DAN BITTMAN** şi-a donat toate salariile pe care le-a primit până în momentul de faţa unor familii care aveau mare nevoie de ajutor. Artistul MediaPro Music a donat toţi banii câştigaţi în primele trei luni de când lucrează la Ministerul de Finanţe. Astfel, primul a fost pentru operaţia unui copil, în Germania, copil care provine dintr-o familie defavorizată, al doilea unei fete care a intrat cu nota maximă la Conservator, la pian, în Italia, iar mama ei suferea de un handicap şi nu o putea întreţine, iar al treilea unor fraţi care învaţă bine, orfani de părinţi, crescuţi de o mătuşă şi ea bolnavă de cancer.

DJ RYNNO & **SYLVIA**, cei doi care au introdus ritmul de club la radio odată cu lansarea piesei Feel, au un noul single. Piesa se numeşte STEREO şi deşi poartă amprenta inconfundabilă DJ RYNNO & SYLVIA, este altceva: ritmul este mai alert, iar vocea Sylviei sună mai provocatoare ca oricând.

După ce anul trecut single-ul “Burning Love“ a “incendiat” topurile muzicale fiind cea mai difuzată piesă românească, **CONNECT-R** revine cu o noua piesă de club, o colaborare cu Chris Mayer - “Still”. S-a filmat videoclipul piesei cu aceeaşi echipă cu care s-a realizat şi videoclipul piesei Burning Love: Ciprian Florea & Lulu Hillerin. Videoclipul este unul de imagine.

În cea frumoasă sală de LIVE din Buzău, **T’ESSENCE**, afişul BALKANIC ZEPPELIN a reunit o parte dintre artiştii care au făcut să se scrie atât de mult şi de “multe” după apariţia de la STUFSTOCK 2009: **MIKE GODOROJA & BLUE SPIRIT,** alături de MARIUS MIHALACHE, împreună cu ansamblul de muzică veche românească **TREI PARALE**. Iar la Tg. Jiu, la Casa de Cultură a Sindicatelor **-** poezie şi blues. Spectacolul **BLUES POEMS** a umplut sala până la refuz, în sală şi pe scenă erau -2 grade, dar **MIKE GODOROJA şi DAN MIRCEA CIPARIU** au incendiat sală până la urmă!...

LILIANA ŞTEFAN, producătoarea seriei **Cutiuţa Muzicală**, lansează un nou concept, în premieră absolută în România - Muzica Personalizată pentru Copii - “Copilul tău este vedeta!”. Personalizarea este făcută atât la nivel grafic, cât şi sonor: numele fiecărui copil se află pe copertă, iar în timpul melodiilor interpreta se adresează personal fiecărui copil în parte. Alina Chinie, alias “Veveriţa roşcată“ de la Happy Hour, a făcut un tur de forţă şi a interpretat fiecare melodie în parte, pentru peste 550 de nume proprii. Poţi descărca un CD personalizat cu orice nume doreşti de pe site-ul www.mysong.ro

O nouă formaţie: **MONO JACKS**, adică Doru Trăscău, Dorian Cazacu, Florentin Vasile, Hasan Nabulsi. Trupa a fost formată de Doru la sfârşitul anului 2008. Au devenit în scurt timp o voce distinctă pe scena muzicii alternative. Primele lor înregistrări de studio sunt prezente prin single-ul de debut al trupei, *Maria*.

LOREDANA a fost invitată la CNN într-un material extins despre Revoluţie, un raport amănunţit din toate domeniile despre evenimentele din decembrie ’89. Artista MediaPro Music a fost aleasă ca exponent al muzicii uşoare româneşti şi vorbeşte despre ce însemnă să fii artist înainte de căderea comunismului, cum a fost să fie interzisă de mass-media acelei perioade, despre ce a însemnat pentru ea un atât de mare succes cu milioane de discuri vândute încă din adolescenţă, cum a evoluat industria muzicală după evenimentele din decembrie ’89, dar şi despre ce presupune să fii artist în România în ziua de astăzi.

Mondo pop

<u>Mihai</u> <u>ANTON</u>

Sophie Ellis-Bextor a lansat noul său single, ***Bittersweet***, o piesă captivantă, cu influenţe synthpop ale anilor '80, al doilea lansat în urma colaborării cu *Freemasons,* producătorii englezi din Brighton, după mega succesul ***Heartbreak (Make Me A Dancer).*** Albumul lui **Sophie** se va lansa în această vară. Artista a compus marea majoritate a cântecelor de pe acest disc.

Toni Braxton revine pe scena muzicală internaţională cu un nou album – Pulse – lansat pe 10 mai. Artista a avut în 2008 probleme medicale, fiind diagnosticată cu pericardită. Noul său album este, după spusele cântăreţei, sexi, uşor şi o reprezintă. Primul single este "Yesterday" fiind un featuring cu Trey Songz.

Al Di Meola, unul dintre cei mai apreciaţi chitarişti de jazz ai tuturor timpurilor va concerta pe 25 mai la Sala Palatului, alături de grupul New World Sinfonia. Al Di Meola este absolventul prestigioasei şcoli *Berklee College of Music* din Boston, o adevărată "pepinieră" de genii jazz. Al Di Meola a creat un nou stil de jazz instrumental contemporan, care pendulează între muzica şi cultura internaţională cu jazz, acest mix fiind brodat cu ritmuri de latino şi fusion. Chitaristul s-a clasat de patru ori în topul celor mai buni chitarişti de jazz.

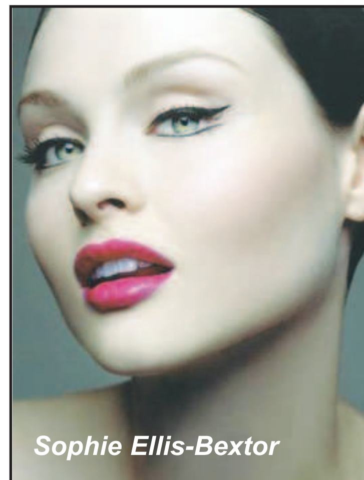

Al Di Meola

Scissor Sisters lansează cel de-al treilea album din carieră, ***Night Work***, un album dinamic, cu ritmuri de dans ameţitoare. Considerată una dintre marile trupe a ultimilor zece ani, **Scrissor Sisters** a petrecut mult timp în studiouri şi sunt acum gata să continue succesul fenomenal înregistrat de albumul *Ta-Dah*. 2006, care a înregistrat vânzări de 1,4 milioane de unităţi doar în Marea Britanie şi a lansat un single de number 1 - *I Don't Feel Like Dancin'.*

Cesaria Evora, celebra cântăreaţă din Insulele Capului Verde, revine pentru a cincea oară în România la Arenele Romane din Bucureşti. Spectacolul face parte din turneul de promovare a celui mai recent album al artistei "Nha Sentimento". Lansat în 2009, discul cuprinde 14 piese emoţionante, cu teme profunde, în care bucuria de a trăi învinge tristeţea şi regretul. În vârstă de 68 de ani, Evora este supranumită şi "Diva desculţă", apărând pe scenă în picioarele goale, în semn de solidaritate cu femeile şi copiii săraci din ţara sa. Este cea mai cunoscută cântăreaţă de "morna" – un blues specific Insulelor Capului Verde.

Gotan Project revin pentru a treia oară în România pe 25 iunie pentru un concert la Sala Palatului, din Bucureşti. Spectacolul face parte din turneul de promovare a noului album Tango 3.0. Discul a avut parte de colaborări extraordinare.

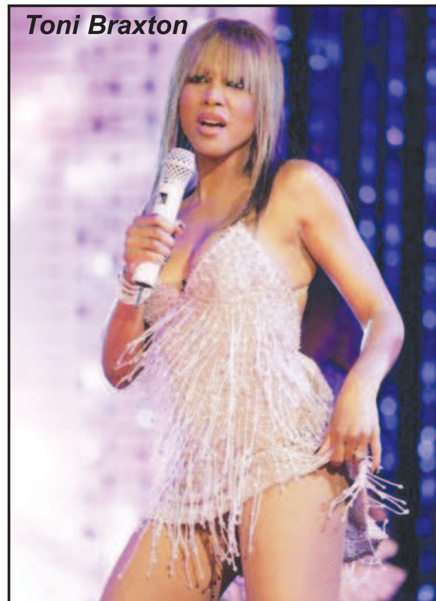
Stone Temple Pilots, una dintre cele mai apreciate trupe americane de rock, a apărut pe coperta prestigioasei reviste Billboard. Formaţia vorbeşte despre lansarea celui mai nou album – Stone Temple Pilots - de pe 25 mai.

Sophie Ellis-Bextor

Legendarul muzician **Neil Young** a anunţat că va pleca în turneul Twisted Road pe 18 mai. Artistul va fi singur pe scenă în aceste concerte şi că va cânta atât piese consacrate cât şi piese noi, neînregistrate până în acest moment. Legenda folk Bert Jansch va cânta în deschiderea concertelor sale. Turneul se va încheia pe 8 iunie

Marcel Avram şi D&D East Entertainment au anunţat trupele confirmate pentru **Festivalul Sonisphere**. Evenimentul are loc la **Romexpo** în perioada **25-27 iunie**. <u>Vineri, 25.06</u>: **Manowar – Volbeat.** <u>Sâmbătă, 26.06</u>**- Metallica – Slayer – Megadeth – Anthrax – Heaven And Hell** <u>Duminică, 27.06</u>: **Rammstein – Alice In Chains – Stone Sour – Mastodon.** *La Romexpo încap 45.000 de oameni.* **Pentru prima dată în istorie** – a doua zi de festival aduce pe aceeaşi scenă 4 nume reprezentative ale genului heavy-metal: **Metallica, Slayer, Megadeth** şi **Anthrax**. Lars Ulrich **(Metallica)**: „Cine ar fi crezut că după 25 de ani de la formare, cele 4 grupuri reprezentative pentru genul thrash metal nu numai că vor fi mai populare ca niciodată, dar vor şi cânta împreună!".

GORRILAZ – PLASTIC BEACH. A fost numit "cel de-al treilea album consecutiv excelent" (Rolling Stone), este primul album **Gorillaz** produs de artiştii înşişi şi are ca invitaţi o serie de muzicieni de marcă precum Snoop Dogg, Bobby Womack, Lou Reed, Mick Jones şi Paul Simononi. Primul single – **Stylo** (feat. Bobby Womack and Mos Def) - s-a bucurat deja de un mare succes, avându-l ca guest star în videoclip pe Bruce Willis. Cel de-al doilea single, **Superfast Jellyfish**, este ales special pentru a marca lumea virtuală creată în ***Plastic Beach*** – lume accesibilă prin intermediul jocului de pe site-ul www.gorillaz.com.

Toni Braxton

Elena Moroşanu

"Prin textele în limba engleză create de Elena Moroşanu, prin maniera improvizatorică de excepţie în care vocalista, compozitoarea şi creatoarea de texte a interpretat temele marilor compozitori universali (Beethoven, Enescu, etc.), am reuşit să aducem pe înţelesul mai multor categorii de public valori muzicale universale şi perene"

Spiritul universal al celui mai important muzician român din toate timpurile,George Enescu, îşi continuă „misiunea" de a crea unitate în diversitate.

După prima ediţie în care jazzul a fost parte constitutivă a „întregului muzical" în festivalul ce

poartă numele genialului muzician român, liceul „George Enescu" a realizat o premieră în cadrul învăţământului muzical de specialitate din România.

Pe 11 martie 2010, la Centrul Naţional de Artă "Tinerimea Română" a avut loc lansarea primului CD de jazz produs de *Florin Răducanu Art Factory Project* în colaborare cu Liceul de Muzică „George Enescu", reprezentat de directorul Horia Sabin Drăgoi.

CD-ul o are protagonistă pe Elena Moroşanu, un „fenomen muzical" cu un timbru vocal „solar" ce exprimă strălucirea unui briliant în structura căruia nu se regăsesc impurităţi materiale (iste) sau vulgare. Reprezintă o sinteză a marilor vocaliste de jazz americane (Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan, Dinah Washington, Stacey Kent,Diana Krall) preluând din maniera improvizatorică a marilor pianişti Bill Evans sau Keith Jarrett (după cum se destăinuie ea...). Datorită talentului de excepţie, Elena şi-a creat un stil original, adoptând o manieră nonvulgară şi nonagresivă în demersul artistic. Inteligenţa sclipitoare de care dispune a ajutat-o să dobândească un discernământ estetic de înalt nivel, capacităţile de sintetizare şi redare originală atingând o viteză de procesare uluitoare în travaliul improvizatoric.

La doar 19 ani, Elena Moroşanu are un palmares bogat din care amintim : *Premiul pentru cea mai bună vocalistă de jazz* – Sibiu 2009; participări la festivaluri precum *Sibiu Jazz Festival* cu saxofonistul Jasper Blom(Olanda) şi subsemnatul; participare în cadrul *festivalului „George Enescu" 2009* în Seria de concerte *Teme clasice în prelucrări de jazz,* are un CD de jazz personal şi urmează să apară pe albumul realizat de *Florin Răducanu & Classical Trubadures Orchestra,*din componenţa căreia (16 muzicieni) îl amintim pe saxofonistul Garbis Dedeian; turnee realizate in Grecia , Rusia , Ucraina,etc.

Datorită activităţii din anul 2009, Elena Moroşanu a primit – în cadrul Galei Premiilor de Jazz pe anul 2009 – *Premiul "Revelaţia Anului".*

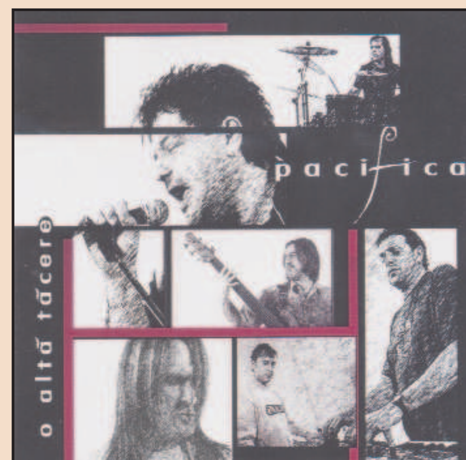
Pe CD putem asculta teme precum cea din Sonata *Patetique*, partea a II-a de L.W. Beethoven şi un fragment din *Toccata pentru pian in Re* de George Enescu în aranjamente de jazz, pe care le-am realizat special pentru proiectul prezentat în festivalul „Enescu" ediţia 2009. Prin textele în limba engleză create de Elena Moroşanu şi prin maniera improvizatorică de excepţie în care vocalista, compozitoarea şi creatoarea de texte a interpretat temele marilor compozitori universali, am reuşit să aducem pe înţelesul mai multor categorii de public valori muzicale universale şi perene.

Menţionez că pe acest CD am reprodus doar două momente din concertul pe care l-am susţinut în luna septembrie 2009 în cadrul festivalului „George Enescu" sub titulatura *Florin Răducanu & Classical Trubadures Orchestra*, versiunea completă a concertului urmând a face subiectul unui CD al subsemnatului ce va cuprinde: *Scherzo 2 de F. Chopin (improvizaţie pe un frag), Jazz Fuga pentru Big band (compoziţie şi aranjament propriu), Sonata "Pathetique" de L.W. Beethoven – p. I, II, III (aranjament propriu pentru big band şi voce feminină) Toccata in Re de G. Enescu (aranjament propriu pentru 4 saxofoane şi voce feminină).*

Recomand spre audiţie acest CD şi invit la atenţie sporită la *fenomenul muzical Elena Moroşanu*, la ceea ce aduce nou o astfel de "entitate artistică" atât în jazzul din România cât şi în muzică la modul general. (**Florin RĂDUCANU**)

Pacifica: „O altă tăcere"

Am descoperit cu plăcere acest album al unei formaţii pe care o cunoaşteţi foarte bine din emisiunile TV (Divertis) şi din

concertele alături de Ioan Gyuri Pascu, dar care abia aici îşi dezvăluie adevăratul potenţial. Un pop-rock solid, în buna tradiţie a genului, titluri care te ung la inimă: „O altă tăcere" (având ca bonus şi

video-clipul), „Vei fi din nou cu mine", „La farmacie", „Alexandra", „Am să aştept", „Dragostea mea" – aparţinând membrilor formaţiei, cu excepţia „farmaciei", preluate de la Goran Bregovici. Componenţa formaţiei **Pacifica**: Leo Iorga – chitare, vocal, Vlady Cnejevici – claviaturi-vocal, Adi Alani – idem, Lacke Mihăilescu – bas, Cristi Iorga – baterie, percuţie, vocal. Imprimat în studioul **Taboo Music** din Arad cu Cosmin Lupan la pupitru; mastering – Miţă Breazu; orchestraţii – Pacifica; producător – ProArte Productions (indicaţii care, din păcate, lipsesc total de pe alte CD-uri, ceea ce nu este permis).

Constantin: „Romance og Classic"

Chiar dacă în ţara de adopţie, Danemarca, unde a emigrat de multă vreme împreună cu soţia sa, cunoscuta cântăreaţă Eva Kiss, este cunoscut în egală măsură ca pianist şi chitarist, Constantin Radu este înainte de toate un apreciat trompetist. În această postură a lansat în Danemarca acest CD pe care interpretează admirabil teme muzicale celebre, de la *Adaggio* de Albinoni, *Nocturna* de Chopin, *Serenada* şi *Ave Maria* de Schubert până la lucrări de Mozart, Mascagni, Gounod. Nu lipsesc compoziţiile proprii, dar şi cântece

semnate Lennon-McCartney (*And I Love Her*) sau Nini Rosso (cum putea lipsi din colecţia unui trompetist celebrul *Il silenzio*?). Înregistrări realizate la Rakiss Studio, remix şi masterizare la Vinthermusic Studio, producător şi orchestraţii Constantin Radu, co-producător fiind Eva Kiss, alături de Poul Vinther.

CRIZANTEMA DE ARGINT

Marin VOICAN-GHIOROIU

Am fost întâmpinaţi pe peronul gării de către minunatul om de omenie, maestrul LEONID GORCEAC, director-adjunct al Direcţiei Cultură a municipiului Chişinău şi director al Festivalului **„Crizantema de Argint" – ediţia a XVIII-a,** care ne-a dat amănunte despre programul festivalului: repetiţii cu Orchestra „FOLCLOR" - condusă de ilustrul dirijor **Petre Neamţu,** artist al poporului, zilele de concurs la teatrul MIHAI EMINESCU.

Ce-aş putea să afirm despre organizarea ireproşabilă a Festivalului „CRIZANTEMA DE ARGINT" ... în afara cuvintelor de înaltă preţuire pentru acest colectiv de oameni care s-a străduit, cu trup şi suflet, ca tot spectatorul, ascultătorul posturilor de radio, cât şi telespectatorii să aibă câteva seri de neuitat.

R. Anghelescu

Aş dori să arăt înaltul grad de profesionalism al Orchestrei „FOLCLOR" care, sub bagheta unui mare erudit – dirijorul Petre Neamţu, a sunat impecabil, iar toţi concurenţii s-au bucurat de-o atenţie deosebită atât în timpul repetiţiilor cât şi în serile de concurs la secţiunea creaţie şi interpretare.

Juriul, sub patronajul remarcabilului solist de operă, baritonul MIHAI MUNTEANU – artist al poporului, n-a avut o misiune uşoară în acordarea premiilor, ca dovadă că locurile I şi II au avut pe aceeaşi treaptă doi laureaţi.

Am să încep cu tânăra NATALIA TANASIICIUC care şi-a adjudecat Trofeul Festivalului, o viitoare solistă care va face cinste muzicii româneşti, căreia îi prevăd o carieră frumoasă, cât şi celorlalţi care s-au impus în acest gen muzical: locul I VITALIE DUMITRU MĂLAI şi BOGDAN PETRU HRESTIC, pe locul II RODICA BUHNĂ şi STELUŢA MITRIUC, iar locul III RODICA ANGHELESCU din Bucureşti, care a cântat „Primăvara a sosit", muzica Nelu Danielescu (din repertoriul Ioanei Radu) şi romanţa „Glastra albastră", versuri şi muzică Marin Voican-Ghioroiu. Reprezentanta României a dovedit că stăpâneşte atât stilul *romanţei de altădată* – cântată ca la ea acasă (cu voce naturală de piept, gen Ioana Radu) cât şi interpretarea acestui cântec de mare rafinament, folosind cu măiestrie vocea de cap pentru a da colorit şi sevă înnoitoare în acest domeniu.

Secţiunea *creaţie* a fost în prima seară, dând farmec acestei ediţii, căci ***surioara*** mai mică a ***„CRIZANTEMEI DE AUR"*** – prinţesa **„CRIZANTEMA DE ARGINT"** şi-a trecut majoratul în aplauzele frenetice ale unui public entuziast: CONSTANTIN BARANOVSCHI, cu romanţa **„Pe urmele copilăriei"** versuri Galina Furdui, **locul I**; romanţa **„Nici o dragoste nu-i trecătoare",** muzica SVETLANA BADRAJAN, versuri Ianoş Ţurcanu – **premiul al II-lea** (romanţe cântate de **Cristina Pintilie,** o cântăreaţă carismatică, a cărei voce a sunat duios, cu modulaţii de-o rară frumuseţe).

În final, **pe locul III, "De ce-mi mai numeri anii"**, compozitor Petre Frecăuţeanu, versuri Veronica Micle (muza poetului fără de pereche, voievodul Limbii Româneşti – MIHAI EMINESCU, părinte drag care ne-a privit din lumea celestă, şi a fost alături de noi în fiecare seară în palatul care-i poartă numele).

Vedete la Cupa „OASIS” VIP&Media

Dinu ASMARANDEI

Jurnaliştii au avut ocazia sa facă „echipă” la fotbal cu cele mai îndrăgite vedete – ADRIAN ENACHE, AURELIAN TEMIŞAN, KAMARA şi ANDREI ŞTEFĂNESCU de la ALB NEGRU, NATALIA GUBERNA, DOINA IGNAT, VICTOR YILA sau CARMEN PLEŞEA

Clubul „OASIS” Sport&Leisure, situat într-un decor de vis pe malul Lacului Băneasa, a găzduit Ediţia I a Cupei „OASIS” VIP&MEDIA la minifotbal.

La turneul care s-a desfăşurat de-a lungul unei zile întregi au participat echipe mixte alcătuite din reprezentanţi din show-biz, sport, muzică, teatru, jurnalişti (presa scrisă, radio, TV) şi reprezentanţi ai băncilor. Alegerea componenţei echipelor s-a făcut prin tragere la sorţi, regulament acceptat şi de membrii Naţionalei de Fotbal a Artiştilor care au acceptat să se lase în voia...sorţilor, echilibrând astfel competiţia extrem de disputată.

Echipa artiştilor

Au ţinut să fie prezenţi la acest eveniment Adrian Enache susţinut pe teren de vedeta TVR Iuliana Marciuc şi de David, băieţelul lor, Aurelian Temişan, Ghedi Kamara şi Andrei Ştefănescu de la „ALB NEGRU”, Doina Ignat (multiplă campioană olimpică la canotaj), Florentin Marinescu – Preşedintele F.R.de Arte Marţiale, Eva Kiss şi Radu Constantin (sosiţi în ţară de la Copenhaga, unde sunt stabiliţi, ei au fost însoţiţi de naşii lor, Livia şi Vali Gauzin), Deea şi Dinu Maxer, interpreta Marinela Pârvu şi Marius Ioniţă, Adrian Robu, Paul Gheorghe, managerul şi coregraful Trupei de Breakdance şi Street Dance „TROUBLE”, care a susţinut şi un recital incendiar şi Natalia Guberna, actorul Victor Yila, Carmen Pleşea (KAO Fashion), Oana Lis, Richie (trupa „Kartel”), Gazi Demirel (poet, cântăreţ, producător şi moderator al emisiunii “FOTOLIUL ROŞU” - OTV) şi nu în ultimul rând Valeriu Argăseală, preşedintele clubului STEAUA care a înmânat Cupele şi Trofeele câştigătorilor. Marea majoritate a vedetelor a jucat în meciurile Cupei „OASIS” LOVE=FOOTBALL VIP&Media.

Pe lângă Cupe, Medalii, Diplome şi cadouri, câştigătorii au primit, din partea organizatorului şi managerului Marius Georgescu, câte un abonament gratuit pe 1 lună la piscina Clubului „OASIS” Sport&Leisure, iar ocupanţii locului II, câte 1 cină pentru 2 persoane la Restaurantul Clubului. Cu această ocazie a avut loc şi tragerea la sorţi pentru competiţia adresată reprezentanţilor din domeniul bancar (CEC Bank, BANCPOST, ING Bank, BANK of CYPRUS, BCR, PIRAEUS Bank, BRD Société Générale, Banca Transilvania, RAIFFEISEN Bank şi VOLKSBANK) ce vor participa la TURNEUL Ediţiei I a Cupei “OASIS” la Minifotbal. (Foto: **Alexandru Păun**)

O. Lis, Deea şi Dinu Maxer

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE EDITURA MUZICALĂ CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL ŞI ÎN COLABORARE CU U.N.M.B.

A C T U A L I T A T E A M U Z I C A L Ă

Director: Costin ASLAM
Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:
Adriana BERA, Dan BUCIU, Corina BURA, Viorel COSMA, Norela Viviana COSTEA, Constanţa CRISTESCU, Marcel FRANDEŞ, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Despina PETECL-THEODORU, Valentina SANDU-DEDIU, Lelia ŞERBĂNESCU-RĂDULESCU, Eugen TODEA, Florin-Silviu URSULESCU

Pentru ediţia electronică vezi: www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x